Dzisiaj 16 stron

Wydanie wieczorne

Cena 20 groszy

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannem i wydaniu wieczornem. — w niedziele i święta tylko wydanie poranne. — natomiast w dni poświąteczne tylko wydanie wieczorne

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chełmikowski wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, wszyscy w Poznaniu

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska w Poznaniu. św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 422

Poznań, czwartek dnia 15 września 1932

Rok XXVII

To ich boli

We wczorajszym numerze wieczornym, w artykule p. p. „Niemcy o Poznaniu" przytoczyliśmy dość znamienne o mieście naszem uwagi pisma „Kölnisches Tageblatt". Znamienne są one dlatego, że z jednej strony organ niemiecki musi przyznać wręcz niezwykły w porównaniu z czasami niemieckiemi rozwój Poznania pod względem cywilizacyjnym, organizacyjnym i gospodarczym, a z drugiej strony usiłuje rozwój ten wytłumaczyć dokonywanem rzekomo przez władze państwowe sztucznem „robieniem z tego miasta narzędzia propagandy państwa polskiego".

Wygląd, charakter, poziom Poznania jako miasta boli Niemców: wiemy to i — rozumiemy. Niemcy przez lat dziesiątki cały świat sugerowali propagandą na temat „polnische Wirtschaft" i wmawiali weń, że tylko oni umieją społeczeństwem polskiem rządzić i z jego miazgi „coś zrobić". A tu tymczasem życie mówi, że za niemieckich czasów Poznań był skromnem miasteczkiem prowincjonalnem o mniej niż średnim wyglądzie, które miało kulturalne aspiracje o tyle, o ile je miał dla Poznania rząd pruski, że zaś gmach gospodarki finansowej miasta trzeszczał w najnormalniejszych nawet czasach. Za polskich natomiast czasów Poznań mimo wielkich trudności przesilenia gospodarczego nietylko stawia im czoło, ale nie ustaje w postępie cywilizacyjnym, w dźwiganiu się na coraz wyższy szczebel kulturalnych miast europejskich.

Powtarzamy: to ich boli. Boli ich podwójnie. Boli ich sam fakt, że myśl twórcza i inicjatywa polska zwyciężyła ociężałość niemiecką, że polska gospodarka pokonała niemiecką. Boli ich ponadto świadomość, że ludzie z zagranicy, którzy tu przybywają, odnoszą się z wielkim respektem do pędu cywilizacyjnego i zmysłu organizacyjnego Polaków tutejszych i dowiadują się porównawczo o przeszłości Poznania z czasów niewoli pruskiej, jak dowiadują się niemniej, że poziom miasta naszego jest w pewnym stopniu miarą rozwoju wogóle miast zachodniej Polski w okresie niepodległości państwowej.

To musi być dla Niemców istotnie bolesne. Więc trzeba klęskę niemczyzny w obliczu swoich i obcych — wykłamać. Stąd twierdzenia, że to państwo polskie sztucznie zrobiło Poznań tem, czem jest, że, „nie szczędząc żadnych kosztów", „cały pęd młodej republiki polskiej do odegrania roli światowej zrobił z tego miasta dobrze wyposażone godło reklamowe", wobec którego niczem — Warszawa, stolica kraju. Za wszystko płaci Poznaniowi — państwo, począwszy od Powszechnej Wystawy Krajowej aż do — oświetlonych w nocy latarń z numerami domów na każdej bramie. O szczęśliwy budżecie miasta Poznania! I jeszcze szczęśliwsze wy kieszenie kamieniczników poznańskich!

Śmieszne to dla każdego, kto ma u nas „pojęcie o wyobrażeniu". Przecież każde dziecko tutejsze wie, że to, czem Poznań jest, zawdzięcza on wyłącznie sobie.

Ale Niemcy muszą okłamywać sami siebie i innych, bo polski Poznań — za bardzo ich boli.

Pośmiertny hołd skrzydlatym rycerzom Polski

Pogrzeb ś. p. por. Żwirki i inż. Wigury największą manifestacją narodową i żałobną w Polsce odrodzonej — Nieprzeliczone tłumy z tysiącami sztandarów z całego kraju

Warszawa, 15. 9. (Tel. wł.) — Pogrzeb śp. Żwirki i śp. Wigury przeobrażał się w tak imponującą manifestację narodową, jakiej bodaj, że niepodległa Warszawa nie przeżywała.

Już wczesnym rankiem od godz. 8 olbrzymie tłumy publiczności zdążały w kierunku kościoła św. Krzyża Policja systematycznie musiała zamykać kordonami wyloty ulic, wiodących ku Nowemu Światu. Zatrzymano ruch tramwajów na Nowym Świecie i Krak. Przedmieściu oraz na całej przestrzeni do Powązek. Wszystkie dworce warszawskie zaludniły się przejezdnymi, wśród których znajduje się mnóstwo delegacyj z całego kraju ze sztandarami i wieńcami, przedewszystkiem organizacje wojskowe, lotnicze i sportowe.

Delegacje w składzie po 3 osoby z sztandarem przepuszczono przez kordony i ustawiono po bokach ulic, przez które miał kondukt przeciągać. Wśród wieńców znajdował się również wieniec Prezydenta o biało-czerwonych szarfach z napisem: „Śp. Franciszkowi Żwirce Prezydent Rzeczypospolitej, śp. Stanisławowi Wigurze Prezydent Rzeczypospolitej". Miasto udekorowano czarnemi chorągwiami. W oknach wielu sklepów wystawiono podobizny zmarłych w kirze i kwiatach. Latarnie na szlaku ostatniej drogi obu lotników zaświecone i okryte kirem.

Przed kościołem św. Krzyża z lewej strony stanęli oficerowie garnizonu warszawskiego a plac został wysypany żwirem i kwiatami. Poczty sztandarowe w ilości około 200 zajmują trasę na przestrzeni od wylotu ul. Bielańskiej przez Plac Teatralny, Trębacką, Krak. Przedmieście do kościoła św. Krzyża. Na czele pocztów znajdują się sztandary Stronnictwa Narodowego, Obozu Wielkiej Polski, Narodowej Organizacji Kobiet, organizacyj społecznych, zawodowych i rzemieślniczych. Zwracał uwagę piękny wieniec Cechu Piekarzy warszawskich, oraz wieniec w kształcie krzyża z kwiatów urzędników Banku Gospodarstwa Krajowego. Dalej idą sztandary Politechniki, uniwersytetu, szkoły Wawelberga, W. S. H., szkoły sztuk pięknych, Gospodarstwa Wiejskiego, harcerzy, sokole poczty sztandarowe z całego kraju, dowborczyków, hallerczyków, przysposobienia wojskowego, kolejarzy i t. d., wreszcie organizacje harcerskie żeńskie i niemal wszystkie szkoły warszawskie.

Wśród wieńców zwracał ponadto uwagę wieniec w kształcie krzyża Virtuti Militari oraz wieniec nadesłany z ziemi wileńskiej. Na jednym z nich widnieje duża szarfa z kilimu z napisem: „Bohaterowi podniebnych szlaków rodzinne Wilno". Na drugim: „Temu, który przysporzył sławy polskim skrzydłom — Wilno". Na trzecim: „Bohaterskiemu lotnikowi — rodzinne Święciany".

U wylotu ul. Traugutta ustawiono dwa kadłuby samolotów, obstawionych wieńcami z okolic rodzinnych, zaprzężone w trzy pary białych koni 1 dywizjonu artylerji. Oba katafalki ustawiono obok siebie równolegle. Koło pomnika Kopernika czekają 4 wozy na wieńce.

Nabożeństwo żałobne — Potężne w swej bolesnej wymowie kazanie — Parokilometrowy kondukt

O godz. 10 rozpoczęło się nabożeństwo żałobne, odprawione przez ks. biskupa Galla w asyście licznego duchowieństwa. Napływ publiczności był tak olbrzymi, że w chwilę po rozpoczęciu mszy św. musiano zupełnie zamknąć dostęp do wnętrza kościoła. Na nabożeństwie był obecny cały rząd. z wyjątkiem prezesa rady ministrów, bawiącego w Druskienikach i minister spraw wojskowych, marszałkowie sejmu i senatu, posłowie, dyplomacja itd Pienia żałobne wykonały chóry: świętokrzyski, opery warszawskiej i „Harfy" w liczbie 200 osób pod batutą Jana Maklakiewicza.

Po nabożeństwie wygłosił kazanie kanclerz kurji biskupiej ks. Jachimowski. Nabrzmiałe bólem słowa kaznodziei wywarły wstrząsające wrażenie. Podczas kazania żona śp. Żwirki i siostry śp. Wigury zemdlały. Gdy przebrzmiały ostatnie słowa kazania, orkiestra wojskowa na chórze odegrała marsza żałobnego Chopina, lotnicy ujęli na ramiona trumnę śp. Żwirki, a inż. Rogalski oraz Drzewiecki i inni przyjaciele zdjęli trumnę Wigury. Zamienione na karawany kadłuby samolotów stały u rogu ul. Traugutta. Do tego miejsca niesiono zwłoki.

Pochód pogrzebowy przed karawanem, ustawiony przed rozpoczęciem pogrzebu, ciągnie się już teraz na przeszło 3 kilometry. Czoło jego znajduje się na ul. Dzikiej. O godz. 11,40 wyruszył kondukt wśród żałobnego bicia dzwonów. Trumny obu lotników spoczęły na samolotach, jadących obok siebie. Bezpośrednio za trumną postępują obie rodziny, dalej przedstawiciele władz, parlamentu, odgrodzeni kordonem wojska i policji, a później nieprzebrane tłumy publiczności, przed której naporem pękają kordony.

Przed Aeroklubem na rogu ul. Królewskiej i Krak. Przedmieście kondukt się zatrzymał i tutaj pożegnał obu profesor Pruszkowski w imieniu Aeroklubu oraz organizacyj lotniczych.

Gdy kondukt znajdował się na Placu Teatralnym, zatrzymał się chwilę przed teatrem, gdzie chór odśpiewał pienia żałobne. O godz. 1,30 kondukt zaczął się zbliżać do Powązek. (w)

Mandżurja zaczynem ciągłego fermentu

Dziś odbyło się podpisanie traktatu między Japonją a Mandżurją — W całych Chinach wre

Paryż, 15. 9. (PAT). Traktat między Japonją a nowem państwem mandżurskiem podpisany zostanie dziś przez premjera Mandżurji oraz gen. Muto, który zaraz potem obejmie stanowisko ambasadora japońskiego w Mandżurji. Dokument opublikuje się w Tokio w organie oficjalnym popołudniu. Tekst jego, jak również oświadczenie gen. Uszidy zakomunikuje się przedstawicielom dyplomatycznym obcych państw.

Uznanie Mandżurji przez Japonję wzmogło ruch antyjapoński w Chinach. Naczelnik chińskiej izby handlowej w Pekinie rozszerzył kampanję bojkotu towarów japońskich. Chińskie koła patrjotyczne domagają się wysłania do Mandżurji, ekspedycji karnej.

Rząd nankiński zamierza przedsięwziąć szereg kroków, jak protest w Tokio, zaapelowanie do Ligi Narodów, odwołanie do traktatu dziewięciu mocarstw, oraz złożenie formalnego oświadczenia chińskiego min. spraw zagranicznych, zrzucającego całą odpowiedzialność za przyszłe wypadki na rząd japoński. Kroki te nastąpią jednocześnie z uznaniem niezawisłości państwa mandżurskiego przez Japonję. Oficjalne koła Szanghaju i Nankinu wyrażają obawę, aby ludność chińska, oburzona postępowaniem Japonji nie urządziła antyjapońskich demonstracyj. Wszelkie środki ostrożności zastosowano zarówno ze strony władz chińskich jak i cudzoziemców.

Prezydent narodowego rządu chińskiego Lin-Sen przebywający obecnie w Szanghaju, gdzie stara się namówić b. premjera Wang-Czing-Weja do objęcie ponownie dawnego stanowiska, oświadczył, że rząd chiński przygotował już oddawna program polityczny, który przeprowadzi natychmiast po oficjalnem uznaniu Mandżurji przez Tokio. Nankin zdaje sobie sprawę z trudności zwołania sygnatarjuszy dziewięciu mocarstw.

W Szanghaju, pomimo zarządzeń, akcja antyjapońska przybiera coraz ostrzejszą formę. Chińskie syndykaty handlowe wysłały telegram do rady Ligi Narodów, w którym oświadczają, iż Japonja naruszyła art. 10 paktu Ligi i domagają się zarządzeń w celu zachowania integralności terytorjalnej Chin.

Czang Czun, 15. 9. (PAT.) W obecności Henryka Pu-Yi, przewodniczącego egzekutywy państwa mandżurskiego gen. Muto, przedstawiciel Japonji podpisał traktat, w którym Japonja uznaje istnienie samodzielnego państwa mandżurskiego.

Wyrwani z sowieckich kazamat

Warszawa, 15. 9. (Tel. wł.) Wydanie więźniów z Sowietami nastąpi dziś, prawdopodobnie o godz. 15 w Kołosowie, miejscowości pogranicznej, odległej o 17 klm. od Stołpców.

Rodaków wracających z Sowietów podejmie Czerwony Krzyż w Kołosowie śniadaniem, następnie udadzą się oni do Stołpców, gdzie nastąpi powitanie z rodziną. Wieczorem odjadą do Baranowicz i tam odbędzie się 10-dniowa kwarantanna.

Wymienionych komunistów przewieziono do więzienia w Białymstoku, skąd przybędą do Stołpców. Między nimi znadują się dwaj posłowie komunistyczni Żarski i Wołyniec.

Konflikt wojenny Boliwji z Paragwajem

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego").

Assuncion, 24 sierpnia.

Mimo to, iż ani Boliwja, ani Paragwaj, oficjalnie wojny nie ogłosiły, zatarg między temi państwami ma wszelkie cechy działań wojennych. Z chwilą zajęcia przez wojska boliwijskie fortów „Toledo" i „Corrales" konflikt wszedł w drugą, czynną fazę, a ewentualne zajęcie fortu „Cacique Ramón", obok już zdobytego „Boqueron", dałoby możność opanowania dwóch linij kolejowych, prowadzących w głąb Chaco. Tym sposobem, nieprzyjaciel otrzymałby świetne połączenie — z zewnątrz kraju — swej sieci kolejowej z linjami, wiodącemi do portów paragwajskich „Pinasco" i „Casado" na rzece Paragwaj.

Dowodem braku dobrych ośrodków komunikacyjnych w Chaco, jest rozkaz dowództwa boliwijskiego cofnięcia czołgów i ciężkiej artylerji do Villamont.

Jak widać z powyższego, rząd boliwijski prze konsekwentnie do zdobycia wyjścia na rzekę Paragwaj, by mieć możność wysyłki swych olbrzymich transportów nafty do Europy. Aby zdać sobie sprawę, na jak wielką skalę prowadzone są wiercenia i eksploatacja terenów naftowych, należy zaznaczyć, iż jedno tylko towarzystwo, bodaj, czy nie „Standard Oil Company", zaangażowane jest kapitałem 30.000.000 dol. Rząd boliwijski zamierza przeprowadzić w tym celu specjalne rurociągi na olbrzymiej przestrzeni, aż do ewentualnego portu.

Boliwja, pragnąc wytłumaczyć swoją agresywność w stosunku do napadniętego Paragwaju, twierdzi, iż dusi się bez wyjścia na morze. Jedyny port boliwijski Puerto Suarez, położony jest nad brzegiem jeziora i łączy się zapomocą niewielkiej rzeki z portem brazylijskim Corumba, do którego Boliwijczycy zmuszeni są dowozić towary na łódkach. Z drugiej strony, eksport boliwijski jest w rękach Brazylji, podlega jej kontroli, nie mówiąc już o kosztach i opłatach portowych.

Jak już wspominaliśmy w poprzednim artykule, droga przez Chile do Pacyfiku jest dłuższą i zbyt kosztowną i nie zaspakaja potrzeb Boliwji. Nie bacząc na to, iż państwa południowo-amerykańskie, w ilości 19, łącznie z Ligą Narodów, zagroziły Boliwji blokadą, o ile nie zaprzestanie ona swych kroków napastniczych wobec Paragwaju, rząd boliwijski uporczywie obstaje przy swoim, rzekomo, życiowym interesie i obwinia wszystkie państwa solidaryzujące się z Paragwajem o niczem nieumotywowane wrogie wystąpienia przeciwko Boliwji.

Jest rzeczą jasną, że wspomniany solidaryzm nie wynika bynajmniej z jakiejś platonicznej miłości względem Paragwaju — jest raczej samoobroną przeciwko wpływom północno-amerykańskim, sięgającym coraz bardziej w głąb życia gospodarczego tych krajów. Najbardziej zainteresowaną jest Argentyna, ze względu na swą domenę ekonomiczną. Ona też wykazuje największą aktywność w kierunku udzielenia pomocy napadniętemu sąsiadowi. Argentyna obstawiła silnie granice swego terytorjum, jej lotnicy, w liczbie 18, śpieszą na pomoc „bratniemu narodowi". Pomijam już wydatną pomoc w dziedzinie zaopatrzenia armji i t. p. Również i Urugwaj nie pozostaje w tyle i daje dowody żywej sympatji, organizując specjalny legjon ochotniczy. Co się tyczy Brazylji, to stanowisko jej jest niewyraźne, mimo oficjalnego przystąpienia do akcji państw łacińskich. Tłumaczyć to należy tem, iż w ogólnej akcji bierze udział Argentyna. Oba państwa, Argentyna i Brazylja rywalizują stale ze sobą o „palmę pierwszeństwa", jako największe i najbardziej wpływowe w Ameryce Południowej.

Do tej pory perswazje i pogróżki (blokada) państw południowo-amerykańskich nie dały pozytywnych wyników. Walki pozycyjne trwają; wojska boliwijskie, jakby na urągowisko, obrzuciły kwitnącą kolonję Menonitów bombami. Kolonja Menonitów położona jest w odległości 200 kilometrów na zachód od Puerto Casado. Zajmuje ona 30 kwitnących wiosek, wśród których w jednej zamieszkuje 50 rodzin kolonistów niemieckich, obywateli polskich.

Bezstronny obserwator przyznać musi, iż obecne położenie koalicji ABC. (Argentyna, Brazylja i Chile) jest wyjątkowo ciężkie z powodu własnych kłopotów. Położenie to uniemożliwia jej ewentualne czynne wystąpienie wobec Boliwji. W Argentynie konflikt między nią a Urugwajem nie ustaje (Urugwaj udzielił schronienia uciekinierom argentyńskim, którzy dążą do wznowienia rewolucji). W Brazylji nie zaprzestają swych knowań rewolucjoniści. Wreszcie Chile nie ustabilizowało dotychczas swej władzy politycznej po wstrząsach wewnętrznych.

Faktyczne rozpoczęcie agresji boliwijskiej datuje od dn. 15 czerwca, t. j. od zajęcia w okresie rokowań waszyngtońskich portu Pitiantuta. W okresie niespełna 2 miesięcy konflikt rozwija się stale. Próby pokojowego załatwienia nazwać można trzecią jego fazą.

Zapał wojowniczy w Boliwji absolutnie nie zmniejsza się: wojska atakują pozycje nieprzyjacielskie nad rzeką Pilcomanjo. Młodzież i robotnicy urządzili w Paz wrogie demonstracje przed gmachami konsulatów argentyńskiego i urugwajskiego.

W Paragwaju entuzjazm wojenny wzrasta: formują się stale nowe pułki ochotnicze, kobiety chcą chwycić za broń... jutro, w myśl bohaterskich tradycyj, pójdą dzieci.

Prasa ostatnio doniosła, iż rząd boliwijski, ustępując stałej i systematycznej presji ze srony państw neutralnych, zgodził się na wstrzymanie działań wojennych. Rząd boliwijski gotów jest zgodzić się na arbitraż z zastrzeżeniem jednak zatrzymania czterech zdobytych już fortów, o czem nie chcą słyszeć Paragwajczycy, którzy bez przerwy ładują wojska na front. Armja paragwajska wzrosła do 20.000; utrzymanie jej na wojennej stopie pochłania olbrzymie — dla biednego Paragwaju — sumy. Wobec tego, że interwencja państw neutralnych, właściwie zawiodła, pozostaje ostatnia deska ratunku: 15 b. m. nowy prezydent obejmuje władzę, jest nim dr. Eusebio Ayala, Europejczyk w całem znaczeniu tego słowa, człowiek b. bogaty, przytem ustosunkowany wśród przedstawicieli wielkiego przemysłu angielsko-amerykańskiego. Jego wpływowe stosunki i autorytet mogą uratować sytuację...

Sytuacja cudzoziemców w Paragwaju nie jest do pozazdroszczenia, szczególniej wśród nieoświeconego tłumu: pojęcie „gringo", właściwie „włóczęga" jest stałym epitetem. Najniechętniej Paragwajczycy usposobieni są do Niemców, którzy obsiedli kraj, zanotowano bowiem między nimi kilka wypadków szpiegostwa. Dostało się i Żydom, obywatelom argentyńskim. Nie ulega wątpliwości, iż wojna odbija się i na skórze naszych kolonistów, w związku z rekwizycją koni i bydła. Nie bacząc na to, kolonista dźwiga się prędko: legendarna urodzajność ziemi, jej obfitość i taniość; niezliczona różnorodność owoców i płodów, ryb; nadzwyczaj łatwy dostęp do wszystkich tych bogactw zabezpieczą mu przy niewielkim wysiłku fizycznym, jeśli nie zamożność, to przynajmniej dobrobyt. Zaiste, gdyby nie częste wojny i rewolucje, Paragwaj byłby „eldoradem"!

Guarańczyk.

W Czechosłowacji o dostępie Polski do morza

W prasie czeskosłowackiej w ostatnich czasach pojawiło się sporo artykułów o naszem morzu. Świeżo p. Rudolf Prohazka w dwu numerach „Lidovych Novin" (458 i 460) ogłosił artykuły poświęcone zagadnieniu Gdańska i Pomorza. Nadesłał je z Królewca. Stwierdza w nich trudność problemu, ale podkreśla nasze prawa historyczne do ziem pomorskich, charakteryzuje rolę Prus Wschodnich, ich sytuację dziejową, konieczność lojalnego stosunku Gdańska do Polski w imię traktatu wersalskiego i dobrze zrozumianego własnego interesu, wreszcie z całym naciskiem podkreśla stanowczą wolę społeczeństwa polskiego, odrzucającego kategorycznie wszelką myśl o kompromisie w sprawie rzekomego „korytarza".

P. Prohazka uznał całkowicie polski punkt widzenia jako jedynie słuszny ze względów rzeczowych i życiowych. Nie pierwszy to objaw w prasie czeskiej. W ciągu ostatniego miesiąca pojawiło się kilka podobnych oświetleń problemu naszego Pomorza. Trzeba tu stwierdzić, że wycieczka dziennikarzy czeskich, którzy bawili podczas P. W. K. w Poznaniu i w Gdyni, posiadała niezwykle korzystne konsenkwencje, zorjentowała ich bowiem należycie i w zagadnieniu pomorskiem i zainteresowała bardziej portem gdyńskim.

Teraz życie płynie dalej. W niedalekiej przyszłości Czechosłowacja uzyska w Gdyni własną strefę wolnocłową, tak, że Gdynia stać się może i powinna portem nietylko polskim, lecz i czeskosłowackim. Istotnie też ruch handlowy czeski na Szczecin i na Hamburg w pewnym stopniu osłabł, a osłabnie niechybnie bardziej, gdy producenci czescy przekonają się o lepszej kalkulacji handlowo-finansowej na Gdynię.

Gazeta Bydgoska

zw 15 573-4

Kto za to zapłaci?

(w) Jest jedno pytanie, które należy stawiać często, a odpowiedzi na nie można prawie zawsze udzielić sobie samemu. Będzie ona dość stereotypowa, ale za to bardzo orjentująca i bardzo pouczająca. Pytanie skromne: Kto za to zapłaci?

Stawiamy je np. teraz. Oto z różnych stron dochodzą wiadomości o organizowanych oficjalnych „dożynkach Urządzało się je dawniej raz tylko, w jednej miejscowości, z odpowiednią pompą i sprowadzało się po kilkadziesiąt tysięcy ludzi z kraju. Teraz organizuje się dożynki regjonalne.

W niedzielę urządzono je w Krakowie. Było kilka tysięcy osób, które przybyły nawet ze środkowej Małopolski, jak z Rzeszowskiego. Wieść o tragedji Żwirki i Wigury zakomunikowano uczestnikom dożynek, ale to zabawy nie przerwało wcale. Potoczyła się dalej.

Bawiła się młodzież ochoczo. Było jej niemało, bo warunki przyjazdu i pobytu były bardzo dostępne. Tak np. koszt utrzymania całodziennego oraz koszt przejazdu koleją dla mężczyzny wynosił zaledwie dwa złote bez względu na odległość, a wycieczka dla dziewcząt była bezpłatna!...

Czyż postawienie pytania naszego samo się nie narzuca?...

Opinja francuska przeciw żądaniom niemieckim

Żądania niemieckie w zakresie zbrojeń, przedstawione w kolejnych oświadczeniach ministra Reichswehry gen. von Schleichera, a wreszcie w osobnem memorandum, złożonem ambasadorowi francuskiemu, wywołały we Francji bardzo poważne zaniepokojenie dalekie od lekceważenia, ale też stanowczy odpór, jak świadczą głosy pism wszystkich odcieni aż po socjalistów.

Poczytny „Journal" pisze między innemi:

„Wystąpienie niemieckie jest poważnym błędem. W ciągu lat całych Niemcy usiłowały wzruszać świat swem ciężkiem położeniem finansowem. W Lozannie niemal na klęczkach błagały by uwolniono je z tego co nazywały haraczem odszkodowań. A oto, w dwa miesiące później, zdumiony świat dowiaduje się, że są one dostatecznie bogate, by sobie pozwolić na utrzymanie licznej armji, na sporządzanie i kupowanie materjału wojennego, na budowę fortyfikacji. Bo przecież Niemcy w nikogo nie wmówią, że urzeczywistnienie tego programu nie pociągnie za sobą powiększenia budżetu wojennego."

„A to nie wszystko jeszcze. Jeśli wierzyciele Niemiec 9 lipca b. r. w Lozannie udzielili im pokwitowania, zwalniającego je z odszkodowań, wszyscy wiedzą, że postanowienie to było następstwem nietyle lichych uzasadnień niemieckich, ile chęci dokonania czegoś wielkiego w kierunku uspokojenia. P. Mac-Donald nazwał to duchem Lozanny. Zrodziła się wielka nadzieja. Świat będzie mógł wreszcie skupić swe myśli i swe wysiłki na dziele odbudowy finansowej i ekonomicznej. Wzięto się do przygotowywania wielkiej światowej konferencji gospodarczej, z którą nasi przyjaciele angielscy i amerykańscy związali tyle nadziei. Oto chwila, którą Niemcy wybrali do wytoczenia najstraszliwszej ofensywy przeciw traktatowi wersalskiemu. Gdyby kierownicy Rzeszy chcieli wykazać, że Niemcy rozmyślnie dążą do sabotowania wszelkich usiłowań wzmocnienia pokoju i odbudowania gospodarstwa światowego, nie mogliby niczego innego uczynić."

Pertinax, naczelny redaktor „Echo de Paris", pisze:

„Jasny jest dylemat, wobec którego znajdują się rządy, mające dotychczas całkowitą suwerenność i swobodę w zakresie zbrojeń, jak Francja. Pierwsza możliwość: czy ich główną troską ma być utrzymanie w całej pełni własnej swobody zbrojeń, choćby Niemcy wobec tego miały się wyswobodzić z nałożonych im zapór? Druga możliwość: czy też przeciwnie państwa te mają przedewszystkiem wysilać się na nałożenie Rzeszy nowego statutu wojskowego, okupując ten wynik osłabieniem ilościowem i jakościowem własnej obrony narodowej? Oto zagadnienie, wobec którego stoi obecnie p. Herriot. Jak przypuszczaliśmy, rząd angielski stara się pchać Francję ku drugiemu sposobowi załatwienia. Byłaby to polityka bardzo niebezpieczna, bo wystawilibyśmy się na wzmożenie militarne Niemiec, które i tak jest nie do uniknięcia, a w dodatku dalibyśmy im pewne zmniejszenie naszej obrony narodowej."

„Le Quotidien" zaś ze swej strony pisze:

„Nie zapominajmy, że wedle spółki Papen—Schleicher cała przyszłość Niemiec polega na potężnej armji, tak aby dorównywała dawnej armji cesarskiej. Pod względem polityki zagranicznej jest to aż nadto widoczne. Pod względem wewnętrznym sam kanclerz usuwa wszelką wątpliwość, pisząc („Volk und Reich"): trzeba, aby powaga państwa była zapewniona przez władzę, której uosobieniem jest armja. I czyż Niemcy tego samego von Papena miałyby cofnąć się przed oburzeniem, jakie wywoła ich nota? Dziecińtwo. Bardzo słusznie pozostajemy w spokojnej stanowczości, jak nam daje przykład tego kierownik rządu. Ale nie lekceważmy wszystkiego. Powiedzmy sobie, że rząd niemiecki będzie dążył do urzeczywistnienia swej myśli wszelkiemi sposobami. Powiedzmy sobie też, że ugodzenie nożem w traktat, chociaż wykonane z grzecznością, pozostaje ugodzeniem nożem. I nie pozwalajmy na to, ponieważ nasz pokój, a także pokój wszystkich narodów Europy zależy od naszej stanowczości."

Głosy pism francuskich świadczą, iż przewiduje się tam ciężką i długą walkę w tej sprawie.

Woda na niemiecki młyn

W paryskim radykalnym dzienniku „La Republique" znajdujemy artykuł lewicowego posła do parlamentu p. Piotra Mendesa p. t. „W krajach nadbałtyckich". Autor zdradza, że nie ma nawet elementarnych wiadomości, tyczących się spraw polskich, a jednak o tych sprawach zabiera głos. Twierdzi p. in. np., że... Niemcy stworzyli Polskę niepodległą i z równą „ścisłością" opowiada niestworzone historje o Wilnie, zabranem Litwinom, o rzekomych utrudnieniach przy przejeździe przez nasze terytorja do Prus Wschodnich i t. p.

Słowem są to wszystko rzeczy już odgrzewane i rozmyślnie lansowane od czasu do czasu przez wrogą nam propagandę, której źródła niemieckiego nie trudno się domyślić.

Walki w Boliwji

La Paz, 15. 9. (PAT.) Według komunikatu urzędowego 10.000 Paragwajczyków oblega od wczoraj wieczór bezskutecznie garnizon boliwijski w forcie Boqueron, który broni się bohatersko.

Pociąg z wojskiem spadł w przepaść

Straszna katastrofa w Maroku — Zginęło 120 osób, a około 150 jest rannych

Paryż, 15. 9. (PAT.) Wczoraj popołudniu pociąg, wiozący bataljon 1 p. legji cudzoziemskiej dla zluzowania oddziałów w Maroku spadł w wąwóz z wysokości 80 m.

Katastrofa nastąpiła między stacjami Zelbaun i Turenne w Algierze. Według ostatnich wiadomości liczba zabitych wynosi 120 a lekko i ciężko rannych 150. Z dwóch oficerów dowodzących bataljonem jeden poniósł śmierć. Na dno wąwozu spadło 32 wagonów.

Akcja ratunkowa jest utrudniona wskutek ograniczonych środków komunikacyjnych. Pociąg, który uległ katastrofie, opuścił w środę rano miejscowość Bel Abbes.

Oran, 15. 9. (PAT.) Jak się okazuje, w strasznej katastrofie kolejowej zginął cały personel pociągu oprócz palacza, któremu udało się w ostatniej chwili wyskoczyć z lokomotywy i jednego konduktora, który znajdował się w ostatnim wagonie, jedynym co nie spadł do przepaści. Dotychczas z pod gruzów wydobyto 40 trupów.

Zuchwały napad rabunkowy w Charlottenburgu

W najruchliwszem miejscu bandyci zrabowali trzy kasetki z pieniędzmi i uciekli w samochodzie niepoznani

Berlin, 15. 9. (Tel. wł.) Niezwykle śmiałego napadu rabunkowego dokonano dziś w Charlottenburgu krótko przed godziną 9 rano.

O tym czasie przewozi się zwykle pieniądze zainkasowane przez tramwaje i autobusy do banku, mieszczącego się w ratuszu. Dziś rano przybył właśnie autobus i wyładowywano z niego pieniądze, mieszczące się w kasetach.

W pewnej chwili nadjechało eleganckie auto, z którego wyskoczyło czterech młodych ludzi i błyskawicznie wyciągnąwszy rewolwery otworzyli ogień w kierunku pracujących przy wyładowaniu urzędników.

Zanim zdołano się zorjentować, czterech urzędników ciężko rannych osunęło się na ziemię. Bandyci zabrali trzy kasetki i umknęli niepoznani, mimo tego że o tym czasie na placu przed ratuszem panował ruch.

Powyższa wiadomość podana przez dodatki nadzwyczajne pism wywołała w Berlinie wielkie wrażenie.

Dzielny maszynista

Warszawa, 15. 9. (Tel. wł.) — Na nowej linji kolejowej magistrali węglowej na Śląsku między stacjami Kłobutko i Miedza niewykryci sprawcy ułożyli na torze stos słupów drewnianych. Dzięki przytomności swojej maszynista zatrzymał pociąg. Władze zarządziły śledztwo. (w)

Znak czasu

Warszawa, 15. 9. (Tel. wł.) — Irena Kosmowska znana działaczka oświatowa, b. posłanka, miała objąć stanowisko instruktorki oświatowej wśród wychodztwa polskiego w Brazylji. Wyjazd miał nastąpić 21 września. Ażeby mogła objąć to stanowisko, trzeba było upoważnienia ze strony M. S. Z. Wczoraj wydział personalny M. S. Z. odmówił swego zezwolenia. (w)

W chilijskim kotle

Nowy Jork, 15. 9. (PAT.) Organizatorzy ostatniego zamachu stanu w St. Jago de Chili, którzy doprowadzili do obalenia prezydenta Davili, nie długo cieszyli się powodzeniem. Ruch kontrrewolucyjny zmusił przywódcę zamachowców Merino do ucieczki. Blanche, który pełnił funkcje wiceprezydenta, podał się do dymisji.

Rozbite rokowania

Katowice, 15. 9. (PAT). Wczoraj odbyły się 2 z rzędu rokowania między pracodawcami ciężkiego przemysłu a pracownikami umysłowymi w związku z wypowiedzeniem płac i żądaniem przemysłowców obniżki zarobków pracowniczych o 15 proc. Ze strony przemysłowców występował dr. Tarnowski, pracowników umysłowych reprezentował prezes P. Z. P. Maciejewski, który w dłuższym wywodzie odrzucił żądanie przemysłowców i domagał się podwyżki płac o 10 proc., motywując to poprawą sytuacji w przemyśle w ostatnich 2 miesiącach. Wobec tego, że żadna ze stron nie odstąpiła od swych żądań, rokowania nie dały rezultatu i sprawa zostanie przekazana komisji arbitrażowej.

W szale zazdrości

Essen, 15. 9. (PAT). W Duisburgu kupiec Becker przed trzema laty zamordował z zazdrości swą żonę. Po odsiedzeniu kary, dowiedziawszy się o adresach rzekomych jej kochanków, udał się do Halle i tam zastrzelił jednego z nich, następnie przyjechał do Duisburgu, gdzie zabił drugiego.

Szczęśliwym trafem, policji udało się schwytać zabójcę, który miał zamiar zgładzić pozostałych jeszcze dwu kochanków. Najtragiczniejszem w całej aferze jest, że zamordowani nie byli wcale kochankami żony Beckera.

Maszyny piekielne

Berlin, 15. 9. (PAT). Z Kowna donoszą, że w ostatnich dniach trzej wyżsi urzędnicy kolei litewskich otrzymali przesyłki pocztowe, zawierające maszyny piekielne.

Jedna z maszyn eksplodowała raniąc śmiertelnie urzędnika, dwaj inni urzędnicy przesyłki swoje oddali policji. Ostatnio przesyłkę z maszyną piekielną otrzymał urzędnik kolejowy w Olicie.

Delegacja niemiecka do Genewy

Berlin, 15. 9. (PAT). Delegacja niemiecka na zbliżającą się sesję Ligi Narodów będzie miała skład następujący: delegatami głównymi będą: min. spraw zagranicznych Rzeszy bar. von Neurath, min. pełnomocny von Rosenberg i dyr. ministerjalny Gauss; zastępcami będą: b. sekretarz stanu bar. von Reinbaben, min. pełnomocny Goeppert i min. pełnomocny bar. Weizsaecker.

Jak donosi biuro Conti w sprawie udziału Niemiec w pracach biura przygotowawczego do konferencji rozbrojeniowej i w sprawie składu delegacji niemieckiej do tego biura nie powzięto jeszcze ostatecznej decyzji.

Obecny stan Kolegjum kardynalskiego

(KAP) Wiadomo, że papież Sykstus V (1585—1590) ustalił liczbę kardynałów na 70. Obecnie po śmierci kardynała Van Rossum — Kolegjum kardynalskie liczy zaledwie 53 członków, w tej liczbie jest 26 kardynałów narodowości włoskiej, a 27 z poza Włoch. 43 purpuratów należy do kleru świeckiego, a 10 do kleru zakonnego. Pomiędzy 24 kardynałami kurjalnymi jest 4 narodowości nie włoskiej (Ehrle, Frühwirth, Lepicier i Segura y Saenz).

Za pontyfikatu (10-letniego) obecnego papieża zmarło 49 kardynałów włączając już ś. p. ks. Kardynała Van Rossum.

Z pośród kardynałów żyjących jest 7 powołanych do Kolegjum przez Piusa X., 14 przez Benedykta XV, 32 przez Piusa XI.

Stacja sanitarna „Stelli" w Kobylnicy

„Stella", towarzystwo kolonij wakacyjnych i stacyj sanitarnych podaje zainteresowanym do wiadomości, że tak, jak każdego roku po zlikwidowaniu kolonij letnich w Kobylnicy, również i w tym roku przystąpiła do przygotowania stacji sanitarnej tamże na przyjęcie od 1 października dzieci, które po przebyciu choroby, lub też wskutek osłabienia potrzebują kilkutygodniowego pobytu na świeżem i ożywczem powietrzu, dobrego i treściwego odżywiania oraz troskliwej opieki wychowawczej, które zapewnia im nasza instytucja charytatywna „Stella".

Dzieci wysłane do Kobylnicy pozostające w stacji sanitarnej 6 tygodni, poprzednio winny być badane przez lekarzy. Z orzeczenia lekarskiego, wypisanego na karcie ewidencyjnej dziecka, musi wynikać, że wolne jest od zakaźnej choroby i jego stan zdrowia pozwala mu bez przeszkody dla niego samego i współtowarzyszy uczestniczyć w normalnym trybie życia stacji sanitarnej.

Ostatni warunek wymaga o tyle wyjaśnienia, że do stacji sanitarnej nietylko nie mogą być przyjęte dzieci z zaraźliwą chorobą, lecz i te, które potrzebują systematycznych zabiegów leczniczych i stałej opieki lekarskiej, choćby ich choroby nie były zaraźliwe.

Na stację sanitarną przyjmuje się dzieci obojga płci nietylko z miasta Poznania, lecz z całego województwa poznańskiego i to od skończonych 7 do skończonych 14 lat. Starsze dzieci do 15 lat mogą być przyjęte, lecz tylko za zgodą Wydziału Opiekuńczego. Zgłoszenia na przyjęcie należy skierować do biura „Stelli" w Poznaniu, ulica Długa nr. 17, przynajmniej 5 dni przed wysłaniem dzieci do Kobylnicy.

Dzieci, przebywające w Stacji sanitarnej, podlegają porządkowi dziennemu i w razie nieodpowiedniego zachowania się, zostaną odesłane do domu. Opłata dzienna przy pięciorazowem obfitem i urozmaiconem odżywianiu, wynosi 2 zł 50 gr za dziecko.

W końcu zaznacza się, że stacja sanitarna, urządzona wedle przepisów higjeny, posiada obszerny plac i park do gier i zabaw, oraz położona wśród rozległych sosnowych lasów, wydzielających zdrową, balsamiczną woń drzew szpilkowych, dających przyrodne środki lecznicze wątłej i słabowitej dziatwie.

Dnia 1 października będą wysłane dziewczęta na 6 tygodni, a po nich chłopcy.

Bliższych informacyj udziela biuro w czasie od godz. 10—14.

Przepowiednia pogody na piątek: Piękna jesienna pogoda. Rano mgła, w dzień słonecznie i ciepło.

Kurs złotego. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 8.91¼ zł.; w Gdańsku na Warszawę 8.92 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski, oddział w Poznaniu, płacił dziś za 100 mk. niem. w dewizach 211.50 zł., gotówką 209.50 zł., za 100 guld. gd. w dewizach 173.16 do 173.42 zł., gotówką 172.82 zł.

Urzędowa ceduła Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań, 15. 9 1932 r.

Warunki: Handel hurtowy parytet Poznań, ładunki wagonowo, dostawa bieżąca za 100 kg:

Ceny transakcyjne

Żyto 45 tonn par. Poznań	16,30
Usposobienie spokojne.	

Ceny orjentacyjne

Żyto nowe, zdrowe, suche	15,70— 16,00
Usposobienie spokojne.	
Pszenica nowa zdrowa sucha	25,50— 26,50
Usposobienie spokojne.	
Jęczmień 64—66 kg	16,00— 16,50
Usposobienie spokojne.	
Jęczmień 68 kg	16,50— 17,50
Usposobienie spokojne.	
Jęczmień browarowy	19,50— 20,50
Usposobienie spokojne.	
Owies	12,50— 13,00
Usposobienie spokojne.	
Mąka żytnia 65% wł work.	25,00— 26,00
Usposobienie spokojne.	
Mąka pszenna 65% wł. work.	40,00— 42,00
Usposobienie spokojne.	
Otręby żytnie	8,75— 9,00
Otręby pszenne	9,00— 10,00
Otręby pszenne (grube)	10,00— 11,00
Rzepak	34,00— 35,00
Rzepik zimowy	34,00— 36,00
Gorczyca	32,00— 38,00
Groch Victoria	20,00— 24,00
Groch Folgera	28,00— 30,00
Koniczyna biała	140,00—175,00
Mak niebieski	62,50— 70,00

Ogólne usposobienie spokojne.

Transakcje na odmiennych warunkach: żyta 460 tonn, pszenicy 90 tonn, jęczmienia 140 tonn, owsa 15 tonn.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 15. 9. 1932 r.

Przebieg dzisiejszego zebrania giełdowego miał tendencję mocną.

Z pożyczek państwowych poszukiwano i płacono za 5 proc. Poż. Konwers. 38.— za 4 proc. Poż. inwest. 99 oraz za 4% Premj. dol. 48.—. Z pożyczek komunalnych handlowano 8 proc. Obl. m. Poznania z r. 1926, 1927 i 1929 po 92.—% w tranzakcjach. W papierach lokacyjnych P. Z. K. obracano 8 proc. listami dol. staremi po 59—58½ w płaceniu oraz 6 proc. listami żytniemi po 13.— również w płaceniu — przy braku materjału.

Z akcyj bankowych wzgl. przemysłowych handlowano Bankiem Polskim po 80.— w płaceniu, natomiast Dr. R. Maya ofiarowano po 10.—.

Ceduła Urzędowa Giełdy Poznańskiej.

Papiery procentowe:

(Kurs w procentach nominału)

5% Pożyczka konwersyjna 38% P.
8% obl. miasta Poznania z 1926 r. 92%+.
8% oblig. miasta Poznania z 1927 r. 92%+.
8% oblig. miasta Poznania z 1929 r. 92%+.
8% listy dolarowe w złocie amort. P. Z. P. 59—58½% P.

(Kurs w złotych)

4% Poż. prem. dol. s. III, 5 dol. 48.— P.
6% listy żytnie Poz. Ziem. Kred. 13.— P.
4% Prem. Poż. Inwestycyjna 99.— P.

Akcje bankowe:

(Kurs w złotych za 1 akcję)

Bank Polski I em. 80.— P.

Akcje przemysłowe:

(Kurs w złotych za 1 akcję)

Dr. Roman May I em. 10.— O.

Tendencja mocna.

GIEŁDA WARSZAWSKA

z dnia 15. 9. 1932 r.

Dewizy:

	trans.	sprzed.	kup.
Belgja	123,78	124,09	123,47
Holandja	358,60	359,53	357,73
Londyn	31,04	31,19	30,89
Nowy Jork czek	8,92	8,94	8,90
Nowy Jork kabel	8,925	8,945	8,905
Paryż	34,96	35,05	34,87
Sztokholm	159,40	160,20	158,60
Szwajcarja	172,40	172,83	171,97
Berlin	212,20		

Tendencja niejednolita.

Papiery wartościowe i obligacje:

3% poż. bud.	37,50—	38,50
4% poż. poż. inw.	97,50	
4% poż. inw. szt. ser.	108,00	
5% poż. konw.	39,00	
5% poż. kolejowa	33,00	
4% poż. dolarowa	48,40—	48,85
6% poż. dol.	54,00	
7% poż. stabil.	54,25—	52,75

Tendencja mocniejsza.

Akcje w złotych:

Bank Polski	89,00—	87,75
Starachowice	9,50—	10,00
Lilpop	14,30—	15,00

Tendencja mocniejsza.

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1 000 kg reszta za 100 kg.

Berlin, 15. 9. 1932 r.

Pszenica march. 76 kg	207,00—209,00	
Tendencja spokojna.		
Pszenica past.	194,00—197,00	
Tendencja spokojna.		
Pszenica march. jara 80 — 81 kg	209,00—212,00	
Tendencja spokojna.		
Żyto march. 71—72 kg	160,00—162,00	
Tendencja spokojna.		
Żyto z okolic Warty i Noteci cif Berlin sprzedaż	176,50	
Tendencja spokojna.		
Jęczmień browarowy	174,00—184,00	
Tendencja cicha.		
Jęczmień pastewny i przemysłowy	167,00—173,00	
Tendencja cicha.		
Owiec march.	137,00—142,00	
Tendencja spokojna.		
Mąka pszenna	25,00— 30,00	
Tendencja spokojna.		
Mąka żytnia	21,75— 24,00	
Tendencja spokojna.		
Otręby pszenne	10,00— 10,40	
Tendencja spokojna.		
Otręby żytnie	8,50— 8,90	
Tendencja spokojna.		
Groch Victoria	21,00— 24,00	
Groch pastewny	14,00— 17,00	
Wyka	17,00— 20,00	
Kuchy lniane	10,60— 10,70	
Kuchy z orzecha ziemnego	11,60	
Kuchy mielone (mączka)	11,90	
Wytłoki suche	9,20—	9,50
Śrót Soya ekstrahowany 46% loco Hamburg	11,20—	
Śrót Soya ekstrahowany 46% loco Szczecin	12,00—	
Ziemniaki jad. białe	1,20—	1,30
Ziemniaki jadl. czerwone	1,30—	1,50
Ziemniaki odenwaldz. nieb.	1,20—	1,30
Ziemniaki inne żółte	1.30—	1,50

Ziemniaki fabryczne za funt w fg. 8 fr. fabryka.

Ogólna tendencja spokojna.

Giełdy zbożowo - towarowe

Warszawa, 14 września. Żyto 16.50 do 16.75, pszenica jednolita 28.50 — 29, zbierana 28 — 28.50, owies jednolity 16.50 — 17, zbierany 15.25 — 15.75, jęczmień na kaszę 16 — 16.50, brawarny 18 — 19, groch polny 27 — 30, groch Wiktorja 28 — 31, rzepak 40 — 42, koniczyna biała surowa 120 — 160, bez kanianki 160 — 200, mąka pszenna luksusowa 48 — 53, mąka żytnia 31 — 33, otręby pszenne szale 11 — 12, średnie 11 do 12, otręby żytnie 8.75 — 9.25, kuchy lniane 19 — 20, rzepakowe 15.50 — 16, słonecznikowe 17 — 17.50, seradela 30 — 33, peluszka 26 — 27, proso 19 — 21, siemie lniane 31 do 33. Ogólny obrót 820.50 tonn, w tem żyta 316 tonn. Usposobienie spokojne.

Lwów, 14 września. Na giełdzie transakcje w jęczmieniu browarnianym, maku oraz egzekutywna sprzedaż pszenicy. Kukurydza krajowa zwyżkuje w cenie, natomiast mak podrożał. Tendencja naogół utrzymana, usposobienie spokojne. Pszenica kraj. dworska nowa loco Podwołoczyska 24.50 — 25, jęczmień browarniany nowy 13.75 — 14.25, kukurydza kraj. 21.50 — 22, mak niebieski 75 — 80. Inne kursy niezmienione.

Niemiecka propaganda na terenie Włoch

Świeżo ukazała się we Włoszech nakładem „Nuova Europa" broszura Ludwika Steina p. t. „La Veritá sui problemi della Germania Orientale" (Prawda o zagadnieniach wschodnio-niemieckich). Autor jest od kilku lat stałym korespondentem rzymskim berlińskiej „Deutsche Tageszeitung".

Wstęp powołuje się otwarcie na źródła propagandowe niemieckie i polemizuje z tezami polskiemi w sprawac gdańskich, które znalazły gościnę na łamach rzymskiej „Tribuny".

Rozdział I opiera się w całości na paszkwilu p. t. „Quo Vadis Polonia? Choses vues en Europe orientale" (wyd. M. Riviére, Paris 1929) pióra ciemnej osobistości, bar. W. K. Korostowca, ex-dyplomaty rosyjskiego, który po wojnie bawił przez czas krótki w Warszawie z ramienia kół emigracyjnych rosyjskich i wydalony został z Polski za intrygi polityczne. Na podstawie takich i podobnych źródeł zostały przez autora przedstawione w najgorszem świetle stosunki wewnętrzne w Polsce.

Rozdział II o treści pseudo-historycznej zawiera, poza opartemi na wyraźnej ignorancji czy złej woli wywodami, tak rozbrajająco naiwne i śmieszne spostrzeżenia o narzuceniu Polsce przez papiestwo kultury łacińskiej wbrew „językowym i prawosławnym właściwościom słowiańskiej duszy Polaków", że najmniej uprzedzony czytelnik ocenić musi całą tendencyjność argumentacji autora, prowadzącego do otwartej konkluzji na temat wielkiej misji dziejowej niemieckiego „Kulturträgera" na wschodzie Europy.

Te same cechy zawierają rozdziały III i IV, poświęcone odpowiednio ujętej historji Zakonu Krzyżackiego i zmierzające do wykazania, że biedne Prusy zostały wprost zmuszone (!) przez Rosję do udziału w rozbiorach Polski.

Rozdział V, traktujący o przecięciu Niemiec „polskim korytarzem" obfituje w fałsze w rodzaju zestawienia dwóch mapek, z których jedna przedstawiać ma Pomorze z przed 1920 roku poprzecinane licznemi linjami komunikacji lądowej i wodnej, a druga Pomorze w granicach państwa polskiego, pozbawione niemal całkowicie tych linij, tak jakgdyby Polska zniszczyła tory kolejowe i zasypała kanały. Przykładem ignorancji czy raczej czelności autora jest wreszcie jego wywód, że „posiadanie korytarza" zachęca Polskę do nadawania towarom nienaturalnego kierunku, zmuszając ruch towarowy do rezygnowania z naturalnych dróg handlowych, które zmierzają z południowego wschodu ku północnemu zachodowi zgodnie z biegiem rzek i kierunkiem paleontologicznym (sic!) dolin wodnych, usprawionych oddawna dzięki kanałom".

W rozdziale VI omawia p. Stein „zakusy polskie" na Prusy Wschodnie, cytując m. in. na serjo majowe plotki „Daily Herald" i „Daily Express" o „zamachu na Gdańsk", przygotowywanym przez Polskę. Miarą wartości i powagi argumentów autora jest jego twierdzenie (str. 65), że polskie organizacje sokołów, legjonistów itd. są obficie zaopatrzone z .... arsenałów państwowych w tanki, ciężkie karabiny maszynowe, miotacze min i ognia oraz w armaty (!).

W całości broszura Ludwika Steina jest dokumentem jaskrawie nieuczciwej propagandy, roi się od nieścisłości i kłamstw.

Gospodarcze bałamuctwa w B. B.

B. minister skarbu p. Matuszewski ogłosił był w „Gazecie Polskiej" i w „Polsce Gospodarczej" rozważania o t. zw. gospodarce planowej, o których obecnie pisze p. dr. Kornel Paygert w krakowskim konserwatywno - „sanacyjnym" „Czasie" (nr. 203):

„Rozważanie swoje p. Matuszewski zaczyna pytaniem: Co czynić, aby było lepiej? Zdaniem jego jest na to tylko jedna odpowiedź: pracować wydajniej, spożywać oszczędniej, a nadwyżki zamieniać w narzędzie produkcji. Wydaje mi się, że p. Matuszewski zbyt rzecz uprościł i stanął raczej na stanowisku moralizatora, niż ekonomisty. Hasło przez szanownego autora głoszone jest bardzo stare ,ale niestety obecnie ono nie wystarcza...

„Pod pracą „wydajniejszą" większość rozumieć będzie nie pracę lepiej opłacalną, lecz większą produkcję. Do takiego tłumaczenia upoważnia i sam autor, mówiąc, aby nadwyżka wytwórczości nad spożyciem zamieniona została w narzędzie produkcji. Wolałbym. aby był powiedział, iżby nadwyżka użyta została na spłatę zobowiązań. Hasło, rzucone przed czterema laty przez najbardziej miarodajnych rolników naszych, aby produkcję pszenicy podnieść o 1 q z ha, co koszta znacznie zwiększyło, dowodzi, jak ostrożnym być należy z podobnemi powiedzeniami. Hasłem naszem być musi produkcja najlepiej opłacalna, co niestety przy dzisiejszych niskich cenach łączyć się musi z powrotem do gospodarstwa ekstensywnego, a więc ze zmniejszeniem produkcji.

„Szanowny autor podnosi, że staje się coraz modniejszem w „gospodarce planowej" upatrywać rozwiązanie pytania, co czynić należy, aby było lepiej, i zdaje się on przechylać do takiego rozwiązania: nie wystarcza mu obecna wieloplanowość, zależna od chłopa, fabrykanta itd., każdego w jego zakresie, lecz dąży do jednoplanowości, wychodzącej z jednego ośrodka, a więc omnipotencji państwa.... Musi być jedna władza decydująca o zasiewach, o produkcji przemysłowej, o obrocie pieniężnym, o emigracji, jednem słowem o całem życiu gospodarczem i społecznem... Jednem słowem wprowadzony musi być monopol dla całego gospodarstwa, wiążącego się z posiadaniem środków produkcji.

„W dzisiejszym ustroju gospodarczym używanie środków produkcji nie może być pozostawione swobodnej i niczem nieograniczonej woli właściciela, pod tym względem zgodni ze mną będą nawet i ci, których nazywają powszechnie liberałami. Chodzi tylko o stopień tych ograniczeń, aby sięgały one tylko ta kdaleko, jak wymaga tego konieczność, t. j. powszechnie uznane dobro ogółu. Nie wolno jednak ograniczać działalności właściciela do funkcji zarządcy, wówczas bowiem odpadłyby najsilniejsze motywy twórczej pracy produkcyjnej...

„Każdy polityk, względnie rząd powinien wiedzieć, jakie zmiany strukturalne są mu pożądane, ale wypracowywanie szczegółowego planu, odnoszącego się nietylko do administracji, ale i do produkcji, musi prowadzić do zniszczenia wszelkiej inicjatywy, do strasznej niewoli, którą widzimy w bolszewji.

„Być może, że p. Matuszewski niedokładnie myśli swoje skrystalizował: w tej formie, w jakiej artykuł jego został wydrukowany, czytałem go z niepokojem."

Jest to jeden jeszcze z setek dowodów bałamuctwa w poglądach gospodarczych obozu pomajowego. Najzabawniejsze jest to, że, gdy warszawskie pismo grupy konserwatywnej B. B., „Dzień Polski", wychwalało najdonośniej poglądy p. Matuszewskiego, te same poglądy budzą w krakowskiem piśmie grupy konserwatywnej B. B., „Czasie", niepokój najdalej idący. Tak to jest, gdy „pułkownicy" robią z siebie ekonomistów, a potulni zwolennicy ich rządów nie mogą zrozumieć głębokości „pułkownikowskiej" nauki gospodarczej.

Ruch narodowo-socjalistyczny w poszczególnych krajach

Gdyby ktoś chciał doszukiwać się przyczyn powstania hitleryzmu w niezadowoleniu, wywołanem w Niemczech przez traktat wersalski, nie miałby żadnych już argumentów dla wytłumaczenia zjawiska narodzin pokrewnych ruchów w innych krajach, np. w Anglji, gdzie ruch narodowo - socjalistyczny pod przewodem sir Mosley'a nie ma wszak nic wspólnego z traktatem wersalskim.

W wywiadzie udzielonym ostatnio pismu „Daily Herald", p. Leslie Cummung, wiceprezes nowej partji, nie wie zresztą, co odpowiedzieć na pytanie dziennikarza: „czy angielscy narodowi socjaliści zwalczać będą Żydów?" Z niejasnej odpowiedzi wynika, że wszystko zależeć będzie od tego, jak się ustosunkuje do Żydów p. Mosley.

Zupełnie inne podłoże posiada ruch faszystowski na przestrzeni Ameryki Południowej, czyli t. zw. „Apra" (Associacion Popular Revolucionaria Americana). Młodzieńczy leader tego ruchu, obejmującego wszystkie państwa Ameryki łacińskiej, Haya de la Torre, jest zdecydowanym idealistą, walczącym o zrównanie w prawach czerwonoskórych mieszkańców z białymi conquistadorami, oraz o wyzwolenie Ameryki Południowej z pęt obcego kapitału. Znamienną jest rzeczą, iż staraniom Haya de la Torre stoją na przeszkodzie niektóre grupy prawicowe poszczególnych krajów, jak np. w Chili gdzie grupa taka, występując również pod nazwą narodowych socjalistów, twierdzi, iż właśnie Chilijczycy stanowią najwspanialszy wykwit ras ludzkości i że powinni przeto dominować nad całym światem.

Pod wspólną nazwą narodowego socjalizmu istnieją w Stanach Zjednoczonych „koszule khaki", rekrutujące się w pośród zwykłych bezrobotnych, oraz „koszule błękitne" czyli uprzywilejowani bezrobotni ex-żołnierze wielkiej wojny, występujący pod przewodnictwem księdza Coxa z Pittsburgha.

Bezpośrednimi sprawcami zawiązania się kadr bojowych narodowych socjalistów w Holandji byli komuniści, a raczej komunistyczna wystawa bezbożników, na której za parę groszy można było strzelać w specjalnej strzelnicy do portretu papieża. Ponieważ rząd holenderski patrzył przez palce na harce bezbożników, przeto w początkach 1931 roku samo społeczeństwo rozprawiło się z komunistami. Utworzone podówczas oddziały bojowe narodowych socjalistów, których celem było zdemolowanie wystawy, oraz innych lokali komunistycznych, przetrwały do dziś dnia, a nawet z każdym miesiącem rosną na siłach, ciesząc się popularnością wśród szerokich mas społeczeństwa.

Wśród przeniesionych w stan spoczynku

Na mocy dekretu o zawieszeniu nieusuwalności sędziów przeniesiono w stan spoczynku również prezesa sądu okręgowego w Gnieźnie dr. Edmunda Lauterera, liczącego obecnie 49 lat życia i będącego przy pełnem zdrowiu i siłach.

Z okazji tej piszą nam z Wrześni:

Przed wojną światową dr. Edm. Lauterer przez pewien czas prowadził we Wrześni kancelarję adwokacką. W czasie wojny został ranny na terenie Prus Wschodnich, poczem do końca pełnił służbę sędziego wojennego w Rumunji. Wróciwszy stamtąd, darzony zaufaniem społeczeństwa, zastępował najpierw powiat wrzesiński jako członek „Sejmu Dzielnicowego" 1918 roku w Poznaniu, dalej stał na czele pierwszej polskiej rady żołnierskiej i robotniczej, na których to stanowiskach oddał miastu i sprawie poważne usługi. Przeszedłszy z czasem od adwokatury do sądownictwa, zajmował nasamprzód stanowisko podprokuratora a następnie prokuratora w Lesznie, od niespełna zaś dwóch lat stoi na czele, jako prezes sądu okręgowego w Gnieźnie. P. dr. Lauterer jest rodowitym Wielkopolaninem. K.

Kształćmy młodzież naszą w Uniwersytetach Ludowych T. C. L.

Towarzystwo Czytelni Ludowych, którego zadaniem jest krzewienie oświaty wśród dorosłych, już od roku 1921, idąc śladem Danji i innych kulturalnych państw europejskich, kształci młodzież w nowej szkole t. zw. Uniwersytetach Ludowych.

Na ziemiach zachodnich utrzymuje T. C. L. obecnie dwa takie Zakłady naukowe: w Odolanowie koło Ostrowa (Wlkp.) i w Dalkach koło Gniezna Uniwersytety kształcą młodzież męską i żeńską; to też rocznie odbywają się dwa kursy: zimą — męski, a latem żeński.

Celem Uniwersytetu Ludowego jest: dać w czasie stosunkowo krótkim, bo 4—5 miesięcy wykształcenie ogólne, uświadomienie obywatelskie, wyrobienie i ogładę towarzyską, wychowanie na podstawach narodowych i religijnych. Specjalnego przygotowania naukowego nie wymaga się. Pożądany wiek: 18 rok życia. Tok wykładów jest tak dostosowany, że każdy może odnieść pełne korzyści; osoby słabiej zaawansowane w wiadomościach podstawowych, wyniesionych ze szkoły, mają nawet możność dopełnić je w specjalnych godzinach. Uniwersytet Ludowy posiada na miejscu internat, własną kaplicę, obszerną bibljotekę, czytelnię i inne udogodnienia, wymagane dla życia zbiorowego.

Najbliższy kurs męski rozpocznie się 4 listopada br. i trwać będzie do końca marca 1933 r., najbliższy kurs żeński — 4 maja do końca sierpnia. Wyczerpujących informacyj udziela po nadesłaniu znaczka pocztowego na odpowiedź: Dyrekcja Uniwersytetu Ludowego, Odolanów (Wlkp.), ul. Bartosza 7, oraz Dyrekcja Uniwersytetu w Dalkach pod Gnieznem.

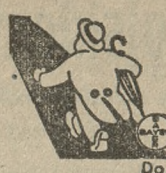

Dokąd Pan tak spieszy? Ach tak, — zapomniał Pan ASPIRINY!

Do nabycia we wszystkich aptekach.

nw 5 373

Komunikaty „Rozwoju"

A jednak kupujemy u Żydów

Pomimo ciągłej akcji naszego Stowarzyszenia, czuwającej stale nad tem, by utrudniać osiedlanie się Żydów w naszem mieście i przypominającej szerokim sferom ludności m. Poznania o obowiązku przestrzegania hasła: „Swój do swego po swoje". daje się zauważyć stały przypływ Żydów do naszego miasta i zwiększanie się placówek handlowych, należących do Żydów, lub wprost istniejących placówek żydowskich. Między innemi widzimy wzrost firmy żydowskiej „Korona", która przed kilku laty handlowała tylko artykułami nabiałowemi, a obecnie znacznie rozszerzyła zakres swej działalności, przez sprzedaż artykułów kolonjalnych, a nawet wędlin i kiełbas niekoszernych. Firma ta przywozi i rozwozi dziś swe towary własnym samochodem ciężarowym, a przed kilku laty korzystała z taniej pożyczki od Żydów z Ameryki. Również niedawno założony skład obuwia Margolin na Rynku, jak nas z wielu stron informują, cieszy się dużą frekwencją polskiej klienteli. Te fakty wskazują, że u nas w Poznaniu mnożą się niestety żydofile, popierający handel żydowski.

Tajemnica tanich ubrań żydowskich

W Brzezinach pod Łodzią wykryto. jak pisze „Gazeta Warszawska", wielką aferę, znakomicie ilustrującą nam, dlaczego walka na polu handlowem z żydostwem jest tak trudna.

Oto jeszcze 31 stycznia r. b. ze składów towarowych apretury, farbiarni i wykończalni Ernesta Kaiserbrechta przy ul. Zgierskiej 69 w Łodzi, dokonano kradzieży poważnej ilości towarów: Kamgarnu i gabardiny, wartości przeszło 16.000 zł. Śledztwo w tej sprawie w miejscu utknęło na martwym punkcie. Obecnie na skutek anonimowego doniesienia przeprowadzono dochodzenie w szeregu przemysłowych zakładów w Brzezinach, produkujących gotowe ubrania po śmiesznie niskich cenach, a mimo to z dobrego materjału. W wyniku aresztowano właściciela wytwórni ubraniowych: Zilbermana, Herszla Szmulewicza, Cejnich Szmirgolda. Aresztowano również właściciela firmy przewozowej Icka Goldberga, dostarczającego samochodami ciężarowemi kradzionych towarów z Łodzi. Również w Łodzi zostali aresztowani: Szmul Weinberg, Chana Handelsman, Szlama Winter, i Icek Wajman. Okazało się przytem, że owa szajka również ma na sumieniu włamanie do firmy Samuel Abbe przy ul. Śródmiejskiej 7, w Łodzi, gdzie skradziono jedwabiu na sumę 30.000 zł.

I to jeden w drugiego sami Żydzi. Z takimi kupcami, dostawcami i producentami rzeczywiście konkurencja jest bardzo trudna.

Dodajemy, że i nasz rynek zbytu zalewają Żydzi tanią konfekcją damską i męską z Brzezin, Łodzi, Kalisza i Warszawy.

Chleb dla swoich!

W pewnem mieście w b. Kongresówce brak: 1) sklepu z bławatami, 2) galanterją, 3) żelazem i gal. żelazną, 4) handlu zbożem, 5) dobrego czapnika. Lokale wolne. Byt zapewniony. Adres poda za dołączeniem znaczka:

„Rozwój", Al. Marcinkowskiego 24 w Poznaniu.

Dziwna konsekwencja

Nasz spis ludności nie uznawał słusznie t. zw. dwujęzycznych, ale sam używał formularzy dwujęzycznych

Jednym ze sposobów urzędowych, np. niemieckich, sztucznego zmniejszania liczby osób innej narodowości, niż główna, w państwie było stwarzanie t. zw. dwujęzycznych nietylko w zakresie języka, co bywa, ale przez przeniesienie także niejako dwunarodowościowych.

Jak u nas przedstawiała się sprawa dwujęzyczności w spisie objaśnia gen. komi- rz spisowy p. dr. Buławski w sposób następujący („Sprawy Narodowościowe" 1932, nr. 1):

Sprawę dwujęzyczności formularz spisowy przemilczał. Brak wszelkich wskazówek co do dwujęzyczności, jako też definicji języka ojczystego, która została przyjęta, mówiły jednak jasno, że spis zasadniczo odrzucał możliwość jednoczesnego podawania dwóch języków ojczystych. Wychodziliśmy z założenia, że aczkolwiek mogą zachodzić wypadki posiadania więcej, aniżeli jednego języka ojczystego, np. w małżeństwach mieszanych pod względem narodowościowym lub u osób, podlegających procesowi asymilacji narodowej, wykazywanie w statystyce dwujęzycznych jest niepożądanem ze względu na trudności, jakie powstają przy przydzielaniu ich do tej, czy innej narodowości, co okazuje się koniecznem, jeżeli się chce uzyskać jasny obraz struktury narodowościowej. Lepiej, by osoba spisywana sama rozstrzygnęła pojawiające się trudności — normalnie będzie się ona mogła zdecydować na jeden z posiadanych języków jako najbardziej bliski sobie — aniżeli wytwarzać sytuacje niejasne, dające pole do przeprowadzania najróżniejszych kombinacyj i wysuwania twierdzeń, niezawsze dostatecznie uzasadnionych. Statystyka zagraniczna ustosunkowała się prawie wszędzie negatywnie do koncepcji dwujęzyczności. Tam zaś, gdzie kategorja dwujęzycznych jest w dalszym ciągu utrzymywana, lub nawet rozwijana, odnosi się wrażenie, że dzieje się to mniej z pobudek naukowych, jak dla dość przejrzystych celów politycznych.

Sprawa dwujęzycznych formularzy została szczegółowo unormowana w paragrafie 13 instrukcji dla władz i w paragrafie 21 instrukcji dla komisarzy spisowych:

„Na całym terenie Rzeczypospolitej w stosunku do osób narodowości polskiej będą stosowane arkusze spisowe (formularz A), wydrukowane w języku polskim. Prócz wyłącznie polskich będą wydrukowane także arkusze spisowe dwujęzyczne, i to polsko - ukraińskie, polsko - białoruskie, polsko - niemieckie, polsko - litewskie i polsko - rosyjskie. Arkusze dwujęzyczne będą stosowane: polsko - ukraiński w stosunku do ludności ukraińskiej (rusińskiej) na obszarze województw: lwowskiego, tarnopolskiego, stanisławowskiego, wołyńskiego i poleskiego; arkusz polsko-białoruski w stosunku do ludności białoruskiej na obszarze województw: poleskiego, nowogródzkiego, wileńskiego oraz powiatów grodzieńskiego i wołkowyskiego w województwie białostockiem; arkusz polsko - niemiecki w stosunku do ludności niemieckiej na obszarze województw: śląskiego, poznańskiego i pomorskiego; arkusz polsko-litewski w stosunku do ludności litewskiej na obszarze powiatu święciańskiego i gmin z większością litewską, dawnego powiatu trockiego w okręgu administracyjnym wileńskim; arkusz polsko-rosyjski w gminach województwa wileńskiego, zamieszkanych przez ludność należącą do wyznania staroobrzędowców..."

Dlaczego, drukując formularze dwujęzyczne, nie pomyślano też o specjalnym formularzu dla Żydów, stanowiących w Polsce poważną mniejszość narodową?

Ułożenie formularza dwujęzycznego dla Żydów napotkało na przeszkody ze względu na trudności decyzji co do języka, w którym należało formularz ten wydrukować. Czy należało uznać za odpowiedni język żydowski: czy hebrajski? Którykolwiek z tych języków byłoby się wybrało, byłoby się wywołało duże niezadowolenie poważnej części społeczeństwa żydowskiego. Do tego dochodzi okoliczność, że, o ile wszystkie inne mniejszości mają charakter mniejszości terytorjalnych, Żydzi są rozproszeni po całem terytorjum państwa i trudno byłoby przeprowadzić taki podział formularzy, by wszyscy pragnący, żeby ich spisano na formularzach dwujęzycznych, mogli być w nie zaopatrzeni.

W jakim języku mogły być wypełnione formularze dwujęzyczne? W tej materji paragraf 5 rozporządzenia Rady ministrów z dn. 2 września 1931 r. w sprawie przeprowadzenia drugiego powszechnego spisu ludności stanowił co następuje:

„Formularze spisowe będą wypełniane wyłącznie w języku polskim, jeżeli formularz jest drukowany tylko w tym języku. Formularze drukowane, prócz polskiego, w drugim języku, mogą być wypełnione w jednym z tych języków."

Użyto zatem sposobu postępowania najdogodniejszego dla mniejszości.

Tyle generalny komisarz spisowy. Spis ludności nie uznawał przeto zasadniczo t. zw. dwujęzycznych, ale sam posługiwał się formularzami dwujęzycznemi!

Zjazdy Obozu Wielkiej Polski

W Toruniu

W Toruniu odbył się imponujący zjazd rejonowy i powiatowy Obozu Wielkiej Polski. Mimo zatrzymywania przez policję autobusów, rowerów, któremi Młodzi zdążali na zjazd, wzięło w nim udział zgórą 1200 osób.

Po raporcie uczestnicy zjazdu uformowali pochód, który ruszył do kościoła na uroczyste nabożeństwo. Odprawił je ks. kan. Kozłowski; podniosłe kazanie wygłosił ks. Wydrowski. Po nabożeństwie Młodzi przedefilowali ulicami miasta, witani z niebywałym entuzjazmem przez ludność, która obrzuciła ich kwiatami.

Uroczyste zebranie zjazdowe odbyło się w sali Dworu Artusa. Zagaił je kontroler rejonowy red. Piszcz, który wygłosił też pierwsze przemówienie, poczem przemawiali gorąco oklaskiwani: poseł Sacha, ks. sen. Bolt, kierownik powiatowy O. W. P. z Włocławka inż. Wojciechowski, pos. Kamiński i red. Madejski. Nastąpiło wręczenie „mieczyków Chrobrego" przeszło 300 nowym członkom O. W. P. Na zakończenie uchwalono mocną rezolucję w sprawie zakusów niemieckich na ziemie polskie.

O zjeździe tym poda szczegółowszy referat następny „Ruch Młodych". Na tem miejscu przytaczamy poniższe uwagi „Słowa Pomorskiego" z powodu zjazdu:

„Nie mieliśmy żadnych zniżek kolejowych, ani żadnych ułatwień. Jeżeli mimo to zgromadziła się w Toruniu tak potężna liczba młodych, to jest to dowód ich ideowości i gorliwości. Świadczy to jak najlepiej o duchu, jaki panuje w O. W. P.

„Porządek był wzorowy. Przyznają to nie tylko zwolennicy, ale także przeciwnicy. Policja zachowywała się wstrzemięźliwie. Na ulicach prawie jej się nie widziało. Natomiast zjawiła się gromada nieproszonych „typów", które rozstawiły się grupami, po obu stronach ulic, któremi miał przechodzić pochód. Dzięki postawie ludności Torunia (za co należy się jej najwyższe uznanie) i dzięki sprężystości straży porządkowej O. W. P. nie doszło nigdzie do zakłócenia porządku. Małe próby prowokacyjnego warcholstwa zostały w zarodku stłumione. Podżegaczy oddano w ręce władz.

„Typy" ze zgrzytaniem zębów patrzały, jak liczne szeregi O. W. P. maszerują sprawnie i zdecydowanie przez miasto, jak publiczność oklaskami, okrzykami i sypaniem kwiatów okazywała nie tylko życzliwość, ale także solidarności z ideologją O. W. P.

„Serce zadumanego i poważnego Torunia drgnęło; wydobyły się z niego piękne przyjazne uczucia. Toruń zdjął zimną maskę, witając z ciepłym i serdecznym uśmiechem tę młodzież, co przez trudy i znoje maszeruje niezachwianie ku Wielkiej Polsce. Wszyscy uczestnicy zjazdu zachowają wdzięczną miłość dla grodu Kopernika za to serdeczne przyjęcie.

„I jeszcze jedno stwierdzenie: młodzież pomorska, zorganizowana w O. W. P., pracuje w ścisłem i zgodnem porozumieniu ze starszem pokoleniem. Jeżeli się ktoś spodziewał, że tu będzie jakaś „luka", to dzień wczorajszy te rachuby przekreślił. Zjazd dowiódł, że front narodowy na Pomorzu odznacza się silną, wewnętrzną spoistością.

„Żadne wysiłki zmierzające do rozluźnienia tej spoistości, nie powiodą się. Front narodowy pozostanie zwarty. Młodzi pójdą naprzód i nie zboczą z drogi na jaką weszli, która prowadzi do wielkiej Polski."

W Mogilnie

W tych dniach odbył się pierwszy zjazd powiatowy O. W. P. w Mogilnie Zjazd rozpoczął się zrana raportem, który złożył przewodniczącemu komitetu Dzielnicy Zachodniej, p. J. Zdzitowieckiemu, kierownik Powiatowego Wydziału w Mogilnie, p. T. Bartecki Po raporcie udano się dwójkami (na pochód pozwolenia nie było) do kościoła pobenedyktyńskiego na nabożeństwo.

W południe odbyło się zebranie, któremu przewodniczył p. T. Bartecki i na którem wygłosili przemówienia p. J. Zdzitowiecki, pos. A. B. Lewandowski, p. R. Kończal z Poznania, oraz p. J. Czarnecki, członek Wydziału Okręgowego O. W. P. w Bydgoszczy Przemówienia, zwłaszcza w chwilach, gdy zajmowały się komunizmem, któremu tylko Obóz, jako jedyna samodzielna siła społeczna w Polsce, może się skutecznie przeciwstawić, oraz w momentach, gdy mówcy podnosili konieczność rozwiązania w duchu narodowym sprawy żydowskiej, były niezwykle oklaskiwane.

Po przemówieniach odbyło się przyrzeczenie organizacyjne i dekoracja kilkudziesięciu nowych członków O. W. P., wśród nich szeregu członkin placówek żeńskich. Dekoracji dokonał przewodniczący Dzielnicy.

Po zakończeniu obrad odśpiewano hymn Młodych i wzniesiono szereg okrzyków na cześć Polski, Obozu Wielkiej Polski i Romana Dmowskiego.

Zjazd mogileński, mimo, iż odbywał na terenie, na którym rozpanoszone były czynniki wrogie obozowi narodowemu, następnie mimo, iż niepogoda nie pozwoliła wielu placówkom przybyć nań, zgromadził zgórą 400 członków O. W. P. z samego Mogilna i placówek w powiecie.

Nastrój na zjeździe był znakomity i pozwalał żywić pewność, że odtąd Mogilno, pod doskonałem kierownictwem kol. T. Barteckiego, wysunie się na czoło najlepiej zorganizowanych powiatów naszej Dzielnicy.

Uroczysty obchód 10-lecia Tow. Powstańców i Wojaków im. Gen. Hallera

Onegdaj na Jeżycach obchodzono uroczyście 10-lecie Tow. Powst. i Wojaków im. Gen. J. Hallera. O godz. 7,30 zebrali się na Rynku Jeżyckim członkowie Towarzystwa i liczne delegacje, poczem udano się w pochodzie na nabożeństwo do kościoła parafjalnego. Uroczystą mszę św. odprawił ks. Tybiszewski, kazanie wygłosił ks. Rakowski.

Po uroczystościach kościelnych uformował się długi barwny korowód, który przy dźwiękach orkiestry pocztowców udał się na uroczystościowe zebranie do lokalu p. Jaszyka. Obszerną salę udekorowano zielenią, a na estradzie w powodzi kwiatów, zieleni i światła elektrycznego, widniał portret gen. Hallera. Licznie zgromadzonych druchów, delegatów, gości i sympatyków powitał prezes i por. rez. Podgórski, poczem na marszałka poproszono pułk. Zarembę, a na jego zastępców kap. Karlewicza i prezesa I. okręgu por. rez. Grzelaka. Przy stole prezydjalnym zasiedli poza tem major Kiedrowski, kap. Hutek, kap. Mikusiński, prezes Szwedziński, prezes Zw. Hallerczyków Rost — sekretarzował wiceprezes Tow. drh. Kujawa. Po występie orkiestry pocztowców i chóru „Halka" przedłożył drh Kujawa sprawozdanie, charakteryzujące owocną działalność towarzystwa od chwili jego powstania. Ogromny wysiłek Towarzystwa — mówi p. Kujawa — nie poszedł na marne, lecz zespolił organizację, która, choćby niewiadomo jaka przyszła burza, w przekonaniach swych nigdy się nie zachwieje. Zawsze będzie towarzystwo stało twardo w obronie swych ideałów. Przystąpiono do uroczystej chwili t. j. do dekoracji członków Odznaką Powstańczą. Zaszczytu tego dostąpili druchowie Koliński, Maćkowski, Kaźmierski, Szubert, Kucharski, A. Piechowiak, Gołąbek, Górny, F. Klapa, Szajka, Papla i inni. Pięknym momentem było, gdy uroczyście dekorowano sztandar Hallerczyków. Dyplomy wręczono pierwszemu prezesowi W. Swinarskiemu, Chałupce, B. Kanikowskiemu, K. Kujawie, Fr. Banaszyńskiemu, L. Chudziakowi, J. Cypryckiemu, A. Przybylskiemu, St. Godolskiemu, E. Godurkiewiczowi, St. Nowakowi, St. Matysiakowej — która w czasie powstania wielkie dla sprawy oddała usługi Dalej dyplomy otrzymali pp.: M. Maciejewski, J. Klafkowski, W. Grzelak, W. Rogoziński M. Tuliński, M. Rajewski, Ign. Całuje, W. Matysiak i wielu innych. Następnie odczytano licznie nadesłane telegramy m. in. od gen. Hallera, — który przyjęto entuzjastycznie — gen. Raszewskiego, dr. St. Celichowskiego, ks. dziekana Płotki z Zbąszynia i od wielu organizacyj bratnich, a także od głównego zarządu Hallerczyków w Warszawie. Mjr. Rost doceniając zasługi wiceprezesa Kujawy dla sprawy Hallerowskiej odznaczył go „Mieczami Hallerowskiemi". Przemawiali wreszcie delegaci Powstańców i Wojaków z Starołęki, Głównej, Łazarz-Górczyn, Wildy, Dębca, Śródmieścia, Starego Miasta, Mosiny. Delegaci Uczestników Powstania z Wildy, Zamek III, Jeżyce Łazarz-Górczyn, delegat Komitetu Jeżyckiego, Sokoła, Tow. Przemysłowego, Koła Senjorów, Kat. Tow. Robotników Polskich, S. M. P., Podoficerowie Rez. Z. Z. i t. d. Bardzo serdeczne przemówienie wygłosił pułk. Sikorski, które zebrani przyjęli owacyjnie. Po dalszych produkcjach chóru i orkiestry, odśpiewano wspólnie „Rotę", poczem prezes pułk. Zaremba zamknął uroczystą akademję. (z)

Tow. Powstańców i Wojaków w Chodzieży

Piszą nam z Chodzieży, co następuje:

Miejscowe Tow. Powstańców i Wojaków przeżywa obecnie bardzo ciężki okres, spowodowany upartem pchaniem towarzystwa do szeregów sanacji. Prezesem był do niedawna p. Sylwester Mańczak, brat właściciela miejscowej fabryki fajansu. Pan ten, który za przynależenie np. do O. W. P. zwalnia robotników z fabryki, chciałby, mimo sprzeciwu znacznej większości członków, uczynić z Powstańców „Strzelca" i chociaż dostał votum nieufności i złożony został z urzędu prezesa przez nadzw. walne zebranie, nie oddał dotychczas nowym władzom Towarzystwa ani akt, ani sztandaru i z garstką ad hoc zwołanych „Strzelców" i urzędników przyjął statut grudziądzki. — Prawowite władze towarzystwa wystąpiły przeciwko niemu na drogę sądową o wydanie sztandaru i majątku towarzystwa. (sch)

W sprawie wyjazdu do Ameryki

Nowe przepisy dla studjujących i żon obywateli amerykańskich

Prezydent Stanów Zjednoczonych A. P. wydał zarządzenie, na podstawie którego studenci, pragnący udać się do U. S. A. w celach naukowych, otrzymywać mają wizy amerykańskie bez żadnych ograniczeń, poza kwotami wyznaczanemi dla poszczególnych państw.

Obowiązani oni są jedynie do złożenia przy wjeździe kaucji, która zagwarantować ma, że po ukończeniu studjów powrócą do swych rodzinnych krajów. Wysokość tej kaucji określa komisarz imigracyjny.

Zarządzenie to dotyczy oczywiście również studentów-Polaków, którzy wyjechać zamierzają w celach naukowych do Stanów Zjednoczonych.

Zgodnie z obecnemi przepisami emigracyjnemi w Stanach Zjednoczonych, obywatele amerykańscy, którzy podczas pobytu w Polsce zawierają związki małżeńskie z obywatelkami polskiemi, mogą wyjechać do Ameryki wraz z żonami.

W celu załatwienia wymaganych formalności należy zgłosić się do centrali syndykatu emigracyjnego w Warszawie i przedłożyć wymagane dokumenty. Po dokonaniu niezbędnych formalności sprawa zostanie skierowana do władz w Waszyngtonie, które wydadzą zezwolenie na wjazd żony obywatela amerykańskiego do Stanów Zjednoczonych. Po upływie kilku tygodni konsulat amerykański wyda kartę wstępu, z którą należy zgłosić się do najbliższej placówki syndykatu emigracyjnego w celu uzyskania bezpłatnego paszportu zagranicznego oraz załatwienia ostatecznych formalności wyjazdowych. Konsulat amerykański przy udzielaniu wizy wymaga przedstawienia zaświadczeń z banków amerykańskich, że mąż kobiety, zamierzającej wyjechać, złożone ma odpowiednie oszczędności.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Ogródki działkowe u nas i gdzieindziej

W pożytecznej akcji przoduje Poznańskie i Śląsk

Staraniem Związku Tow. Ogrodów Działkowych powstały nowe ogródki w szeregu miast naszego województwa. Mianowicie zorganizowano w Rawiczu ogród działkowy, obejmujący 41 działek; w Gnieźnie ogród działkowy, obejmujący 67 działek; w Lesznie ogród działkowy, obejmujący 250 działek. Ponadto są w organizacji ogrody działkowe w Nakle, Śremie, Strzelnie, Środzie, Żninie, Inowrocławiu, Stęszewie, Ostrowie, Wągrówcu, Obornikach, Wronkach, Koźminie, Gostyniu.

Oprócz w wyżej wymienionych miejscowościach istnieją: w Bydgoszczy — 3 ogrody działkowe na obszarze 7.94,78 ha, razem w 241 działkach, w Gnieźnie — 2 ogrody działkowe na obszarze 4.45 ha, z 121 działkami, w Kościanie — 1 ogród działkowy na obszarze 3.97,24 ha, z 94 działkami, w Kępnie — na obszarze 3.36,94 ha z 126 działkami, w Ostrowie — 2 ogrody działkowe na obszarze 5.50,00 ha z 275 działkami, we Wrześni ogród działkowy na obszarze 4.53,10 ha z 92 działkami, w Szamotułach ogród działkowy na obszarze 4.50,00 ha z 76 działkami, w Pleszewie — ogród działkowy na obszarze 1.62,50 ha z 52 działkami.

W ostatnim czasokresie poświęcił Związek więcej uwagi na ożywienie akcji ogrodów działkowych w Bydgoszczy. W celu pobudzenia miarodajnych czynników w kierunku rozpoczęcia organizacji ogrodów działkowych, mianowicie przedstawicieli m. Bydgoszczy, Związek zorganizował w porozumieniu z przedstawicielami miejscowych towarzystw ogrodów działkowych dzień propagandowy, który się odbył w dniu 7 sierpnia rb. i udał się całkowicie.

Na specjalną uwagę zasługuje dziedzina ogrodów działkowych w woj. śląskiem. Działa tam już od szeregu lat Okręg. Związek Tow. Ogrodów Działkowych i Przydomowych. Akcja ogrodów działkowych w woj. śląskiem jest, poza woj. poznańskiem, najbardziej ożywiona i organizacyjnie najlepiej skonsolidowana.

Związek Tow. Ogrodów Działkowych Rz. Pol. organizuje również półkolonje wakacyjne w ogrodach działkowych w czasie miesięcy wakacyjnych. Na półkolonje te przyjmowane są również dzieci niedziałkowców. Koszty połączone z prowadzeniem półkolonij wakacyjnych w ogrodach działkowych pokrywane są z subwencyj wojewódzkiego wydziału pracy i opieki społecznej w Poznaniu i częściowo z funduszów towarzystw ogrodów działkowych.

W ostatnim czasie Związek rozszerzył swą działalność nad organizowaniem ogrodów działkowych specjalnie dla bezrobotnych, dla hodowli produktów żywnościowych. Zapoczątkowaną zostaje akcja ta w porozumieniu z wojewódzkim komitetem dla spraw bezrobocia, który oddzierżawił około 200 mórg magd. ,przygotowując je pod uprawę. Działki obszaru około pół morgi magd. zostaną rozdane bezrobotnym jeszcze w roku bieżącym. Nad odpowiedniem wykorzystaniem działek przez bezrobotnych czuwać będzie dyrekcja ogrodów miejskich.

Nasi żołnierze wracają do „cywila"

Defilada brygady kawalerji przed dowódcą O. K.

Jak rok rocznie, tak i w tym roku odbywa się we wrześniu zwalnianie do rezerwy szeregowych, odbywających swą służbę wojskową. Już w ubiegłą sobotę zwolnieni zostali podchorążowie wszystkich rodzajów broni, którzy w tym roku odbywali swą powinność wojskową. W związku ze zwalnianiem szeregowych do rezerwy zauważyć można było w ostatnich dniach wzmożony ruch na kolejach, oraz silny napływ młodych ludzi, którzy po zwolnieniu z pułków prowincjonalnych przybyli do Poznania.

W związku ze zwalnianiem do rezerwy rocznika 1909 w pułkach kawaleryjskich odbyła się wczoraj przed pomnikiem poległych 15 p. ułanów przy ul. Ludgardy defilada poznańskiej brygady kawalerji. Przed dowódcą O. K., gen. Oswaldem Frankiem, przedefilowały ze sztandarami pod dowództwem gen. Zahorskiego: 15 pułk ułanów, 7 pułk strzelców konnych, 3 szwadron pionierów i pluton konny 7 baonu łączności. Dzielna postawa naszych kawalerzystów napawała dumą licznych, przyglądających się defiladzie przechodniów.

Z naszego portu rzecznego

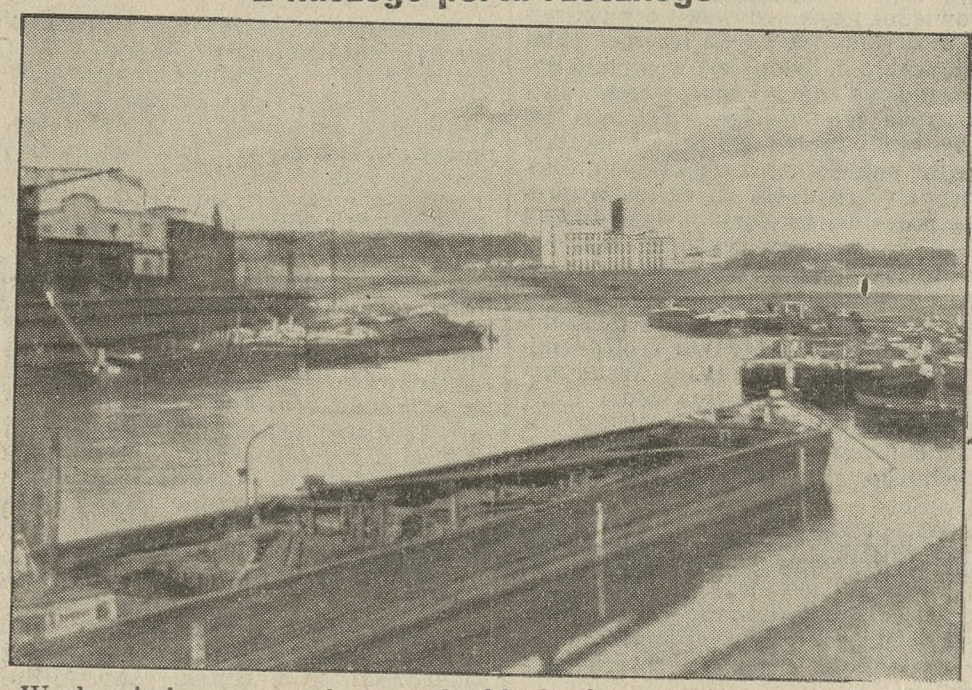

W ub. miesiącu panował na przeładowni miejskiej w poznańskim porcie rzecznym ożywiony ruch. Niski stan wody, który przeciętnie wynosił 16 do 20 ctm. ponad stan normalny, spowodował zmniejszenie się tegoż ruchu w stosunku do roku ub. Berlinki ładujące przy normalnym stanie do 209 tonn, ładowały w roku bież. maksimum 105 tonn. Silną konkurencję dla berlinek stanowią obecnie koleje państwowe. W miesiącu sierpniu przeładowano jęczmienia, na 9 berlinkach, 2.071 tonn; żyta na 33 berlinkach, 5.890,5 tonn i 1.225 tonn węgla na 5 berlinkach. Do Poznania przybyła 1 berlinka, przywożąc 5 i pół tonny oliwy. Na zdjęciu port rzeczny w Poznaniu.

Głodne dzieci

Dzielmy się!

Rozpoczął się rok szkolny. Zaludniły się szkoły. Ale niestety wśród tych licznych zastępów młodzieży ogromny odsetek stanowią dzieci głodne, źle odziane, bez książek.

Zarówno z punktu widzenia pedagogicznego jak i humanitarnego zjawisko to jest nader bolesne i należy wszystko uczynić, aby temu zapobiec. Konieczna jest tu na szerszych podstawach oparta akcja ratunkowa. Podstawą tej akcji musi być wyzyskanie energji społecznej do ostatnich granic. Musi tu jednak wydatną rolę odegrać szkoła.

W Warszawie już od roku doskonale rozwija się akcja niezmiernie piękna, a oparta na poczuciu obowiązku miłosierdzia wśród samej dziatwy. Każdy z zamożniejszych uczniów czy uczennic bierze z domu dodatkowe śniadanie, by je następnie złożyć do kosza przygotowanego już w szkole. Kosze te następnie zabiera się do szkół lub zawozi do ośrodków nędzy, wszędzie tam, gdzie są dzieci biedne i głodne.

Ażeby jednak ta akcja ruszyła, muszą się zainteresować tak zresztą jak i we Warszawie dyrektorzy i nauczyciele. Ich apel do dziatwy nie pozostanie z pewnością bez echa.

Dalej potrzebna jest organizacja zbiórki i przewóz, a następnie podział. W tej dziedzinie winna podjąć akcję jakaś instytucja dobroczynna, u nas przedewszystkiem tak zawsze czynny poznański okręg „Caritas". Tem więcej jest to pożądane, że akcja ratowania głodnych dzieci winna być powiązana z całokształtem dzieł miłosierdzia, a przedewszystkiem z dokarmianiem w instytucjach i rodzinach.

Wierzę, że wszystkim wspomnianym osobom sprawa tak ważna bardzo na sercu leży. Aleto nie wystarcza, bo dzieci już przychodzą na lekcje bez śniadań, wymizerowane i zmarzrznięte.

Jak najprędzej więc do dzieła!

Nauczyciel.

Zmiany na stanowiskach prefektów

Ks. dr. Władysław Śpikowski, nauczyciel religji w gimnazjum w Lesznie, przechodzi **do gimnazjum im. Bergera w Poznaniu;** ks. Sylwester Marciniak, wikary w Lwówku, do gimnazjum im. Komeńskiego w Lesznie; ks. Antoni Gryczka, nauczyciel religji seminarjum w Ostrzeszowie, do seminarjum naucz. w Poznaniu; ks Tadeusz Nowakowski wraca do służby duszpasterskiej parafjalnej. Ks. Wacław Stefaniak, wikary w Ostrzeszowie, do seminarjum nauczycielskiego tamże; **ks. Stanisław Misiek,** dotychczasowy wikary w Wieleniu, **do gimnazjum im. Marcinkowskiego i Paderewskiego w Poznaniu; ks. Jan Maćkowiak, wikary przy Katedrze w Poznaniu, do Miejskiej Szkoły Handlowej;** ks. Ignacy Walczewski, nauczyciel religji w Rogoźnie, do gimnazjum im. Sułkowskich w Rydzynie; ks. Antoni Rzadki, wikarjusz w Wronkach, do gimnazjum w Rogoźnie; ks. Gracjan Matysiak, wikarjusz w Rydzynie, do szkoły rolniczej w Bojanowie; ks. Stanisław Zuske, wikary w Krotoszynie, do gimnazjum w Krotoszynie; ks. Zbigniew Wroniewicz wraca do pracy w duszpasterstwie. Ks. dziekan Leon Płotka, proboszcz w Zbąszyniu, zostaje wizytatorem nauki religji w szkołach powszechnych powiatu nowotomyskiego; ks. Ludwik Reszelski, proboszcz w Kobiernie, zostaje wizytatorem nauki religji w szkołach powszechnych powiatu krotoszyńskiego.

Dziesięciolecie 1-go pułku Strzelców Wlkp.

W najbliższą niedzielę obchodzi jubileusz Towarzystwo Byłych Żołnierzy 1-go Pułku Strzelców Wielkopolskich, który wsławił się bojami w czasie obrony Lwowa oraz podczas sławnej bitwy pod Warszawą w roku 20-tym, tworząc część grupy natarcia z nad Wieprza. Niezwykle interesujący artykuł o bojach tego bohaterskiego pułku przyniesie, jak się dowiadujemy, najnowszy numer tygodnika „Ilustracja Polska", który się już ukazał. Z ciekawego tekstu, napisanego przez uczestnika walk, oraz z szeregu niezwykle interesujących i rzadkich zdjęć dowiadujemy się o jednym z najbardziej bohaterskich czynów tego pułku, mianowicie o wypadzie na tyły bolszewickie koło miejscowości Itol.

Uderzenie krwi do głowy, ściskanie w okolicy serca, brak tchu, uczucie strachu, przeczulenie nerwowe, migrena, niepokój i bezsenność, mogą być łatwo usunięte przy używaniu naturalnej wody gorzkiej **„Franciszka-Józefa".** nw 5375

KALENDARZYK

Czwartek, 15 września 1932.

Słońce: wschód 5,26 — zachód 18,08 — długość dnia 12 godzin 42 min.

Księżyc: wschód 18,10 — zachód 5,54 — po pełni.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.: Czwartek, godz. 7 rano. Temperatura powietrza niska plus 8 st. Cels. — Pogodnie. — Wiatr południowo-wschodni. — Ciśnienie atmosferyczne wysokie 765 mm. — W ubiegłej dobie temperatura najwyższa plus 20 st. C., najniższa plus 6 st. C.

Kal. rzk.: Nikodem — jutro Cyprian.

Kal. słow.: Budzimił — jutro Sędzisław.

KRONIKA KOŚCIELNA

— * **Msza żałobna za dusze śp. por. Franciszka Żwirki i inż. Stanisława Wigury** odprawioną zostanie z inicjatywy Katolickiego Koła Pań w Poznaniu w piątek dnia 16 września o godz. 9 w kościele św. Marcina. O jak najliczniejszy udział w tem nabożeństwie prosi Zarząd Koła.

OSOBISTE

— * **Przeniesienie na Kresy Wschodnie.** Inspektor szkolny p Władysław Kapałczyński z Środy został przeniesiony do Drohiczyna w województwie poleskiem.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— * **Sekcja apologetyczno - pedagogiczna przy Sodalicji Pań w Poznaniu.** Zebranie odbędzie się w piątek 16 bm. o godzinie 17 na sali św. Wojciecha, Aleje Marcinkowskiego 22. Referat wygłosi ks. Walerjan Krzymiński n. t. „Proroctwa o Najśw. Marji Pannie w Starym Testamencie".

— * **Sodalicja Panien Urzędniczek.** Zebranie Sekcji Misyjnej odbędzie się w czwartek 15 bm. Piekary 2, parter, o godzinie 19,30.

— * **Ze Stow. Urzędników Pozn. Samorządu Wojew.** W piątek 16 bm. odbędzie się w sali sejmikowej Starostwa Krajowego w Poznaniu (Al. Marcinkowskiego nr. 29) zebranie zawodowo - informacyjne członków Stow. Na porządku obrad bardzo ważne i aktualne sprawy zawodowe i inne. Uprasza się zatem o jak najliczniejszy udział w zebraniu.

WYKŁADY

— * **II. Wykład z cyklu: „Rozwój naszego malarstwa batalistycznego i historycznego 19 w."** odbędzie się w niedzielę 18 i wtorek 20 bm. o godzinie 12 na salach Muzeum Wielkopolskiego (Aleje Marcinkowskiego 9). Wstęp 50 gr.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— * **Ostatnia w tym roku większa pielgrzymka do Częstochowy,** zorganizowana przez Związek Kobiet Pracujących, wyrusza z Poznania w sobotę, dnia 1 października rano i wraca w poniedziałek, dnia 3 października wieczorem. Ktokolwiek pragnie jeszcze złożyć hołd Matce Najśw.

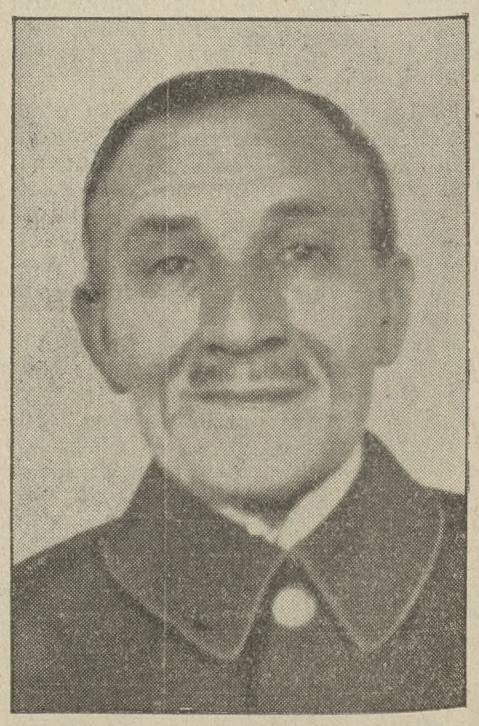

W dniu 14 b. m. obchodził 35-lecie pracy w swym zawodzie magazynier lombardu miejskiego w Poznaniu p. Schramm. Pracę w lombardzie rozpoczął jubilat 14 września 1897 r. i do dnia dzisiejszego pozostaje na tem samem stanowisku, otoczony zaufaniem przełożonych, zdobytem uczciwą i gorliwą pracą.

przy cudownym obrazie na Jasnej Górze, zechce czemprędzej zgłosić się w biurze Związku Kobiet Pracujących, Poznań, Al. Marcinkowskiego 1, tel 15-27 i przesłać opłatę na przejazd i wpisowe na P. K. O. 200 368 i to 14 zł na III klasę, albo 20 zł na II klasę. Jechać mogą wszyscy, mężczyźni i kobiety, dorośli i młodzież. Korzystaj więc z ostatniej sposobności, zapisz się natychmiast! Strata czasu mała, koszt niewielki, a zyskasz dużo łask Bożych i pociechy.

— * **Koło Naukowe, Tow. studentów i dyplomowanych Wyższej Szkoły Handlowej** w Poznaniu, po przeniesieniu się do nowego gmachu W. S. H., Wały Zygmunta Starego 2-3, rozpoczęło już swą normalną pracę i dyżury wyznaczyło pomiędzy godz. 16 a 19 codziennie z wyjątkiem sobót, niedziel i świąt. Lokale Koła znajdują się na czwartem piętrze w pokojach 117 i 118.

— * **Koło Śpiew. im. Bolesława Dembińskiego w Poznaniu** urządza w sobotę, 17 bm. o godz. 20 na wielkiej sali Ogrodu Zoologicznego ostatnią noc latową. W programie moc niespodzianek

— * **Z Bractwa Kurkowego.** Nieodżałowana strata śp por. Żwirki i inż Wigury wywarła w szeregach naszej organizacji nieopisany ciężki smutek Zebrany u nas z osobnych imprez strzeleckich fundusz ku uczczeniu i na zakup aeroplanu dla zwycięzcy 274.65 zł przekazujemy na ten cel do ogólnej dyspozycji Aeroklubu Rzplitej. Najstarsza organizacja w Polsce, Bractwo Kurkowe Poznań (zał. 1253 r.) wyraża głębokie ubolewanie nad śmiercią największych bohaterów lotnictwa polskiego, łącząc się w ogólnej żałobie, jaka okryła cały Naród Polski.

KRONIKA WYPADKÓW

— * **Wypadek samochodowy.** Na Alei Szelągowskiej najechany został przez samochód osobowy P Z 40 149 p. Stefan Daliński (Tama Garbarska 19-20) i odniósł pokaleczenia. Samochodem kierował szofer Czesław Porakiewicz. (z)

KRONIKA SĄDOWA

— * **Rok więzienia za obrazę sądu.** Sąd Okręgowy w Poznaniu na sesji wyjazdowej w Obornikach dnia 12 bm. rozpatrywał sprawę karną p. Leopolda Pietza z Obornik o obrazę sądu okręgowego w Poznaniu, której dopuścił się P. w jednem z pism skierowanych do tegoż sądu. Sąd skazał oskarżonego na rok więzienia. Zasądzony zapowiedział apelację. (kko)

— * **Za sprzeniewierzenie w obornickiej Kasie Komunalnej.** Poznański sąd okr. na sesji wyjazdowej w Obornikach rozpatrywał sprawę sprzeniewierzenia, którego dopuścił się były rachmistrz Pow. Kasy Komunalnej w Obornikach p. Władysław Krajniak. W kasie brakło sumy zł 6 800. Sąd biorąc pod uwagę dotychczasową niekaralność, wymierzył oskarżonemu karę jednego roku więzienia. Skazany zapowiedział apelację (kko)

— * **P. Stanisław Orlikowski,** Kwiatowa 12, donosi nam, że w związku z wyrokiem w sprawie o rzekomą kradzież prądu elektrycznego założył apelację.

Z Poznańskiego

— * **Borek.** (Z życia młodzieży.) Stow. Młodzieży Żeńskiej urządziło dla swych członkin kurs gotowania, z którego korzystało 23 członkiń W niedzielę urządzono wystawę prac kulinarnych oraz robót ręcznych, która cieszyła się ogromnem zainteresowaniem ze strony miejscowego obywatelstwa. (cz)

— * **Budzyń.** (Z Bractwa Kurkowego.) W niedzielę 4 bm Bractwo Kurkowe strzelało o godność króla żniwnego i rycerzy Za najlepsze strzały królem żniwnym został p. Władysław Januchowski dentysta I rycerzem kupiec Władysław Kamiński, II rycerzem kupiec Karol Radomski

— (Kradzieże.) Skradziono dwa rowery fryzjerowi p. Kubackiemu i robotnikowi Józefowi Jankowskiemu Kradzieże zgoszono na posterunku i złodziei ujęto, a rowery zwrócono właścicielom

— (Osobiste.) Komendant posterunku Policji Państw. p. Boetke został przesiedlony jako komendant P P P. do Ujścia. skiego. Przyczyną samobójstwa był rozstrój nerwowy. Władze sądowe powiadomiono. (z.)

— * **Czempiń.** (Kradzieże.) W Gorzyczkach skradziono w ubiegłym tygodniu cztery świnie u robotników dominjalnych. — W Wielkim Srocku skradziono gospodarzowi Urbańskiemu 300 zł z zamkniętej szafy. (K)

— * **Czarnków.** (Z Bractwa Kurkowego.) W niedzielę 11 bm przeprowadziło kółko dobrych strzelców tut. Bractwa Kurkowego strzelanie o nagrody, które osiągnęli pp radca St Grupiński, Wł Grupiński, Wincenty Ciudziński, Marjan Kasprzak, Stan Polus, Antoni Koźma, Jan Nowak, Emil Grzegorek Nagrody ofiarował p St. Mańczak z Chodzieży (cn)

— * **Dolsk.** (Osobiste.) W ostatnich dniach wyjechał miejscowy proboszcz ks dziekan Zdzisław Zakrzewski na trzytygodniowy wypoczynek do jednej z miejscowości kuracyjnych W sprawach parafjalnych przez ten czas zastępuje ks. proboszcza ks. wikary Rost. (e k.)

— * **Gniezno.** (Pożar.) Na Winiarach u właścicielki ziemskiej Fuehrnrohrowej wybuchł pożar Spaliły się dwa stogi zboża i młockarnia. Pożar powstał od iskry z komina lokomobili. Strata wynosi około 25 000 zł.

— (Usiłowane samobójstwo.) Były rolnik Zdzisław Gr. z Róży usiłował popełnić samobójstwo przez zażycie większej dawki opjum. Samobójcę odstawiono zaraz do szpitala miejskiego, gdzie zdołano go uratować. Podobno stosunki familijne były powodem desperacji

— (Ujęcie złodzieja.) Przed niedawnym czasem nieznany złoczyńca włamał się do składu kolonjalnego Jana Rossy w Łopiennie, gdzie skradziono towary wartości 1500 zł. Policja wykryła obecnie sprawcę kradzieży w osobie Teodora Nawrockiego, u którego znaleziono część towarów.

— (Z gimnazjum.) Nauczyciel śpiewu przy tutejszem gimnazjum męskiem p. Pisanko został w ubiegłym tygodniu zwolniony z powierzonego urzędu Pisanko był znanym na gruncie gnieźnieńskim jako prezes „Strzelca". (br)

— * **Grabów.** (Kradzież koni.) W ub. tygodniu włamali się w nocy nieznani złoczyńcy do chlewa p. Pastusiaka i p. Cegielskiego i skradli każdemu parę koni i szory Konie prawdopodobnie zostały przeprowadzone przez Prosnę do powiatu wieluńskiego.

— (Ujęcie złodziei.) Posterunek P. P. w Grabowie ujął szajkę, która okradała pociągi towarowe na linji Ostrów—Ostrzeszów. Towar odnaleziono w lesie wielowiejskim. Również rewizja w domu mieszkalnym złodziei dała wyniki. To też aresztowanych Turskiego Jana z Masanowa, Domagalskiego Antoniego z Grabowa i Stempniewskiego oddano do dyspozycji sędziego śledczego w Ostrowiu.

— * **Kaźmierz.** (Z parafji.) W niedzielę wprowadził ks dziekan Kaźmierski w asyście kilku księży i tysiącznych tłumów wiernych ks proboszcza W. Faustmanna do parafji kaźmierskiej. Kazanie wygłosił ks. Niklewicz, uroczystą sumę odprawił ks. Faustmann. (sc)

— * **Kępno.** (Z Kółek Włościanek.) Na niedzielę, dnia 18 września rb. zwołuje patronat Kółek Włościanek swój doroczny walny zjazd wszystkich Kół pow. kępińskiego i b. ostrzeszowskiego do Kępna. Program zjazdu przewiduje mszę św na intencję zjazdu, zebranie i wspólny podwieczorek, podczas którego poszczególne koła popisywać się będą produkcjami z zakresu wychowania kulturalno - oświatowego. (op.)

— * **Leszno.** (Samobójstwo.) Zwrotniczy kolej. Marszałek rzucił się koło Grzybowa pod pociąg, który go zabił na miejscu. Powodem była podobno grożąca śp. Marszałkowi kara za fałszywe nastawienie torów, wskutek czego pociąg towarowy szedł torem pociągu **osobowego. Katastrofy jednak nie było.**

(Teatr.) Gościł u nas Teatr Objazdowy, który zagrał sztukę p. t. „Ułani ks. Józefa". Licznie zebrana publiczność przyjęła artystów bardzo życzliwie

— (Echa zniesienia Sądu Okręgowego.) Wskutek zniesienia Sądu Okr w Lesznie nastąpiły liczne przesunięcia w personelu sądowym. Wielu urzędników poprzesadzano do Poznania, Ostrowa itd. (s.)

— * **Ostrzeszów.** (Szajka złodziei.) Znów zaczyna niepokoić ludność naszego miasta szajka złodziei, która włamała się temi dniami, pod osłoną ciemnych nocy do składu towarów kolonjalnych p. Kalwińskiego, gdzie zabrała większą ilość czekolady Tej samej nocy zakradła się prawdopodobnie ta sama szajka do biur kupca zbożowego T. Stacierskiego, gdzie jednakże nie znalazł się poważniejszy łup, dzięki przezorności właściciela; w poszukiwaniu za gotówką złodzieje uszkodzili sprzęty.

— (Pielgrzymka do Częstochowy.) Z ramienia tut. parafji organizuje się pielgrzymka do Częstochowy, która pod przewodnictwem ks. wik Koniecznego Sylwestra wyruszy w dniu 17 bm. koleją. Uczestnicy korzystać będą z ulgi w kosztach przejazdu koleją, który wynosić będzie w obie strony około 10 zł od osoby. Pielgrzymka powróci dnia 18 bm.

— (Z parafji.) Od 1 października przeniosła władza duchowna pierwszego wikarjusza ks Sylwestra Koniecznego, który obejmuje probostwo w Chynowie, pow. ostrowski. Ks. Konieczny pracował jako wikarjusz w Ostrzeszowie przez kilka lat, przyczem szczególną troską otaczał wszystkie prawie towarzystwa i organizacje, pracując w nich z poświęceniem. W Stowarzyszeniu Młodzieży Polskiej piastował patronat i pracą swą w tem towarzystwie postawił je na silnych postawach organizacyjnych. Parafja z żalem żegna swego opiekuna. (op.)

— * **Odolanów.** (Rozpoczęcie XI. Kursu w Uniwersytecie Ludowym.) Dnia 4 listopada rozpocznie się w Odolanowie XI. Kurs pięciomiesięczny w Uniwersytecie Ludowym Zgłaszać się mogą kandydaci, którzy ukończyli 16 rok życia Wnioski o przyjęcie jak również i zapytania kierować należy, załączając znaczek pocztowy na odpowiedź, pod adr.: Dyrekcja Uniwersytetu Lud. w Odolanowie.

— * **Ostrów.** (Zebranie komitetu rodzicielskiego.) Dnia 26 bm w Auli Gimn. Męskiego w Ostrowie odbędzie się zebrane roczne Komitetu Rodzicielskiego przy państw gimnazjum męskiem Na zebraniu przewidziane jest sprawozdanie z kolonji wakacyjnej i urządzonej zabawy na ten cel, wybór członków zarządu i referat dyrektora gimn. p. Czechowskiego.

— * **Pleszew.** (Kradzież.) W pobliskiem Piekarzewie dokonano w nocy z 9 na 10 września rb. ze stodoły dzierżawczyni p. Stanisławy Moszykowej kradzieży około 4 ctr. niewianego żyta. Ponieważ ślady prowadziły do około 100 mtr. oddalonych stogów Stanisława Bierły, gdzie natrafiono na świeżo nocnym wiatrem wywiane plewy a także porozrzucane ziarno, podejrzenie padło na właściciela tych stogów Stanisława Bierły i ojca tegoż Antoniego B., który jest wymiernikiem na gospodarstwie poszkodowanej. Posterunek pol. państw. z Pleszewa przeprowadził śledztwo i spisał protokół. (am)

Z Pomorza

— * **Toruń.** (Ujęcie sprawców rabunku w Trzebuniu.) Donosiliśmy niedawno o śmiałym rabunku, dokonanym w Trzebuniu, pow kościerskiego, gdzie zamaskowani bandyci wdarli się do mieszkania p. Trzebiatowskiej i, steroryzowawszy ją, zrabowali około 8000 zł Napad zdarzył się w nocy na 9 bm. Już po paru dniach policji udało się ustalić nazwiska bandytów, a obecnie zostali oni wszyscy ujęci. Są to: Paweł Lepak, l. 17, Franciszek Saldat, l. 26 i Rudolf Rzepiński l. 30, wszyscy z Kościerzyny Badani przez policję, wszyscy przyznali się do zbrodni i wskazali miejsce, w którem ukryli zrabowaną gotówkę; była ona zakopana w ziemi w odległości około 200 mtr. od mieszkania Rzepińskiego. Gotówkę w całości odnaleziono i oddano poszkodowanej p Trzebiatowskiej Oprócz tego przy rewizji w mieszkaniu Rzepińskiego znaleziono ok 15 kg smalcu, flower, sztylet, 2 wytrychy, wszystko pochodzące z kradzieży Jak okazuje się, Rzepiński był już 5-krotnie karany więzieniem za kradzieże. Ujęci bandyci oddani zostali do dyspozycji sędziego śledczego. Za ostatni swój napad z bronią w ręku odpowiedzą oni prawdopodobnie przed sądem doraźnym. (wd.)

Do Czytelników naszych!

Zdarza się, że ten i ów z Szanownych Czytelników nie otrzymuje regularnie „Kurjera Pozańskiego", w następstwie czego mógłby zarzucić nam niedbalstwo Prosimy zatem o powiadomienie nas każdorazowo i jak najspieszniej o wszelkich niepunktualnościach lub innych usterkach w dostawie naszego pisma a postaramy się o ich usunięcie. Wszyscy Czytelnicy nasi otrzymywać winni „Kurjera Poznańskiego" regularnie i punktualnie.

Administracja Kurjera Poznańskiego
Poznań, św. Marcin 70.

Śmiertelna walka z policjantem

Toruń, 15. 9. (Tel. wł.) Dnia 21 maja rb. z więzienia karnego w Czersku uciekł niejaki Tomasz Piekarski, ukarany więzieniem za kradzieże Został on wówczas ujęty; w czasie odstawiania na policję, Piekarski zdołał ponownie uciec z kajdanami na rękach. Do tej pory nie udało się go ująć.

Wczoraj Piekarski zjawił się u swej żony w Śliwicach pow. Chojnice. Dowiedziawszy się o tem, policjant udał się tam, by zbiega aresztować. W chwili aresztowania Piekarski stawiał opór, wyrwał policjantowi karabin i złamał go, poczem usiłował zbiec, lecz policjant pochwycił złamany karabin i dał za uciekającym strzał, który był śmiertelny. Piekarski padł trupem na miejscu. (wd.)

Napady na drogach mnożą się

Toruń, 15. 9. (Tel. wł.) Wczoraj wieczorem na szosie Czersk—Gutowiec jakiś bandyta napadł na przechodzącą drogą koło lasu Anielę Blumowską ze Spodułek pow. chojnicki. Bandyta steroryzował swoją ofiarę, zabrał jej teczkę, w której znajdowały się trzewiki, materjał na ubranie, 15 zł gotówki i t. d. Po dokonaniu napadu bandyta uciekł do lasu.

Tegoż dnia na drodze ze Śliwic do Osówka napadnięty został niejaki Baszanowski, jadący na rowerze. Napadło go dwóch bandytów, uzbrojonych w rewolwery i zrabowało mu browning, zegarek i 10 zł. Natychmiast zarządzony pościg doprowadził do ujęcia bandytów, którymi okazali się dwaj bezrobotni z Osówka. (wd)

Akcja budownictwa ogniotrwałego na Pomorzu

Pomorski urząd wojewódzki zorganizował na Pomorzu cykl odczytów z dziedziny budownictwa ogniotrwałego, pragnąc w ten sposób przyczynić się do unowocześnienia życia gospodarczego Pomorza i skutecznego opierania się klesce pożarów.

W pierwszych dniach września odbyły się już takie odczyty w powiatach: Kartuskim, Kościerzyńskim i Tczewskim. Następne odczyty i wykłady odbędą się w następujących miejscowościach:

Chojnice od 19 do 20 września. Sępolno 22—23 bm., Tuchola — 26—27 b. m., Świecie — od 29. 9. do 1. 10., Grudziądz — 4—7 X., Chełmno — 10—11 X., Toruń — 13—15 X., Wąbrzeźno — 17—18 X., Brodnica — 20—22 X., Nowe Miasto 24—25 X., Działdów 27—28 X.

W każdym powiecie odczyty odbędą się w paru punktach, ustalonych przez pp. burmistrzów i przewodniczących wydziałów powiat., dokąd należy zwracać się po bliższe informacje. Przeprowadzenie odczytów powierzyła dyrekcja robót publicznych w Toruniu związkowi fabryk cementu.

Z powodu utraty majątku

Zabójstwo i samobójstwo w Inowrocławiu

Z Inowrocławia donoszą:

W dniu 14 września br. Walter Ludwik lat 60, stały mieszkaniec miasta Gdańska, czasowo przebywający wraz z żoną w gościnie u krewnego Iberleina zam. w Olszewicach pow. inowrocławskiego, wystrzałem z rewolweru pozbawił życia swoją żonę Elzę lat 60, a następnie popełnił samobójstwo. Przyczyny rozpaczliwego kroku dotychczas nie ustalono.

Wymienieni ostatnio pozostawali w bardzo krytycznych warunkach materjalnych wskutek utraty posiadanego majątku. Wina osób trzecich nie zachodzi. Dochodzenie w toku. (z)

Tajemnica zaginionego burmistrza wyjaśniona

Z Kalisza donoszą: Nieznany mężczyzna, który popełnił samobójstwo w tut. Hotelu Europejskim został już zidentifikowany. Jest nim burmistrz m. Rychtala w pow. kępińskim, Jerzykowski, który, jak donosiliśmy, wyjechał z domu w dniu 26 ub. m. i od tego czasu ślad za nim zaginął. Przyczyny samobójstwa doszukiwać się należy podobno w pewnych nieporządkach finansowych b. burmistrza.

Pożar wsi pod Koninem

40 domostw poszło z dymem

Nasz korespondent koniński (tk) donosi pod datą 14 września:

W dniu dzisiejszym, w godzinach południowych wybuchł we wsi Sługociu, pow. Konin, z nieustalonych dotąd przyczyn, pożar, który obrócił w perzynę całą prawie wieś. Rozszalały żywioł objął 40 zgórą zabudowań gospodarskich. Gęste zabudowania, dachy kryte słomą i silny wiatr powodowały, że ogień rozszerzał się z błyskawiczną szybkością, a akcja ratownicza napotykała na olbrzymie trudności. Podczas pożaru zachodziły dramatyczne momenty. Ryk rozszalałego bydła, krzyki i lamenty niewiast i dzieci, wołanie o ratunek, panika, wszystko to składało się na obraz grozy i zniszczenia. Dotąd nie zdołano jeszcze pożaru ugasić.

Straty są bardzo poważne.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

ŻYCIE KULTURALNE

ZAINAUGUROWALIŚMY SEZON KONCERTÓW SYMFONICZNYCH

Do oceny pierwszego w tym sezonie koncertu symfonicznego, jaką zamieścił w „Kurjerze Poznańskim" nasz referent muzyczny, prof. Stanisław Wiechowicz, należy dodać parę słów o przebiegu samej uroczystości.

Już na kilka dni przed niedzielą większa część biletów została rozchwytana. — Zeszłoroczni stali bywalcy spieszyli się, aby zapewnić sobie te same miejsca, które zajmowali na każdym koncercie w roku ubiegłym. To też gdy sala zapełniła się po brzegi, witano się dokoła jak w znajomem towarzystwie, wiedząc już, gdzie kogo trzeba szukać. Pod tym względem koncerty symfoniczne mają swoją odrębną cechę, że są jakby rendezvous miłośników wielkiej sztuki. Nietylko krzesła i pierwsze piętro, ale i „wyższe sfery" teatru zapełniają się publicznością, która spostrzega dokoła znajome twarze.

Inauguracja rozpoczęła się krótkim obchodem żałobnym z powodu tragicznej śmierci por. Żwirki i inż. Wigury. Przy pierwszych słowach wiceprezydenta dr. Kiedacza, który imieniem miasta złożył hołd bohaterskiej pamięci naszych lotników, przepełniona sala podniosła się z miejsc i wysłuchała w skupieniu marsza żałobnego Chopina z sonaty b-moll, w opracowaniu orkiestralnem Noskowskiego. Dyrygował prof. Z. Latoszewski. Kto słuchał wczoraj w południe manifestacji żałobnej, jaką urządziło Radjo Polskie w swem studjo warszawskiem o 12 w południe, po podaniu żałobnej wieści, mógł był zauważyć, jak artystycznie odbijało tempo, nadane marszowi Chopina u nas, od rozwlekłego odegrania w Warszawie

Po ostanich dźwiękach marsza żałobnego nastąpiła krótka przerwa, po czem prof. Latoszewski ponownie ukazał się na estradzie, przyjęty gorącemi oklaskami i koncert inauguracyjny poszedł swoim trybem. Przy wykonaniu pierwszego numeru, którym była symfonja W. Maliszewskiego, można było zauważyć, że przyjął się już u nas zwyczaj wielkich centrów muzycznych, aby nie oklaskiwać poszczególnych części utworu, jeżeli ma ich kilka. Za to po części ostatniej oklaski zabrzmiały z podwójną siłą, i taksamo wyraziła publiczność swój zapał po ostatniej z trzech „Pieśni Odwiecznych" Karłowicza, („Pieśń o Wszechbycie") nie oklaskując ani pierwszej ani drugiej. Obyczaj ten ma uzasadnienie w tem, aby nie przerywać nastroju i aby słuchacz mógł objąć skupieniem całość dzieła.

*

Najbliższy koncert w niedzielę. Przy pulpicie stanie Bronisław Wolfstal, solistą będzie słynny wiolonczelista włoski Mainardi.

Muzyka ćwierćtonowa. Muzyk czeski Haba pisze, jak wiadomo, muzykę ćwierćtonową. Ostatnio w Wiedniu na uroczystościach haydnowskich pozostawiła ona gościom z całego świata wrażenie ciekawej zabawki, która wszakże przyszłości przed sobą nie ma. Tem bardziej, że wykonywanie jej połączone jest z wielkiemi trudnościami technicznemi. Daje o nich wyobrażenie fakt, że opera ćwierćtonowa Haby, „Matka", nie będzie w Pradze wykonana, chociaż Narodne Divadlo projekt taki miało. Trzebaby na to zaangażować jednego albo kilku osobnych instruktorów, którzy wyćwiczyliby cały zespół wokalny i instrumentalny w muzyce ćwierćtonowej. Pociągnęłoby to za sobą ogromną stratę czasu i niemniej wielki nakład pieniężny, tak że Praga zrezygnowała z takiego eksperymentu.

Opera państwowa w Leningradzie zaczęła sezon „Borysem Godunowem", jak to jest w zwyczaju. Przez cały sezon będą dane tylko dwie nowości: balet Azafjewa „Płomień Paryża" i opera Strelnikowa „Zbieg". Na zamówienie opery państwowej są teraz w robocie trzy opery: „Czterdziesty pierwszy" A. Aleksandrowa, opera dziecinna Prejsina i opera murzyńska Popowa. Nad tą ostatnią współpracuje także Meyerhold.

WAŻNA PLACÓWKA NAUKOWA OBCHODZI W POZNANIU JUBILEUSZ

Rok bieżący jest dziesiątym od zawiązania się w Poznaniu Towarzystwa Miłośników Historji Ziem Zachodnich, noszącego dziś nazwę Towarzystwa Miłośników Historji w Poznaniu. Okres ten zapełniła praca poważna, wytrwała i skuteczna, jak się okazuje z bilansu, ułożonego w ostatnich „Rocznikach historycznych", które są organem Towarzystwa, przez dyr. Dra Andrzeja Wojtkowskiego, a do których osobno wrócimy.

Aby wziąć najważniejsze daty i cyfry, zaznaczamy, że zaraz w pierwszych trzech latach uczeni należący do Towarzystwa wygłosili zgórą trzydzieści odczytów, dotyczących historji Ziem Zachodnich, zaś ogółem było odczytów zgórą czterdzieści. Obecnie zebrania odczytowe odbywa Tow. razem z sekcją poznańską Polskiego Tow Historycznego. Działalność wydawnicza jest imponująca, mimo, że środki były i są szczupłe, subwencje zaś teraz prawie zupełnie ustały z powodu kryzysu. Obecnie wydany „Rocznik historyczny" jest ósmym z rzędu. W siedmiu poprzednich znalazło się 55 rozpraw i przyczynków (ogółem napisali ich członkowie Tow. 88), pozatem wydawano prace osobne, w tem angielską „History of Polish Pomeranie", pracę napisaną przez prof. dr. Tymienieckiego, posiadającą pierwszorzędne znaczenie naukowe i propagandowe. Kończy się nadto zbiorowa praca o przeszłości Torunia.

Towarzystwo, po ustaniu subwencyj, opiera się wyłącznie o składki członkowskie. Wielkie już jego zasługi mają także stronę aktualno-polityczną, gdyż, przez prawdę historyczną o Ziemiach Zachodnich, przeciwdziała ono propagandzie niemieckiej, prowadzonej intensywnie. Zbytecznem byłoby formułować wniosek, jaki każdy stąd wyciągnie: że zapisanie się na członka Towarzystwa (zapisy w Archiwum Państwowem, na górze Przemysława) jest obowiązkiem narodowym i kulturalnym. Nie jest on trudny do spełnienia, skoro składka wynosi tylko 8 złotych rocznie. Miejmy nadzieję, że zastęp członków wzrośnie w stosunku proporcjonalnym do zasług, jakie nasze Towarzystwo już położyło i dalej kłaść będzie.

Nasza wojna przed stu laty z Rosją pomimo wydanych już licznych opracowań i pamiętników nie jest jeszcze znaną dokładnie i krytycznie. W znacznej mierze przyczyniło się do tego zamknięcie źródeł pierwszorzędnych, bo archiwalnych naszego sztabu. Jasnem jest bowiem, iż rząd zaborczy nie życzył sobie badań nad naszemi bojami o niepodległość. W roku jubileuszowym (1930) ukazała się cenna praca prof. Tokarza o wojnie 1831 r. jest to pierwsza syntetyczna praca o tej wojnie oparta o niedostępne dotąd materjały archiwalne, ale właśnie dlatego, oraz dlatego, że w niej musiał być pominięty cały materjał dowodowy w postaci przypisków skąd są te wiadomości, wymaga ona dalszych badań analitycznych. Uzupełnieniem tej właśnie pracy i dowodowym aparatem, który stanie się kamieniem węgielnym dla przyszłych badaczów tej wojny jest podjęte przez Wojskowe Biuro Historyczne w 1931 r. wydawnictwo p. t. „Źródła do dziejów wojny polsko - rosyjskiej 1830-1831 r." Wydawca tego nader pożytecznego i potrzebnego zbioru płk. Pawłowski, znany historyk wojskowości i dyrektor centralnego archiwum wojskowego przygotował starannie możliwie kompletny materjał do działań operacyjnych odnoszący się do wyższych jednostek bojowych od brygady wzwyż. Tom drugi, który w tych dniach został ukończony obejmuje okres od bitwy grochowskiej (na której zakończył się tom pierwszy), aż do przygotowań do wyprawy na gwardję (marzec — połowa maja). Jest on nieco skrócony, wedle programu tom ten miał również objąć i tę wyprawę. Zapewne i tu kryzys stanął na przeszkodzie. Z działań armji głównej obejmuje on koncentrację naszej armji, wyprawę kwietniową uwieńczoną zwycięstwem pod Wawrem, Wielkiem Dębem i Iganiami. Z działań na pobocznych terenach uwzględnia walki grupy gen. Sierawskiego w lubelskiem, oraz wołyńską wyprawę Dwernickiego. W końcowych materjałach uwidoczniają się przygotowania do wyprawy na gwardję, która miała zadać decydujący cios armji rosyjskiej działającej w Królestwie Polskiem. (J. St.)

TEATR

Teatr grodzieński oddało miasto pp. Opalińskiemu i Krakowskiemu, którzy prowadzili go w ubiegłym sezonie. Odrzucono ofertę p. Bay-Rydzewskiego, b. artysty Teatru Narodowego w Warszawie.

Teatr dziennikarski w Grudziądzu. Magistrat oddał teatr grudziądzki w dzierżawę na sezon 1932-3 Kołu Dziennikarzy grudziądzkich. Jak z doniesień pism wynika, dzierżawcy zamierzają poprowadzić teatr, jako przedsiębiorstwo, obliczone wyłącznie na zespoły i artystów przyjezdnych. Własnej trupy angażować nie będą. Zamierzają sprowadzać także zespół bydgoski i toruński.

PLASTYKA I ZDOBNICTWO

Sztuka polska we Włoszech. Na wystawie weneckiej „La Biennale", odbywającej się co dwa lata, znajduje się, jak wiadomo, pawilon polski ,cieszący się wielkiem uznaniem. Obecnie rzymska „Tribuna" zamieszcza reprodukcję wystawionej tam „Uczty Wierzynka" — dzieła p. Zofji Stryjeńskiej.

Książki nadesłane

„Fontes" XXV. „Liber Mortuorum Monasterii Coronoviensis O. Cist. edidit **Alfonsus Mańkowski. Toruń** 1931. Towa**rzystwo Naukowe w Toruniu.**

„SKARBNIK" i ŚW. BARBARA

Stara legenda o opiekunce górników, św. Barbarze, i duchu kopalń, którego w Cieszyńskiem nazywają Pusteckim a na Górnym Śląsku Skarbnikiem — Zabrzeskim, mało komu znana jest w całej swej osnowie. A jest to jedna z najpiękniejszych legend, jakie wogóle skarbiec podań ludowych posiada. Znany z swych pięknych opowiadań górniczych w Radjo Katowickiem i nieprzeciętny pisarz regjonalny Ludwik Łakomy, zebrał wszystkie z św. Barbarą i Skarbnikiem związane opowiadania i złożył je w piękną całość.[1]) Część tych legend słyszał z ust śląskiego Homera ludowego, górnika Hajdy. Oto w głównych zarysach owe legendy, które p. Łakomy od zagłady ocalił.

Święta Barbara była córką srogiego pana w bardzo dawnych czasach. Pan ten „tam za brzegiem Odry naprzeciw Gogolina mieszkał... bogacz srogi, niby jaki berchdyrecktor... Uciskoł ludzi, pastwił się nad nimi, na „pańskie" to ci kożdo niedziela gnoł, a katowoł, aże krew sikała, kiej kiery chłop nie zwijoł się drab-drab. Tego grofa mianowali Zabrzeskim, że to niby za brzegiem miszkoł, a ludzie dycht przezywali go jeszcze: Skarbnik, — a to skiż tego, że mioł srogie bogactfa zakopane, kiejś wele Gliwic. Pónbóczek obdarzył go tyż maleńkim synkiem i ceruszką, kiery bóło Barborka dane na chrzcie świętym. A ta frela bóła pobożno, a grzećno, a skromno, a szwarno niby leluja i kożdego tydnia spowiadała się, a kożdy dziń komunikówała, rzykała (modliła się) zaś ciągiem, porząd. Toć ta Barborka niby na świętom prachtykowała, to jak jeszczy mógła — tak ludziom pomógła".

Zacytowałem rozmyślnie tak długi ustęp charakterystyki głównych postaci legendy w tej jędrnej i rzewnej zarazem gwarze środkowo-górnośląskiej, by dać pojęcie, ile poezji, głębokiej pobożności, pokornej czci tkwi w prostych słowach górnika, przejętego legendą i jej opowiadaniem. Ojciec Barborki był człowiekiem nad wyraz okrutnym. To też Barborka postanowiła ocalić lud za poradą św. Doroty, wywieść go jak drugi Mojżesz z krainy okrucieństwa pod kaplicę św. Doroty. Ale nim doszli pod kaplicę, dopadł ich pościg Skarbnika-Zabrzeskiego. Ten mści się na biednym ludzie w okropny sposób Córkę zamurowuje do lochu, ale Barborka wychodzi cudem i prosi o łaskę dla ludu. Ojciec rozsierdzony a bynajmniej nie wzruszony cudem, odpycha córkę: „Cof się, Barborka! Jo musza się rozprawić z tymi chacharami. — A tyn moment Pońbóczek natchnół ta święto frela, i jak ci ona nie tąpnie w ziemię, tak zarozki wszyjscy ludzie znikli. A ś nimi Barborka. — A tyn grof się drze: A wy pierońskie lumpy...!" i nie panując nad sobą, przebija swoją córkę, która odtąd staje się opiekunką górników, jak nim się stać musi przymusowo Skarbnik, skazany na wieczny żywot pod ziemię, zobowiązany ostrzegać górników przed grożącemi niebezpieczeństwami. Tę część legendy, bardziej znaną, wzbogacił dr. Łakomy mnóstwem nowych szczegółów, ubrał ją w przepyszny język gwarowy, który legendzie nadaje przedziwny urok swą prostotą, serdecznością, głęboką pobożnością, humorem.

Najoryginalniejszą i prawie zupełnie nieznaną częścią całej legendy — to podanie o synu Zabrzeskiego, bracie św. Barborki. (Zaznaczyć należy, że legendy podane przez dr. Łakomego dotąd nigdzie tak obszernie i w ten sposób złączone nie były drukowane!). Ostatnia część podania o synu Zabrzeskiego ma duże znaczenie narodowe, polityczne, bo wplata w opowieść momenty ucisku germanizacyjnego z czasów Fryderyka Wielkiego...

Syn Zabrzeskiego, po śmierci siostry i karze ojca więdnie — i w krótkim czasie umiera na rękach starego sługi, zostawiając swe ziemie i bogactwa uciskanemu ludowi: „No i dobrze! Co się nie robi! Sługa zrobiół mu fajny pogrzeb, a na jego grobie w Łagiewnikach doł postawić krzyż." Niedługo jednak lud cieszył się wolnością i ziemią: „Górny Ślązek objon Wielki Fryc, doł dziedzino Zabrzeskich jakiemuś srogiemu Miymcowi... a ten pieroński lump zarozki wszyjstkich chłopów popędził do roboty..."

Rozpoczęły się straszne czasy pod Niemcem, którego lud, choć się go bał, nie uznawał za pana: „kiej by to bół pon z pana — to nic! Ale ta paskudno marcha przywiózł ze sobą frówla z lichymi szatami i jakoś zębato, ryszawo i piegato groca, co u niego przódzi bóła za klucznica, a potę, jak miała ś nim mieć dziecko, to się ś nią ożynił..." Legenda opowiada dalej o potwornych mękach, jakie lud pod Niemcem cierpiał — w tak plastyczny sposób, z tak okrutnym realizmem, jak dotąd żadna pisemna relacja nam podobnego opowiadania nie przekazuje. W tych męczarniach znajduje biedny sługa tylko ulgę na grobie swego młodego pana, budzi go na chwilę do życia i opowiada mu, co się dzieje. Syn Skarbnika wybucha żalem: „Moja to ziemia górnośląsko, gromadzko! Moja to glina, tyn wiatr, tyn szum! To górnośląsko ziemia płacze, rzyko, skarży się... Ziemia rodzono od wieków! Przecież to dla moich ludzi miała rosnąć ta rża (żyto), dla nich kwiotki i owoce" — a sługa natychmiast podchwytuje: „Toć widzą, panocku!, a ta germańsko marcha na waszy dziedzinie tak katuje ludzi..."

Jakie uczucia budzić musiały podobne opowiadania, powtarzane od ust do ust, jak silnie przemawiać do serca i rozumu swą analogją! Może i tu leży część tej tajemnicy polskości Śląska i jego wskrześnięcia. Siła pięknych podań ludowych, to jeden z filarów odrodzenia narodowego Górnego Śląska.

Jak kończy się legenda? Stary sługa idzie na poszukiwanie Skarbnika (Polski!). Znajduje go zamyślonego, zatopionego w rozważaniach nad męką ludu, i w tem zamyśleniu zapomina o swych obowiązkach. Dochodzi do katastrofy na kopalni (germanizacja postępuje!). Za karę zamyka go Pan Bóg w skałę węgla (rozbiór Polski) a straż nad górnikami i kopalniami powierza synowi Skarbnika — aż do chwili, kiedy ojciec winę swą odpokutuje.

Trzy legendy — odrębnie żyjące w ludzie — połączone w jedną piękną całość, stanowią całą epopeję górników śląskich, skarbnicę patrjotyzmu, poezji, „krwawych wspomnień minionej doli, prymitywnego czaru ciężkiej pracy".

Ocalenie tych legend od zagłady i zapomnienia, połączenie ich w logiczną całość — to zasługa dr. Łakomego. Przypomniał przy tej sposobności Polsce Śląsk dawny i dzisiejszy, Śląsk pracy i modlitwy, lud krzepki, wytrwały — i, mimo ciężkich warunków bytowania, obdarzony pogodą i humorem. Wartoby tym legendom dać piękniejszą szatę — wdzięczneby to i patrjotyczne było zadanie — Kuglina i jego poznańskiej oficyny.

Alfred Jesionowski.

Lubliniec, G/Śl.

[1]) Ludwik Łakomy: Święta Barbara i Skarbnik Zabrzewski. Katowice 1931. Odbitka z „Technika".

Pisma nadesłane

„Przegląd Budowlany". Zesz. 7. Treść: „Czy jesteśmy w punkcie zwrotnym?" — S. Pronaszko: „Niewspółmierność ofert konkurencyjnych". — Inż. J. Luft: „Rozważania na temat obserwacji nad wydajnością pracy w budownictwie". — „Planowa budowa miast w Rosji Sowieckiej". — S. Pronaszko: „Materjały zastępcze". — Inż. Rauch: „Budowa Gmachu Centrali Telefonów". — Niedyskrecje budowlane. Statystyka. — Budowy i przetargi. — Rynek materjałów i pracy. — Osobiste. — Kronika. — Adr. Red. Warszawa, Widok 22, m. 4.

„Tygodnik Ilustrowany". Nr. 37. Treść: W. Korycki: „Jak czytać w czasie kryzysu książki". — Idee i zdarzenia. — Otwarcie Reichstagu. — A. Śliwiński: „Kazimierz Pułaski". — W. Wyhowska de Andreis: „Święto Cerery w Rzymie". — T. S.: „Flota polska w Sztokholmie". — Z. Nałkowska: „Granica". — Nowe poezje. — W. Husarski: „Aleksander Orłowski". — J. Parandowski: „Dysk Olimpijski". — M. Białęcki: „Rozbijanie atomów". — „Gdy powracają uwieńczeni laurem". — A. Bg.: „Historja Ułanów Krechowieckich". — Młodość, wdzięk i uroda. — Dział rozrywkowy. Adr. Red. Warszawa, Zgoda 12.

„Przegląd Współczesny". Nr. 124. Treść: Dymitr Mereżkowski: „Leonardo da Vinci a my" — Adam Krzyżanowski: „Demograficzne oblicze kryzysu" — Aleksander Bregman: „Łozanna". — Adam Stawarski: „Z zagadnień filozofji humanistycznej". — Tadeusz Biernakiewicz: „Sport a wychowanie fizyczne". — Roman Dyboski: „Wyspa nieznana: Anglja". — Stanisław J. Gąsiorowski: „Nowa synteza historji sztuki staro-chrześcijańskiej". — Roman Pollak: „Polonika włoskie z r. 1931". — **Redakcja: Kraków, ul. Sławkowska nr. 32.**

Tłum ludzi przed więzieniem La Sante w Paryżu oczekujący wczoraj od wczesnego ranka na egzek ucję Gorgułowa.

Przenosiny największego skarbca

Zakład badania metali przy amerykańskiej mennicy państwowej ma być w tych dniach przeniesiony.

Zakład ten jest czemś więcej, niżby można było sądzić z jego skromnej nazwy Nie jest to tylko laboratorjum, gdzie się dokonywa prób metalów szlachetnych lecz olbrzymi skarbiec, w którym przechowuje się zgórą miljard dolarów w złocie i około 80 miljonów dolarów w srebrze. Ta góra cała cennych kruszców ukrywa się w budynku pięciopiętrowym w głębinach ziemi. Budynek strzeżony jest przy pomocy najnowszych środków techniki

Jeszcze przed wojną światową można było czasami dostać pozwolenie na zwiedzenie tych skarbów niezmiernych, spoczywających w potężnych safesach Z chwilą jednak, gdy pewnego razu po takich odwiedzinach wydarzył się zamach bombowy, bowiem jeden z zwiedzających podłożył bombę zegarową, dostęp do „świątyni Mamona" został zamknięty i dziś niewielu ludzi jest na świecie, którzy mogliby się pochwalić, że widzieli te skarby.

Skomplikowany system dzwonków alarmowych zdradziłby każdy ruch intruza, któremu udałoby się wedrzeć tam, a specjalna straż nadbiegłaby natychmiast przez skryte przejścia i unieszkodliwiłaby włamywacza. Nie wystarczają jednak widocznie te wszystkie ostrożności i urządzenia, skoro skarbiec ma być przeniesiony, celem zapewnienia mu jeszcze większego bezpieczeństwa.

Nowy dom zakładu badania metali znajduje się na South street. Wielopiętrowe izby mocno opancerzone zostały wmurowane w skalisty grunt podziemny Nowego Jorku . Dostać się do tych izb z wewnątrz jest prawie niemożliwością. Włamywacze musieliby żłobić przejście przez długie lata.

Do strzeżenia skarbów w nowym budynku zaprzągnięto wyrafinowane optyczne i mechaniczne przyrządy alarmowe. Prócz tego strzegą ich jeszcze druty, przez które przechodzi prąd elektryczny o napięciu kilk utysięcy volt. Druty te są tak rozmieszczone, że w każdem miejscu bronią dostępu do skarbca.

Najwięcej kłopotu sprawia samo przewiezienie skarbów. Ameryce dobrze jest znana szalona odwaga i pogarda śmierci jaką wykazują bandyci podczas napadów. W New Jorku jest kilka biur przewozowych, które zajmują się przewożeniem tylko najcenniejszych ładunków. Posiadają one opancerzone auta, służbę wypróbowaną, i uczciwą z doświadczeniem Wśród personelu tych biur spotkać można wysłużonych oficerów, nawet wyższych szarż Wszyscy ci pracownicy poddawani są bardzo surowej kontroli jeżeli chodzi o ich prywatny tryb życia Biura mają prawo przeprowadzania u nich chociażby nawet codziennej rewizji. Skład osobowy poszczególnych grup tych pracowników jest często zmieniany, ażeby nie było zmowy Cały personel jest wyposażony w pistolety automatyczne, bomby łzawiące i maski gazowe.

Auta ciężarowe, przeznaczone do przewożenia skarbów, są tak skonstruowane że włamywacz, gdyby się nawet dostał do wnętrza wozu, musi stracić ćwiele czasu zanim się przedostanie do samego skarbca.

Zakład badania metali wypracował specjalny plan przewiezienia skarbca Transporty będą przechodziły rozmaitemi ulicami, pod silną osłoną. Na skrzyżowaniach ulic, którędy transport będzie przechodził, stać będą całe oddziały policjantów, zarówno jak i w oknach najbliższych. Ażeby wprowadzić w błąd ewentualnych napastników, postanowiono do transportów ze skarbami włączyć kilka transportów... bez wartości...

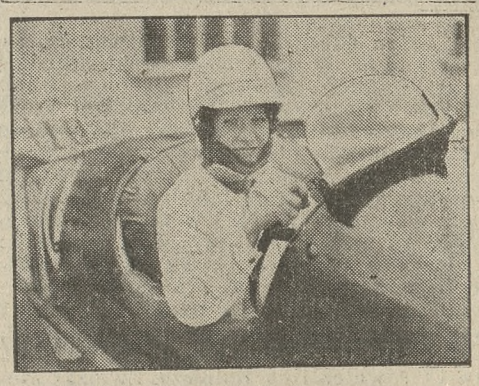

W wielkich wyścigach samochodowych dla kobiet w Brooklands w Anglji zwyciężyła ta oto urocza zawodniczka, Miss Paddy Naismith, która często wozi premjera angielskiego Mac Donalda.

Kawiarnie dla śpiących i umeblowanie za darmo

Berlin nie zajmujący się polityką, obojętny na „być albo nie być" konstytucji wejmarskiej — ten Berlin jest wcale obszerny i może nawet dużo większy od rozpolitykowanej swej części. Zwłaszcza w zachodnich, zamożniejszych dzielnicach Berlina życie płynie jakby nigdy nic.

Kryzys, który gasi przedsiębiorczość, pobudza jedna kniektórych do lansowania nowych pomysłów, które — o ile są dobrze zareklamowane — przyciągają berlińczyków, goniących za tem co nowe i szukających rozrywki. Niedawno jedna z kawiarni przy Hardenbergstrasse, rozporządzająca ogrodem, ustawiła w nim dla wygody gości leżaki, zaś duża kawiarnia w lasku Grunewaldzkim — pochwyciwszy wnet ten pomysł — wykonała go w wielki mstylu. Oto na tarasie ustawiono wygodne sofy i leżaki, każdy, kto zamawia filiżankę kawy Mocca, ma prawo zdrzemnąć się na leżaku i uciąć godzinną drzemkę. Pomysł ten cieszy się olbrzymiem powodzeniem, w godzinach popołudniowych wszystkie miejsca „svpialne" są zajęte

Nie tak dawno jeszcze z wielkomiejskich kawiarni wypraszano gości którzy pozwolili sobie zdrzemnąć się przy stoi'ku ku uciesze otaczających Obecnie zaprasza się p. t. publiczność, aby była łaskawa uciąć drzemkę poobiednią w eleganckiej kawiarni, a kelnerów zaopatruje się w pantofle o gumowych podeszwach aby żadne hałas nie mącił snu p. t. publiczności.

Na oryginalny również pomysł wpadli niektórzy właściciele domów w dzielnicy Westen Ogromne mieszkania stoją pustkami, niema amatorów, którzyby chcieli i mogli płacić dzisiaj wysokie komorne za luksusowe lokale. Otóż duże mieszkania zostają rozparcelowane na pojedyńcze pokoje umeblowane całkowicie i każdy pokój wynajmowany jest osobno. Jeden z kamieniczników ogłasza w gazetach, iż każdemu, kto będzie u niego mieszkał przez dwa lata i płacił punktualnie komorne — odda za darmo na własność całkowite umeblowanie mieszkania. Ogłoszenia tego typu pojawiają się coraz częściej w dziennikach berlińskich. Or.

Ile zarobił Nurmi?

Koniec karjery sportowej

Największym fenomenem sportowym, jakiego zna historja jest bezsprzecznie Nurmi. Człowiek ten przez lat kilkanaście zadziwiał swą znakomitą formą setki tysięcy widzów na obu półkulach, ojczyźnie swej zdobywał powielokroć złote medale olimpijskie, do tabeli rekordów świata wprowadził swoje nazwisko szereg razy Współcześni wzamian za jego niesamowite wprost wyczyny na bieżni, obdarzyli go różnemi przydomkami, w rodzaju: człowiek-chronometr, „wielki" Fin i t. d. Ale wszystko ma swój kres. Wreszcie i tak żelazny organizm wyczerpał się. Igrzyska olimpijskie w Los Angeles miały być ostatnim występem znakomitego biegacza. Niestety Nurmiemu nie pozwolono wziąć udziału w olimpjadzie, w biegu maratońskim, który miał zamknąć ostatecznie karjerę sportową Fina A ta karjera skończyła się zgoła w przykry sposób. Nurmiego oskarżono o profesjonalizm i zdyskwalifikowano Nurmi brał pieniądze za start w zawodach. Narazie nie powiedziano ile. Ostatnio te „honorarja" podano do wiadomości publicznej. Oto niektóre z nich:

W drugiej połowie września i w pierwszych dniach października 1931 r Nurmi startował w Niemczech 6 razy za co pobrał ogółem 3 235,17 marek niemiek ch W Berlinie 13 września Nurmi otrzymał za podróż Abo—Berlin—Abo 526 mk oraz jako odszkodowanie za 8 dni 160 mk W 11 dni potem, we Wrocławiu Nurmi otrzymał 600 mk, na którą to sumę Nurmi nie dał żadnego pokwitowania, w Sztuttgarcie, 27 września 357,20 mk., w Berlinie 1 października za: podróż Sztuttgart—Berlin 84 mk wagon sypialny 30,60 mk, Berlin—Gdańsk 65,40 mk., wagon sypialny 30,60 mk., 4 dni odszkodowania 80,— mk razem 290,60 mk. W Gdańsku w dwa dni potem Nurmi dostał 300 dolarów (= 1 200 mk.), kwitując odbiór... 8 dolarów wreszcie następnego dnia w Królewcu za podróż Gdańsk—Królewiec—Gdańsk 80 mk hotel zapłacony przez organizatorów 15,78 marek.

To są sumy pobrane tylko w Niemczech i tylko za kilka startów. A Nurmi podróżował wiele i wiele startował. Był przecież w krainie dolara w Ameryce Menager Nurmiego, biedny mechanik fiński Hugo Quist zdobył sobie pokaźny majątek w podróżach Nurmiego po U S A. Czy Nurmi także przytem zarobił? Amerykanie mówią że tak, ale nie ujawniają ani sum, bo te, pobrane przez Nurmiego i tak kończą karjerę sportową Nurmiego.

Kościół cały z korali

Na wyspie Mahe — jednej z wysp Seszelskich na Oceanie Indyjskim, stanowiących archipelag złożony ze stu czternastu wysp — istnieje osobliwość, a mianw cie kościół zbudowany z kwadratowych, gładko ciosanych brył koralowych, błyszczących w słońcu jak najpiękniejszy biały marmur. Seszele, położone w równej odległości między Adenem a Zanzibarem są koralowej formacji i posiadają nader malownicze wybrzeża Głównym materjałem budowlanym jest tam koral; domy z niego wzniesione cudnie odbijają na tle przepysznych palm zwrotnikowych, tworzących cieniste lasy na górach i wybrzeżach Wyspa Mache jest wzniesiona na 3 000 stóp nad poziom morza.

Z RÓŻNYCH STRON POLSKI

Likwidacja stołecznych znachorów

Na mocy nowych przepisów ustawowych, władze przystępują do likwidacji wszelkich znachorów, zatrudnionych w lecznictwie na terenie Warszawy Jedynie osoby, posiadającedyplomy wydziału lekarskiego, mają prawo do leczenia. Bywają wypadki, że znachor nie pobiera żadnych opłat za lecznictwo, sprzedaje natomiast zioła. Otóż tylko zioła, zatwierdzone przez władze lekarskie i zanotowane w taksie aptekarskiej, będą mogły być sprzedawane po określonych cenach — Jednocześnie zajmie się władza sanitarna ściganiem różnych hypnotyzerów magnetyzerów, którzy „leczą" zapomocą niezwykłych „metod".

Oszust w roli kleryka

Do zakładu SS. Urszulanek w Częstochowie zapukał pewnego dnia do furty wraz z innymi księżmi, przybyłymi do Częstochowy na uroczystości jubileuszowe młody i skromny kleryk, Aleksander Szturcel z Łodzi, liczący zaledwie lat 19 Kleryk zachowywał się wzorowo, ponawiązywał liczne znajomości z księżmi i pozyskał ich całkowite zaufanie. Nagle jednemu z księży, mieszkającemu u Urszulanek, skradziono 100 złotych. Siostry były bardzo zgnębione wypadkiem jaki miał miejsce po raz pierwszy w zakładzie Podczas dochodzenia władze zwróciły specjalną uwagę na młodego kleryka, który przy bliższem badaniu okazał się zwykłym oszustem — klerykiem bowiem nie był. Rewizja ujawniła w rzeczach Szturcela 60 zł i dwie nowe koszule, kupione za 24 zł w Częstochowie. Szturcel został zatrzymany dla bliższego zbadania.

U stóp majestatycznej góry Mnt Rainier w stanie Washington rozciąga się jeden z licznych amerykańskich parków narodowych. Oto turysta w przebraniu przywódcy indjańskiego wznosi ramię „ku górze, która była bogiem" według wierzeń indjańskich.

Zajęto karawan z trumną za podatek obrotowy

W Radomiu w domu przy ul. Rwańskiej 15 mieści się zakład pogrzebowy Ładeckiego, który jest winien skarbowi za podatek obrotowy 140 złotych Właściciel zakładu prosił urząd skarbowy, ażeby wstrzymano się z ewentualnem zajęciem towaru, a za kilka dni część należytości wpłaci, później zaś uiści resztę Mimo to w ub piątek przybył sekwestrator i zajął uprząż na konie Ponieważ jednak uprząż ta nie wystarczała na pokrycie zaległego podatku, sekwestrator zajął również karawan, w którym znajdowała się trumna i zawiózł karawan wraz z trumną przed urząd skarbowy. Wnet jednak połapano się tam, że sprzęty te nieco dziwnie wyglądałyby w składzie zasekwestrowanych mebli, przeto w poniedziałek przed południem oddano karawan wraz z trumną przedsiębiorcy Za to w tym samym dniu zabrano Ładeckiemu radjo na pokrycie podatku.

„Młodość, wdzięk, uroda"

Pod tym hasłem otwartą została w Warszawie wystawa polskich wyrobów kosmetyczno perfumeryjnych i artykułów przemysłu pomocniczego. Pokaz ten, zorganizowany staraniem Stołecznego Towarzystwa Wystaw i Propagandy Gospodarczej, urządzony jest doskonale. Gromadząca się licznie publiczność przekonywa się naocznie, że wszystko, co zagranica produkuje w tej branży, wyrabiane jest u nas równie doskonale, zarówno co do jakości, jak i pod względem artystycznego opakowania.

Na tle naszej sytuacji gospodarczej, która wymaga ograniczenia importu z zagranicy, wystawa taka, jako propaganda rodzimego przemysłu, ma wysoce dodatnie znaczenie. Wobec powodzenia, jakie zyskała w Warszawie, urządzona będzie również w szeregu miast prowincjonalnych.

Pod nową parafję we Lwowie

(KAP) Z inicjatywy OO. Karmelitów, przybyłych do Lwowa po wygnaniu z Hiszpanji, buduje się „na Persenkówce" nowy klasztor, który w przyszłym roku będzie ukończony. Przy klasztorze planowanem jest utworzenie nowej parafji dla tej części miasta.

Czy patrząc na powyższe zdjęcie dzielnicy niebotyków w Chicago, nie odnosimy wrażenia, że domy wirują w jakimś szaleńczym tańcu?

DZIAŁ GOSPODARCZY

Z chwili

Kilka tematów w kilku słowach

Zapoczątkowana w sierpniu r. b., znaczna poprawa kursów zarówno papierów o stałem oprocentowaniu, jak i papierów dywidendowych — trwa w dalszym ciągu na giełdach krajowych. Zwyżka pochodzi z giełdy nowojorskiej, ostatnio bardzo łaskawej dla papierów polskich. Haussa jest poważna, dochodzi bowiem do 10 a nawet 15 proc. W związku z tem zyskały na kursach i inne papiery państwowe i komunalne oraz akcje towarzystw przemysłowych.

* * *

Komisja dla spraw handlu, która przez 3 miesiące analizowała położenie i potrzeby kupiectwa, została mocą decyzji ministra p. i h. zlikwidowana. Koła handlowe domagają się utrzymania komisji przy życiu, widząc w niej pożyteczną platformę porozumiewawczą w stosunkach z czynnikami urzędowemi. Nawet oficjalna „Polska Gospodarcza" notuje ten dezyderat.

* * *

Koła gospodarcze domagają się m. in. zniżki opłat pocztowych, które — jak dotychczas — oparły się zwycięsko powszechnym dzisiaj dążnościom deflacyjnym. Być może jednak, że wreszcie doczekamy się zniżki portorjów. Pierwszy krok w tym kierunku został uczyniony. Mianowicie minister p. i t. podpisał rozporządzenie, wprowadzające ulgowe opłaty przy masowej wysyłce druków. Degresja jest znaczna: wysyłając ponad 100 druków korzysta się ze zniżki 40-procentowej, przy ilości ponad 500 druków — 50-procentowej, przy wysyłce ponad 1 000 egzemplarzy — 60 proc. Miejmy nadzieję, że dalszy ciąg nastąpi!

* * *

Skuteczność nowej ordynacji egzekucyjnej bije w oczy, mimo krótkiego czasu obowiązywania. Władze skarbowe mają ułatwione zadanie, mogą bowiem korzystać z niedostępnych dotychczas przywilejów, w szczególności z prawa rewizji osobistej, dokonywanej na podatnikach. Zanotowano szereg wypadków skutecznego przeprowadzenia takich rewizyj. Jakiemuś włościaninowi, który przybył do miasta w sprawach bankowych, komornik przetrząsnął kieszenie i odebrał 500,— zł mimo, iż część tych pieniędzy nie należała do owego kmiotka. W innem znów mieście komornik tak zgrabnie zabrał się do... „realizowania nowych przepisów egzekucyjnych", że zamiast w ciągu miesiąca wyegzekwował przepisaną sumę należytości w ciągu kilku dni!

Dla władz skarbowych nowa ordynacja jest wygodna, jednak dla społeczeństwa okaże się prawdopodobnie nazbyt uciążliwą. Wszystko zależy od sposobu realizacji. Obawiamy się ze strony władz skarbowych — nadmiaru gorliwości.

Z WYDAWNICTW

(w) **Zarys rachunkowości fabrycznej.** Nakładem Związku księgowych w Polsce wydana została praca Z. Rukścińskiego p. t. „Zarys rachunkowości fabrycznej". Jest to w języku polskim pierwszy dotychczas podręcznik, omawiający specjalnie technikę księgowości przemysłowej, a więc temat niezmiernie żywotny dla naszego młodego przemysłu. Książka napisana zwięźle, ujmuje w formie przystępnej zagadnienia dotyczące wszelkich przejawów gospodarki fabrycznej, ze szczególnem uwzględnieniem kalkulacji kosztów własnych. Odda ona niewątpliwie duże usługi tym wszystkim, którzy interesują się przejawami naszego życia gospodarczego. Również służyć ona może szkołom handlowym i przemysłowym jako podręcznik do zapoznania słuchaczy z tak ważnym przedmiotem w gospodarce fabrycznej, szczególniej w okresie powolnego lecz stałego rozwoju naszego młodego przemysłu.

Krótkie informacje gospodarcze

— W Pradze sfinalizowano umowę o syndykacie ziemniaczanym, do którego przystąpiły wszystkie czeskosłowackie organizacje producentów kartofli.

— Rząd włoski zamierza zaciągnąć pożyczkę w wysokości 3 miljardów lirów w celu pokrycia deficytu budżetowego.

— Do Moskwy przybyli celem zawarcia umowy na import nafty sowieckiej do Japonji pp. Matsukato i Mori, którzy odbyli konferencję z prezesem trustu „Sojuznieft".

O nadzorach w rolnictwie

Rozporządzenie o zapobieganiu skutkom trudności płatniczych w rolnictwie zwykło się prościej i wygodniej nazywać dekretem o nadzorach sądowych w rolnictwie. Być może, że osoby używające tej uproszczonej nazwy nie zdają sobie sprawy ze znacznej różnicy, jaka zachodzi między ustawą z dn. 6. 3. 1928 r. o zapobieganiu upadłości w przemyśle i handlu a ostatnio ogłoszonym dekretem „prorolniczym".

Abstrahując od innych, odmiennych cech wymienionych norm prawnych — główna, zdaniem naszem, różnica na tem polega, że nadzor sądowy w przemyśle i handlu ma szanse powodzenia, zaś w rolnictwie ich nie ma. (Pod pojęciem „nadzór sądowy" rozumiemy tutaj samo odroczenie wypłat). Nie jest to bynajmniej ironją, co mówimy a w naszem pojęciu rzeczywistością, jaką najbliższa przyszłość nam przyniesie. Bo, prosimy zważyć:

Odroczenie wypłat w rolnictwie nie może trwać dłużej, niż 2 lata gospodarcze, ewtl. dodatkowo po 3 miesiące na spieniężenie zbiorów. Innemi słowy: dłużnik - rolnik ma w tym okresie tylko dwa razy poważniejsze dochody. Pytamy się: czy w obecnych warunkach gospodarczych, zwykły śmiertelnik - hreczkosiej zdolny jest do wysanowania się w dwóch ratach? Sądzimy że: nie!

A więc? A więc, główny nacisk należy kłaść — nie na moratorjum, będące swego rodzaju przewlekłą agonją — a na postępowanie układowe. Tak więc odroczenie wypłat nie jest w rolnictwie niczem innem, jak stadjum przygotowawczem do postępowania układowego.

* * *

Słyszy się nieraz surowe krytyki w odniesieniu do, istotnie, nieco dziwnie wyglądającego przepisu, iż sąd zarządcą mianuje nie kogo innego a samego rolnika dłużnika! Dłużnik i zarządca w jednej osobie, brzmi to groteskowo. A jednak, jeśli wolno tutaj ujawnić prywatne zdanie piszącego te słowa, konstrukcja omawianego przepisu wcale nam się podoba. Albowiem:

Tyle już widzieliśmy i słyszeliśmy ujemnych rzeczy o nadzorach sądowych, że dłużnik rolnik pozostający pod nadzorem izby rolniczej, budzi w nas większe zaufanie niż dłużnik, nad którym czuwa jako anioł-stróż — nadzorca sądowy, z natury rzeczy skłonny do przedłużania czasu trwania nadzoru do nieskończoności. Uważamy, że w większości wypadków rolnik, obeznany ze swem gospodarstwem, prędzej się wysanuje sam niż przy pomocy płatnego anioła - stróża.

Zresztą ta konstrukcja, którą zawiera omawiany dekret, zapewnia szybsze dojście do ostatecznego celu, jakim jest układ - akord, niżby spodziewać się można po przymusowem obsadzeniu danego majątku przez nadzorcę.

KRONIKA GOSPODARCZA

Kodeks karny a księgi handlowe

Art. 280 nowego kodeksu karnego przewiduje zastosowanie sankcyj karnych w wypadku nieposiadania względnie wadliwego prowadzenia ksiąg handlowych.

Ponieważ dotychczas nie uległy jeszcze w Polsce unifikacji przepisy prawa handlowego dotyczące kwestji — kto ma obowiązek prowadzenia prawidłowych ksiąg handlowych oraz przepisy odnoszące się do sposobu ich prowadzenia, Związek Izb Przemysłowo - Handlowych wystąpił do ministra sprawiedliwości z wnioskiem o spowodowanie, w drodze nowelizacji, odroczenia mocy obowiązującej art. 280 nowego kodeksu karnego, do czasu ogłoszenia jednolitego kodeksu handlowego, a co najmniej działu jego normującego obowiązek i sposób prowadzenia ksiąg.

O ileby projektowany przez Związek Izb sposób rozwiązania sprawy doznać miał jakiejkolwiek zwłoki, Związek prosił ministra sprawiedliwości jako naczelnego prokuratora, aby podległym mu organom prokuratorskim zalecił nie wdrażanie jakichkolwiek spraw z tytułu przekroczenia przepisów art. 280 we wskazanym okresie przejściowym.

Z KRAJU

(k) **Zniesienie nadzoru nad hutą „Pokój"?** Dowiadujemy się, że w ciągu najbliższych miesięcy, a najpóźniej do końca b. roku spodziewać się można zniesienia nadzoru sądowego nad hutą „Pokój". W tych dniach osiągnięte zostało już podobno zasadnicze porozumienie z amerykańskimi wierzycielami hipotecznymi tej huty, tak że ostateecznej sanacji przedsiębiorstwa nic nie stoi na przeszkodzie.

(k) **O ułatwienie eksportu mąki.** Związek eksportowy młynów w Poznaniu wystąpił przy poparciu wspólnej reprezentacji Związków przemysłu młynarskiego w Warszawie do min. przemysłu i handlu i do Instytutu Eksportowego z wnioskiem o podwyższenie normy dopuszczalnej zawartości popiołu w mące I i II kategorji, t. j. o zmniejszenie wymagań co do czystości mąki, co miałoby dodatnie znaczenie dla naszego eksportu mąki, używanej zagranicą przeważnie na paszę i dlatego pożądanej w gorszych gatunkach. Od dotrzymania warunków co do zawartości popiołu zależy przyznanie premji eksportowej. Min. przemysłu i handlu ma zamiar w najbliższym czasie zwołać konferencję celem przedyskutowania tej kwestji.

(k) **Ożywienie na rynku zbożowym w Gdańsku.** W ciągu tygodnia od 1 do 8 b. m. na gdańskim rynku zbożowym panował odość znaczne ożywienie, połączone ze zwyżką cen. Zainteresowanie rozpowszechniło się również na jęczmień, który jak dotąd był w zupełnem zaniedbaniu, a to dzięki zapotrzebowaniom zagranicznym. Ceny na pszenicę zostały utrzymane pomimo, że mniejsze młyny polskie wstrzymały się z zakupami. Oczekiwane zwiększenie zaofiarowań zboża nie nastąpiło.

(k) **Ogólnopolskie targi na jęczmień browarny w Poznaniu.** W dniach 7, 8 i 9 października odbędą się w Poznaniu I ogólnopolskie targi na jęczmień browarny, połączone z pokazem najnowszych maszyn do czyszczenia i sortowania ziarna. W czasie targów wygłoszą wybitni teoretycy i praktycy referaty na tematy, związane z produkcją i zbytem jęczmienia. Najlepsze jęczmiona browarne, wystawione na targach, zostaną odznaczone nagrodami honorowemi i pieniężnemi, ustanowionemi przez szereg instytucyj urzędowych, rolniczych i handlowych. — Ponadto niektóre odznaczone na Targach próby jęczmienia zostaną wysłane na światową wystawę i konkurs jęczmion browarnych i siewnych w Londynie, która odbędzie się w pierwszych dn. listopada br. W ten sposób zareklamuje się nasz jęczmień browarny na najważniejszym w świecie rynku tj. angielskim, który dotychczas był mało dostępny dla naszego jęczmienia głównie z powodu złej, a przeważnie nieuzasadnionej opinji o naszym produkcie. Wszelkich informacyj, dotyczących warunków udziału w targach, zawierania na nich transakcyj itp. udzielają: Związek wytwórców jęczmienia browarnego Zachodniej Polski w Poznaniu, ul. Sew. Mielżyńskiego 7 III, tel. 3084, oraz Związek wytwórców jęczmienia browarnego R. P. w Warszawie, ul. Mazowiecka nr. 7 IV, tel. 708-18, również Izby Rolnicze, Związki Ziemian i Towarzystwa rolnicze.

(k) **Syndykalizacja przemysłu elektrotechnicznego.** Toczą się w Warszawie obrady pomiędzy większemi fabrykami produkującemi sprzęt elektrotechniczny w kierunku osiągnięcia porozumienia o charakterze syndykatowem. Osiągnięcie porozumienia tego doprowadziłoby do reorganizacji przemysłu elektrotechnicznego i przyczyniło się do uzdrowienia stosunków panujących w tym przemyśle.

(k) **Z państwowej Rady Kolejowej.** W związku ze zmianą przepisów dotyczących P. R. K. jako organu opinjodawczego ministerstwa komunikacji jest rada już od dłuższego czasu nieczynna. W następnych tygodniach rozpisze jednak min. komunikacji wybory do rady w grupie większych miast i organizacyj gospodarczo-społecznych. Oceniając ważność zadań państwowej rady kolejowej, zwłaszcza w zakresie kolejowych taryf towarowych, zabiegają obecnie niektóre organizacje o uwzględnienie w składzie rady. (l)

Z ZAGRANICY

(z) **„Niemcy mogą płacić tylko towarami".** „Financial Times" ogłasza obszerny wywiad z ministrem finansów Rzeszy w sprawie obniżenia stopy procentowej niemieckich zobowiązań zagranicą. Minister podkreślając konieczność takiego posunięcia, zalecił konsolidację wierzycieli zagranicą przez banki centralne lub też Bank Wypłat Międzynarodowych. Minister podkreślił również, że jest rzeczą niemożliwą, aby Niemcy przez dłuższy okres czasu płaciły wygórowane odsetki. Spadek cen spowodował automatycznie wzrost obciążenia Niemiec. Zamykanie się rynków zagranicznych dla eksportu niemieckiego wywołało dalsze trudności. Zmniejszenie siły nabywczej marki lub też konwersja na wzór angielskiej nie może w Niemczech wchodzić w grę, ponieważ spowodowałaby zanik zaufania, które rząd Rzeszy stara się odbudować. Również obniżenie podatków nie wchodzi narazie w rachubę, jakkolwiek rząd bardzoby sobie tego życzył. W końcu minister podkreślił z naciskiem, że Niemcy mogą płacić tylko swemi towarami.

(z) **Kontyngentowanie wwozu drzewa do Belgji.** Rząd belgijski wprowadził system kontyngentowania wwozu drzewa a to wobec ostrej konkurencji ze strony drzewa sowieckiego. Protesty Gandawy i Amsterdamu, dwu wielkich portów przeładunkowych dla drzewa, okazały się bezskutecznemi; dały tylko ten wynik, że złagodzono nieco pierwotnie zamierzone ograniczenia wwozu.

(z) **Czterdziestogodzinny tydzień pracy we Włoszech.** Organ syndykatów robotniczych „Laboro Fascista", omawiając projekt włoski wniesiony na wokandę rady Międzynarodowego Biur aPracy o 40-godzinnym tygodniu pracy, polemizuje z przeciwnikami tej reformy, podkreślając, że pozostawienie zarobków na obecnej wysokości przy zmniejszeniu godzin pracy nie wpłynie zasadniczo na znaczne zwiększenie kosztów produkcji. Zmniejszenie się bezrobocia spowoduje rozszerzenie możliwości zbytu, a zatem skompensuje ewentualne drobne straty ze strony fabrykantów. Zresztą, zauważa dziennik w trudnych chwilach życia narodu państwo ma prawo wymagać poświęceń od swych obywateli.

(z) **Fantastyczna suma oszczędności amerykańskich.** Według obliczeń „National Industrial Conference Board" suma oszczędności wszystkich obywateli amerykańskich w różnych bankach i kasach oszczędności sięga 57.000.000.000 dolarów. Dochód roczny wszystkich mieszkańców Ameryki wynosił w roku zeszłym 85.200.000.000, a majątek te ludności oszacowany jest na 361.800.000.000 dol.

Wynagrodzenie za akordowe kopanie kartofli i buraków cukrowych

Nadzwyczajna komisja rozjemcza na konferencji w dniu 9 września 1932 r. w Poznaniu ustaliła warunki wynagrodzenia za prace akordowe w rolnictwie na terenie województw poznańskiego i pomorskiego na rok służbowy 1932/33 przy kopaniu ziemniaków i buraków cukrowych.

Zważywszy że komisja jest w pewnej mierze związana brzmieniem par. 8 orzeczenia nadzwyczajnej komisji rozjemczej z 12 marca 1932 r. oraz biorąc pod uwagę zniżkę cen za buraki w związku z obniżeniem ceny cukru, i trwającą w dalszym ciągu ogólną złą konjunkturą w rolnictwie, postanowiono po wysłuchaniu stron:

I. Wynagrodzenie przy akordowem kopaniu ziemniaków na rok służbowy 1932/33 na terenie województw poznańskiego i pomorskiego ustala się w następujący sposób:

a) za wykopanie 55 kg. brutto ziemniaków zapłata wynosi przy sprzęcie ponad 30 kwintali z ¼ ha uwzględniając cały szlag 14 gr.

b) przy sprzęcie od 25 do 30 kwintali z ¼ ha uwzględniając cały szlag wynosi 16 gr.

c) przy sprzęcie poniżej 25 kwintali z ¼ ha uwzględniając cały szlag wynosi zapłata za 55 kg. brutto 18 gr.

Uwaga I. przyczem deputatu się nie potrąca.

Uwaga II. W myśl art. 8. Orzeczenia zbieranie za kartoflarką opłaca się 50 proc. niżej ręcznego kopania ziemniaków.

Uwaga III. Dla ludzi obcych żadnym kontraktem nie związanych przysługuje ta sama płaca i 1½ kg. ziemniaków od wybranych 55 kg. brutto.

II. Płace akordowe przy wykopkach buraków cukrowych na rok służbowy 1932/33 na terenie województw poznańskiego i pomorskiego ustala się, jak następuje:

Dla ludzi kontraktowych:

1. Przy sprzęcie do 50 kwintali z ¼ ha netto 12 zł. 2. Przy sprzęcie od 50 do 75 kwintali z ¼ ha netto 13 zł. 3. Przy sprzęcie ponad 75 kwintali z ¼ ha netto 15 zł., przyczem się deputatu nie odciąga.

Dla ludzi niezwiązanych kontraktem:

1. Przy sprzęcie do 50 kwintali z ¼ ha netto 15 zł. 2. Przy sprzęcie od 50 do 75 kwintali z ¼ ha netto 16 zł. 3. Przy sprzęcie ponad 75 kwintali z ¼ ha netto 17 zł.

Od wyradlowanych buraków płaci się w każdej kategorji 10 proc. mniej od wymienionych norm.

Poznań, dnia 9 września 1932 r.

Delegat Ministerstwa Opieki Społecznej:
(—) Jan Gnoiński

Delegat Ministerstwa Sprawiedliwości:
(—) Kazimierz Szuda

Delegat Min. Rolnictwa i Reform Rolnych:
(—) Józef Ciemnołoński.

Wydział Pracy przy Wielkp. Tow. Kółek Rolniczych komunikuje do powyższego: Tym majątkom, które nie mogą osiągnąć przyjętej przez nadzwyczajną komisję rozjemczą ceny 3.72 za 1 q. ziemniaków albo z innych względów nie są w stanie płacić tak wysokiej stawki akordowej przy ziemniakach, radzimy kopać na dzionkę z zastosowaniem systemu premjowego.

Zjazd O. W. P. w Pleszewie

Ulicami Pleszewa przeszło w ub. niedzielę przeszło 400 Młodych O. W. P., wzbudzając uznanie swą karnością i postawą.

W ub. niedzielę odbył się w Pleszewie zjazd placówek O. W. P. z b. pow. pleszewskiego z udziałem delegatów placówek Jarocin i Żerków. Obozowców zebrało się około 400, w tem blisko 200 umundurowanych członków placówki pleszewskiej. Byłoby ich więcej, gdyby nie doznane w drodze, wiadome przeszkody. M. in. jedną z placówek b. powiatu pleszewskiego zatrzymano dlatego, że nie wszyscy członkowie byli w posiadaniu legitymacyj.

O godz. 8 rano Młodzi stanęli do raportu w ogrodzie p. Melińskiego. Red. Feliks Fikus z Poznania odebrał raport od kierownika Powiatowego Wydziału O. W. P. dr. Białasika, poczem ruszono w karnym pochodzie do kościoła na nabożeństwo. O godz. 10,30 zebrali się członkowie O. W. P. i zaproszeni goście w ogrodzie p. Melińskiego na zebranie zjazdowe. W podniosłym nastroju red. Fikus odebrał przyrzeczenie organizacyjne od kilkunastu nowych członków, poczem zebranie zagaił dr. Białasik, oddając głos red. Fikusowi. W półtoragodzinnym referacie red. Fikus omówił istotę niebezpieczeństwa niemieckiego i nakreślił zadania O. W. P. Mówiąc o znaczeniu zwycięstwa por. Żwirki, mówca ani słuchacze nie wiedzieli jeszcze, że w tej samej chwili dotarła do Poznania wieść o jego tragicznej śmierci. Z kolei przemówił krótko kierownik O. W. P. w Cieszynie na Śląsku, powracający z ćwiczeń rez. p. Kasprowicz, a jedna z członkiń żeńskiej placówki jarocińskiej zarecytowała z zapałem wiersz „Młodzi". Poważne w swym przebiegu zebranie zakończono odśpiewaniem hymnu Młodych.

Zaznaczyć należy, że zarówno pochód przez miasto, jak i samo zebranie zjazdowe odbyło się bez jakichkolwiek przeszkód i w całym spokoju. Placówka pleszewska O. W. P., licząca około 250 członków imponowała swą postawą i karnością.

2 g. 10' do Gdańska
1 g. 50' „ Krakowa
2 g. „ Katowic
2 g. 10' „ Gdańska, Gdyni lub Poznania

2 g. 15' do Lwowa
4 g. 20' „ Czerniowiec
5 g. 05' „ Brna
6 g. 25' „ Wiednia
7 g. 50' „ Bukaresztu

z Poznania:
2 g. 10' do Warszawy
— 50' „ Bydgoszczy
2 g. 20' „ Gdańska

a kilkanaście godzin do Sofji lub Salonik trwa podróż z Warszawy samolotami P. L. L. „LOT". — Ruch codzienny. zw 14254

Informacje i bilety: Tel. 78-45 i biura podróży.

Jeszcze jeden przelot nad Oceanem z Nowego Jorku do Rzymu. Na zdjęciu stoją: pilot Ulrich, siostra miłosierdzia Edna Newcomer i dr. L. Pisculli przy swym aparacie.

Dzień opieki nad rodakami na obczyźnie

(KAP). Od roku 1926 rozwija ożywioną działalność instytucja, nosząca nazwę „Opieki Polskiej nad Rodakami na obczyźnie", niosąc pomoc kulturalno-oświatową licznym rzeszom rodaków na obczyźnie oraz pomoc materjalną reemigrantom. Stowarzyszenie posiada liczne oddziały w kraju i wydaje własny bogato ilustrowany miesięcznik „Wieści z Polski", który dociera do najdalszych ośrodków Polskości, aż do Australji, Chin, Brazylji i t. d. Protektorem Stowarzyszenia jest J. Em. ks. kard. Hlond, Prymas Polski.

Kryzys gospodarczy uderzył dotkliwie Polaków na obczyźnie, zmniejszając ich zarobki, albo pozbawiając pracy. Wskutek tego brak środków na potrzeby kulturalne i utrzymanie polskości, a wielu wychodzców, wydalonych z miejsc pracy, powraca do kraju, zwiększając liczbę bezrobotnych.

Aby zaspokoić choćby część najpilniejszych potrzeb, aby ułatwić rodakom przetrwanie ciężkich czasów, aby wspomóc doraźnie powracających, dnia 2 października br. odbędzie się we wszystkich większych miastach Rzeczypospolitej „Dzień Opieki Polskiej nad Rodakami na obczyźnie". W dni utym każdy Polak złoży swój grosz na cel tak wzniosły.

„Pod pręgierz"

Wyszedł z pod prasy nr. 19 pisma „Pod Pręgierz" (dawniej „Pająk"), zawierający artykuły: „Co to za nędzne karły", „Czytaj", „Handel drzewa w Wielkopolsce opanowują Żydzi", „A jednak kupujemy u Żydów", „Najazd żydostwa na Kujawy zachodnie", „Oszukańcza spółka", „Bilans „taniego" zakupu u Żyda" i t. d. Poza tem pismo to zamieszcza liczne ilustracje oraz spis firm chrześcijańskich p. t. „Drogowskaz". „Pod Pręgierz" nabyć można w cenie 20 gr za egz. w „Ruchu" i u kolporterów lub wprost u wydawcy: L. Kulig, Poznań, Kręta 24, telefon 20-97.

SPORT

Lekka atletyka

Doroczny bieg na przełaj K. S. „Korona" na trasie 3.600 m odbędzie się w niedzielę 25 bm. o godz. 15.45 ze startem i metą na boisku „Korony". Zgłoszenia przyjmuje p. Edward Sobczak ul. Małeckiego 14 m. 9 od godz. 17 do 18.30.

IV okręgowy bieg na przełaj urządzony przez SMP Poznań Fara odbędzie się w niedzielę na boisku przy stadjonie miejskim o godz. 12, o nagrodę firmy Sport Poznań. Zgłoszenia wraz z wpisowem przyjmuje p. Przybylski Fr. Poznań, ul. Mostowa 34 I. ptr. lewo.

Pięściarstwo

Reprezentacja Italji startuje w dniu dzisiejszym w Czechosłowacji. Czesi traktują ten mecz jako najważniejszy występ swej reprezentacji. Włosi przyjeżdżają w sobotę rano do Poznania w zapowiedzianym już składzie. Będą zatem walczyć pary: Massella (I.) i Kazimierski (P); Serga (I) i Polus (P); Ballerini (I) i Rudzki (P); Missirini (I) i Sipiński (P); Oldoini (I) i Garncarek (P); Neri (I) i Chmielewski (P); Bassi (I) i Wystrach (P) oraz Laria (I) i Konarzewski (P). Zawody w ringu sędziuje jako neutralny p. Schröder z Berlina, ze strony polskiej p. Sadłowski z Katowic a jako drugi na punkty kierownik drużyny włoskiej. Przedsprzedaż biletów odbywa się w firmie „Camera", Fr. Ratajczaka 3, a w dniu zawodów w sekretarjacie Pol. Zw. Bokserskiego w Pasażu „Apollo", od godz. 11 do 13.30 oraz od godz. 19 przy kasie.

Warszawa nie urządzi meczu Polska — Finlandja. Warszawski OZB zawiadomił Zw. Bokserski, że nie podejmuje się organizacji meczu Polska — Finlandja. Jak się okazuje, koszty wyniosłyby około 6000 zł., podczas gdy ewentualne wpływy sięgałyby maksymalnie kwoty 5000 zł. (PAT)

Warszawski OZB podał się do dymisji, ponieważ we wniosku o zwołanie nadzwyczajnego zebrania kluby wyraziły niezadowolenie, że zarząd postępuje w myśl dyrektyw ostatniego walnego zgromadzenia z 10 stycznia. Tak brzmią motywy rezygnacji.

Piłka nożna

Niedzielny mecz ligowy z „ŁKS" stawia „Wartę" przed trudnem i odpowiedzialnem zadaniem. „ŁKS" obecnie znajdujący się w dobrej formie jest przeciwnikiem trudnym do pokonania. „Zieloni" zdają sobie sprawę z tego, to też do meczu z łodzianami przygotowują się sumiennie. Spotkanie odbędzie się w niedzielę o godz. 16.15 na boisku „Warty" przy ul. Rolnej. Przedsprzedaż biletów codziennie w sekretarjacie klubu (Aleje Marcinkowskiego 26) od godz. 10 do 14 i od 16 do 19.

„OKS" i „Pogoń" 5:2 (1:2) Do pauzy więcej z gry mieli goście. Po zmianie stron „Pogoń" z rezerwowym Idziakiem osłabła. Wynik jednak jest cyfrowo za wysoki. Dwie bramki dla gości padły z wątpliwych „jednastek". Sędziował p. Plewa.

Tennis

„Pogoń" i „Ostrovia" 3:3. Wyniki były następujące (podajemy gości t. j. „Pogoń" na pierwszem miejscu): Bogacz T i Walandowski 6:2, 6:1; Rabski i Krauze 6:3, 6:0; Bogacz Br. — Rabski i Krauze — Świtalski 10:12, 4:6; Bogacz T. — Rabski i Walandowski — Zontek 6:3, 1:6, 7:5; Rabski i Walandowski 10:8, 6:0.

II. koncert symfoniczny orkiestry miejskiej

odbędzie się w niedzielę dnia 18 września wiecz. o godz. 8-mej w Teatrze Wielkim

Koncert ten zainteresuje niewątpliwie naszą muzykalną publiczność a to ze względu na udział w tym koncercie dwóch wybitnych artystów. Światowej sławy włoski wiolonczelista Enrico Mainardi, wystąpi po raz pierwszy w Poznaniu z orkiestrą i odegra piękny koncert B-dur Boccheriniego. Przy pulpicie kapelmistrzowskim stanie znakomity dyrygent prof. Bronisław Wolfstal, witany zawsze eutuzjastycznie przez publiczność.

Program niedzielnego koncertu jest następujący: Beethoven — uwertura „Coriolan", Boccherini — koncert wiolonczelowy B-dur, Różycki „Stańczyk" i Schubert „Symfonja tragiczna".

Bilety po cenach popularnych nabyć można w firmie A. Szrejbrowski ul. Gwarna 20.

Korespondencja z Czytelnikami naszymi

— **P. Florjan Kamiński.** Radzimy skierować sprawę do Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu, ul. Gołębia 1, wydział pracy i opieki społecznej. (K.)

— **P. Wł. Wojtowski.** Jeżeli niema kontraktu pisemnego, lub jeżeli kontrakt pisemny już upłynął, to Urząd Rozjemczy ustali komorne w wysokości czynszu przedwojennego. W tych okolicznościach radzimy zgodzić się na propozycję lokatora. (K.)

— **Stały czytelnik St. W.** Radzimy przedstawić sprawę w Urzędzie Wojewódzkim (wydział pracy i opieki społecznej) w Poznaniu, ul. Gołębia 1. (K.)

— **J. F.** Niech Pan przedstawi sprawę swej władzy. (K.)

— **T. S. 7777.** Skarga może być skuteczna tylko w tym wypadku, gdyby Pan lekarzowi ordynującemu mógł udowodnić niedbalstwo. (K.)

— **Cz. J. stały czytelnik Wilda.** Dopiero się przeprowadza, częściowo do Torunia, częściowo do Bydgoszczy. Obecnie siedzibą jest jeszcze Gdańsk. (K.)

— **L. L. z O.** 1) W banku tym są może pewniejsze niż gdzieindziej. Jednak w dzisiejszych czasach o absolutnej pewności wogóle nie można mówić. 2) Ma również dział depozytowy. 3) Banki prywatne 5 procent równowartości do najwyżej 125 zł, przypadających do wypłaty. Natomiast banki spółdzielcze tylko odpowiednio tyle, ile z waloryzacji wypada na udziały członków; najczęściej bywa to po 1 groszu na konto oszczędnościowe. (K.)

— **Remos, Poznań.** Nie miał prawa. Do dowództwa pułku. (K.)

— **St. St., Śrem.** Opłaty istotnie zostały podniesione, jak już o tem donosiliśmy. Dotąd jednak nie wiemy o nowem rozporządzeniu i o opłatach w wysokości przez Pana podanej. (K.)

— **L. M. w Poznaniu.** Najlepiej zażalić się w zarządzie łazienek. (K.)

— **P. Grajewska, Gniew.** Podatki z r. 1926, o ile wówczas były wymierzone, mogą jeszcze być ściągane. Mieszkania w domach wybudowanych po wojnie światowej, nie podlegają podatkowi od lokali. Płaszczów wymienionych, o ile są jedyne, nie należało zajmować. Wobec bezskuteczności zażalenia radzimy zaskarżyć Magistrat do sądu o odszkodowanie. (K.)

— **E. St. H., Poznań.** Skoro pieniądze są zahipotekowane, nie potrzeba się troszczyć o to, kto pieniądze odebrał. Dłużnik hipoteczny powinien je spłacić wierzycielowi hipotecznemu, inaczej tenże (Pańska żona) nie potrzebuje się wymazać z hipoteki, przeciwnie, doszedłszy do pełnoletności, ma prawo hipotekę wypowiedzieć, ewentualnie skarżyć o spłatę i dopuścić do subhasty. (K.)

— **Nieruchomość Szamotuły Łokietek.** Radzimy wypowiedzieć mieszkanie i podać do sądu skargę o eksmisję. Sprawa pewna, bo jako powód wypowiedzenia wystarczy zaleganie z dwiema bieżącemi miesięcznemi ratami komornego, przyczem fakt, że poprzednio płacono dobrowolnie ponad ustawową stawkę, nie ma znaczenia. (K.)

— **Otorowo.** Jako urzędnik państwowy ma Pan prawo do emerytury ze Skarbu Państwa. Znaczków inwalidzkich wlepiać Pan nie potrzebuje, chyba że czyni Pan to dobrowolnie w porozumieniu z Ubezpieczalnią Krajową. Radzimy przedstawić sprawę Ubezp. Krajowej, Poznań, ul. Mickiewicza 2. (K.)

— **P. Ant. Godziewski.** Nowa ustawa już obowiązuje. Zresztą nie jest to sprawa Składnicy, lecz Funduszu Bezrobocia. (K.)

— **F. K. R.** Zalecamy ostrożność. Szczegółowo nie możemy tutaj informować. (K.)

— **A. P. Wolsztyn.** Prawo do zasiłków z Funduszu Bezrobocia nie przysługuje Panu. (K.)

25-ta Loterja Państwowa

(Nieurzędowa).

W szóstym dniu ciągnienia 5-tej klasy wygrane padły na numery następujące:

25.000 zł. na nr. 53676.

Po **20.000 zł.** na nr. nr.: 85994 118924.

Po **10.000 zł.** na nr. nr.: 146614 155422.

Po **5.000 zł.** na nr. nr.: 8858 42374 47233 52135 87305 120362 123145 135059 138870.

Po **3.000 zł.** na nr. nr.: 95840 143113.

Po **2.000 zł.** na nr. nr.: 2057 2168 2574 13290 59257 66301 69738 81919 94639 109345 115152 121221 129628 149166 155620.

Po **1000 zł.** na nr. nr.: 2892 16223 20154 24629 30808 36649 37436 37494 43980 50181 53619 56202 68452 70870 74509 84081 85653 91278 97479 104816 109705 112538 117474 129164 133006 133604 137123 138133 139757 140137 140489 146608 147583 146612 152547 154277 155208 159008.

Po **250 zł.** na nr. nr.: 74 84 108 364 586 617 45 873 79 949 1371 602 22 26 92 705 55 70 810 904 2044 74 149 56 70 78 210 90 309 553 92 618 93 722 803 49 60 3008 72 146 55 80 442 60 573 606 7 24 25 730 71 882 97 913 4009 18 32 140 72 74 229 372 73 465 506 18 72 80 91 698 845 70 906 10 33 5062 103 214 302 16 24 31 53 410 66 77 568 777 873 6098 181 211 47 86 376 461 624 32 748 99 834 64 7008 85 218 43 61 96 300 4 427 642 86 735 77 864 933 51 88 8001 21 97 150 84 221 464 591 656 845 910 44 9059 115 21 24 82 298 413 617 86 716 27 60 913 30 81 10031 80 114 75 300 11 54 55 444 515 781 805 51 63 11120 208 12 401 32 62 549 12092 397 572 700 908 96 13049 178 331 480 86 546 837 39 99 14030 462 71 617 843 78 90 988 99 15068 312 53 437 626 42 61 66 783 963 16163 83 288 320 57 457 94 57 832 78 81 904 17029 100 68 73 224 39 94 320 574 79 879 18008 113 59 60 430 544 61 643 68 19030 201 5 575 614 938 84 20264 75 89 354 73 525 644 99 715 27 836 48 21126 231 68 79 84 97 314 17 55 670 94 970 22015 72 84 153 55 80 86 350 64 86 459 86 717 90 872 909 23169 76 217 73 87 404 576 645 48 732 41 93 96 826 910 24034 146 52 76 262 387 466 556 609 740 44 861 66 89 958 62 88 25036 79 148 200 24 47 355 81 500 27 747 87 886 26099 280 468 81 546 83 712 23 40 58 861 82 938 27068 180 229 35 77 93 446 595 607 79 885 915 28066 186 235 43 47 364 95 415 62 772 843 66 900 43 66 29006 17 297 340 404 62 69 85 90 518 660 814 24 46 906 26 96.

30075 82 228 571 634 46 779 819 31017 141 234 81 311 418 508 654 702 81 95 826 987 32039 192 231 49 671 95 719 27 836 81 90 902 37 42 95 33037 52 155 274 456 599 700 2 72 854 962 84 97 98 34356 69 488 99 649 66 763 821 64 913 24 46 35327 403 68 545 729 856 917 42 36008 47 85 354 515 49 59 690 97 716 18 35 57 812 86 976 87 37033 52 98 100 328 63 402 502 47 82 606 55 722 38003 27 54 107 278 326 44 78 91 442 44 60 539 615 17 743 48 56 838 39021 43 115 32 73 206 509 16 50 612 55 63 73 708 83 40004 128 42 215 18 60 413 729 837 69 919 26 41043 149 225 485 511 16 621 46 718 804 34 37 81 42050 181 414 26 74 513 613 85 700 848 43030 390 410 532 41 790 845 85 927 33 40 44001 4 22 62 64 154 80 99 537 755 78 807 89 912 17 35 41 99 45034 102 58 66 78 91 228 58 395 432 88 567 660 730 46 61 74 846 947 46117 31 39 205 29 76 336 449 510 13 20 656 742 831 951 47053 78 84 118 292 95 321 39 70 445 47 99 564 652 59 867 911 76 48117 51 223 76 84 454 563 697 765 829 995 49007 158 231 332 406 84 604 753 55 68 913 92 50022 161 234 388 91 448 605 61 733 51001 29 62 175 82 95 286 335 421 22 87 579 606 83 732 821 38 39 924 52156 93 240 315 26 96 98 246 85 652 92 844 47 87 971 53034 54 144 267 307 75 400 505 30 46 56 68 641 68 73 93 746 805 45 916 45 49 54027 48 97 185 208 319 21 70 517 601 760 61 853 966 55013 33 85 153 89 338 512 19 24 636 68 79 88 702 36 856 908 97 56085 228 43 51 436 45 69 682 740 83 86 873 924 40 53 97 57044 109 46 205 311 420 41 523 726 918 58008 49 120 36 227 88 325 454 541 664 705 7 64 85 829 58 61 59097 209 34 43 56 356 438 57 74 94 615 46 48 762 86 843 96 925.

60022 76 117 30 31 66 87 99 216 48 327 56 70 470 77 551 641 46 730 811 76 924 48 93 61071 173 211 305 76 402 88 524 663 750 916 71 62130 77 266 69 321 414 97 528 657 95 98 735 98 63325 57 65 431 82 574 87 772 73 81 822 952 54 64130 51 89 242 65 341 430 529 40 704 90 957 65043 81 117 31 68 208 312 86 513 34 725 28 852 913 66037 116 51 299 311 84 436 653 55 99 729 59 61 839 944 67038 328 39 85 450 524 28 690 716 18 61 68037 50 150 68 93 204 57 60 386 469 508 20 40 601 23 719 56 813 61 963 69050 117 62 236 45 49 414 532 63 623 64 95 725 26 77 808 927 85 97 70029 100 231 307 16 51 74 617 35 84 731 886 947 67 71009 48 92 100 16 68 95 212 71 652 63 719 847 903 68 91 72022 46 159 211 41 327 401 87 537 657 703 6 836 935 43 73018 124 231 54 88 465 590 736 63 913 77 74011 140 213 66 386 92 448 95 526 55 61 687 749 857 74 75050 132 235 381 521 35 47 609 748 800 951 77 76002 119 37 82 95 272 86 324 451 501 43 49 59 614 60 85 91 99 803 951 77020 163 210 308 14 28 420 28 572 618 56 61 91 702 893 934 78008 17 36 179 287 342 73 468 614 722 67 805 27 43 909 42 54 78 79022 45 58 95 104 33 61 93 202 42 65 98 353 67 91 576 718 840 981 80107 51 226 32 340 75 419 81 591 92 763 923 54 81093 107 77 235 308 9 33 47 438 659 74 714 15 28 50 827 55 84 938 71 82038 62 92 96 139 48 270 87 432 46 73 465 84 527 36 44 47 668 990 83060 111 66 254 333 513 25 638 794 832 34 55 84015 104 77 82 218 65 74 86 388 458 527 631 50 725 70 828 46 920 84 85002 79 200 327 64 482 504 71 640 48 790 99 865 66 958 64 86060 112 22 46 280 357 419 26 564 98 600 65 77 739 55 802 7 77 902 46 81 84 87024 60 146 52 292 354 425 36 39 662 71 75 76 736 88 837 930 92 88006 112 247 78 93 319 35 65 408 505 17 37 618 55 762 836 86 908 13 89009 48 82 91 138 52 75 206 78 97 303 478 515 602 8 76 730 61 64 805 57 959.

90116 212 367 412 507 42 52 87 651 84 893 91025 172 233 65 348 421 500 64 80 671 802 66 932 55 62 74 92014 29 55 88 143 83 242 301 10 40 90 520 46 65 75 566 649 710 93105 205 39 348 96 407 554 728 30 65 801 19 48 52 992 94117 73 217 51 426 85 747 64 943 96 95035 45 114 18 202 48 99 401 3 554 68 96 604 15 854 925 64 93 96017 97 171 94 208 410 34 72 528 42 43 82 645 800 24 90 934 64 97115 43 217 306 36 400 53 561 606 91 712 79 801 944 98077 148 227 88 96 359 60 62 570 631 46 89 763 810 41 50 80 920 53 99048 51 113 61 273 78 416 90 774 894 100022 88 156 206 20 80 379 91 449 737 42 67 805 31 921 101112 121 34 85 215 44 301 8 14 410 18 540 603 58 102021 72 106 18 86 286 421 58 517 626 80 783 84 86 928 37 61 62 103028 71 158 210 37 329 70 494 501 75 646 73 646 73 812 104073 103 43 47 83 210 17 59 60 80 361 670 728 30 73 846 50 71 920 105145 97 241 340 79 454 61 95 512 53 57 63 608 26 35 37 60 63 795 802 51 58 106108 29 238 84 384 402 661 837 73 900 107039 72 106 83 272 74 305 488 585 601 65 739 40 56 70 855 990 93 96 97108100 1 9 56 69 94 256 96 320 57 65 86 95 422 96 577 83 95 655 88 833 91 17 61 77 82 109062 75 158 231 309 12 30 31 444 95 406 13 3266 586 90 605 13 79 805 914 34 110066 181 257 98 537 72 74 609 61 761 72 886 911 111025 30 53 180 321 30 94 429 60 515 63 94 674 741 90 929 33 112000 19 27 79 123 37 87 528 57 83 632 40 82 755 824 28 914 83 113047 198 202 24 34 322 528 35 613 56 67 926 92 114060 369 457 90 541 62 717 55 812 13 14 911 31 34 70 115082 148 237 366 79 441 43 58 524 607 9 27 76 704 56 58 835 64 979 889 116040 66 86 182 507 21 697 894 928 117266 73 96 343 70 414 58 504 65 655 735 861 948 118056 130 50 87 280 307 538 69 600 1 71 85 87 736 46 816 22 27 34 35 914 18 119028 67 118 207 8 13 55 63 372 404 586 90 603 66 706 40 73 949 84.

120016 42 72 86 170 223 31 73 381 83 408 511 75 692 702 508 69 94 854 121009 109 225 312 434 510 97 612 724 28 842 985 122180 242 307 22 62 405 510 23 50 91 97 605 30 35 785 869 90 937 38 50 123008 154 250 579 703 21 821 55 962 73 124097 137 359 457 81 609 721 810 35 920 83 125001 47 77 97 131 394 555 621 84 715 811 46 48 126004 347 72 521 824 928 127058 135 45 553 62 99 203 5 54 89 381 86 503 56 604 20 83 88 762 800 959 128033 154 388 416 42 82 569 78 685 751 74 76 96 929 76 129154 91 278 558 682 731 53 66 67 884 902 96 130005 142 54 7 6 253 515 34 44 605 43 86 709 809 11 916 131265 66 84 34 432 91 536 76 667 132009 14 59 80 89 107 10 39 75 218 36 71 353 517 34 40 75 616 81 780 95 949 133029 184 204 320 72 495 569 90 752 88 958 76 134007 12 69 292 33 5441 749 71 894 916 55 59 62 135039 83 92 216 58 72 386 421 68 528 67 95 644 79 86 800 34 42 979 136043 54 65 179 238 97 352 446 514 36 632 744 67 816 137048 63 149 225 47 83 35 21 514 28 69 662 784 818 46 86 946 138169 72 76 319 75 411 20 43 669 82 713 92 844 97 976 139153 292 348 65 622 62 801 24 981 140100 22 47 464 534 619 25 49 67 700 827 904 39 57 141056 63 358 78 420 668 71 715 23 52 89 972 82 83 142119 60 99 312 85 405 537 57 58 60 726 143071 110 29 242 360 411 43 79 98 660 767 930 52 95 144088 98 186 94 211 303 40 457 506 96 794 890 145009 12 28 145 219 45 389 441 518 670 732 812 943 146004 68 76 92 160 241 84 338 90 409 42 506 67 86 666 775 96 147051 75 90 315 80 595 804 999 148099 162 80 308 411 16 552 59 84 626 912 92 149132 252 507 27 655 715 30 43 65 72 897 972.

150021 38 48 53 57 135 214 47 97 302 14 94 95 495 505 11 67 71 633 720 76 79 847 151007 15 38 67 100 200 46 386 488 608 720 61 868 906 65 152032 52 150 82 250 54 393 435 45 83 88 503 8 21 35 647 84 873 82 153025 47 52 68 70 177 233 502 24 49 54 689 736 931 92 154127 42 76 250 373 74 423 51 515 62 624 782 871 905 11 16 155027 36 38 113 68 74 89 98 228 43 300 1 21 98 406 43 73 75 598 686 907 18 23 156027 34 106 205 27 80 94 402 60 502 48 54 630 69 746 86 482 957 157075 171 216 30 56 93 308 37 91 464 536 636 39 73 97 992 158006 10 171 225 83 159 476 92 605 18 64 748 65 920 25 85 159009 16 56 127 90 236 53 66 81 521 74 605 22 92 898 969 160000.

Cyrk Staniewskich - Oddział I.

na placu przy ul. Fr. Ratajczaka

Dziś, w czwartek 15 września — **1 przedstawienie** o godz. 8,30 wiecz.

Jutro, w piątek 16 września — **1 przedstawienie** o godz. 8,30 wiecz.

Wielki międzynarodowy program — 18 światowych atrakcyj — Arabowie, Chińczycy, Murzyni i Turcy — Tresura słoni, małp i wielbłądów — Rewelacyjny popis ekwilibrystyki na rowerach. dw 1 162

KSIĘGI STANU CYWILNEGO

Zgony

Dnia 14 września 1932 r.

Zbigniew Leszyński 3 l. 10 m. Emil Gerth, werkmistrz, 74 l.

RADJO

Programy radjofoniczne:

Piątek dnia 16 września 1932 r.

Poznań (335 m) godz. **12.10** (Warszawa); godz. **13.05** koncert gramof. (koncert życzeń); godz. **14.00** notowania giełdy; godz. **17.00** (W); godz **18.00** odczyt (tr. ze Lwowa); godz. **18.20** „Kochajmy zwierzęta" (kom. Tow. opieki nad zwierzętami (wygł. red. E. Rakowski); godz. **18.35** płyty gramof.; godz. **18.50** „Co robić z niedzielą"; godzina **19.00** „Polskie salony w Polsce i zagranicą" (wygł. p. J. Maleszewski); godz. **19.35** (W); godz. **19.45** płyty gramof.; godz. **19.58** sygnał czasu; godz. **20.00** pogadanka muzyczna (tr. z Warszawy); godz. **20.15** koncert symf. (tr. z Filharm. Warsz.); godz **22.30** (W); godz **22.35** sygnał czasu komunikaty; godz. **22.50** muzyka taneczna z kawiarni „Esplanada".

Warszawa (1412 m) godz. **12.45** muzyka z płyt; godz **13.35** muzyka z płyt; godzina **16.40** odczyt; godz. **17.00** muzyka salonowa; godz. **18.20** muzyka taneczna; godz. **19.35** prasowy dziennik radjowy; godz. **19.45** „Przegląd rolniczej prasy krajowej i zagranicznej" (tr z Wilna); godz **20.15** koncert symfoniczny z Filharmonji Warszawskiej poświęcony twórczości I. J. Paderewskiego — wyk.: orkiestra Filharmonji Warszawskiej pod dyr. Grzegorza Fitelberga i Albert Tadlewski (fortepian); godz **20.55** feljeton pt. „Mitologja ludzi przestworzy" — wygł. Ryszard Walczak; godz. **21.10** dalszy ciąg koncertu; godz **21.50** dodatek do prasowego dziennika radjowego; godzina **22.00** muzyka taneczna; godz **22.40** wiadomości sportowe; godz. **22.50** muzyka taneczna.

Programy zagraniczne: Koenigswusterhausen (1635 m) 21.15 wyjątek z opery „Undine" Hoffmanna; **Budapeszt** (550 m) 21.30 koncert symf., **22.40** muzyka cygańska; **Wiedeń** (516 m) 19.25 „La Traviata" op. Verdiego; **Praga** (488 m) 21.00 muzyka kameralna; **Rzym** (441 m) 20.45 koncert.

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

Na pomnik Serca Jezusowego: H. K. za szczęśliwy przebieg operacji 5 zł; — Wieczorkiewicz 10 zł; — Mrg. w pewnej intencji 5 zł; — M. P. z podziękowaniem za pomoc i dobroć, prosząc gorąco nadal o łaski i dobrodziejstwa 2,50 zł; — razem z poprzednio pokwitowanemi 282,50 zł.

Na L. O. P. P. Gimnazjum św. Marji Magdaleny zamiast wieńca na grób śp. por. Żwirki i inż. Wigury 12 zł.

RUCH W TOWARZYSTWACH

— **Tow. Uczniów Handlowych sekcji Związku Pracowników Kupieckich Oddział Poznań.** Zebranie odbędzie się w piątek 16 bm. o godz. 20 na sali Domu Kupiectwa Polskiego przy ul. Zwierzynieckiej 12. Na porządku obrad ciekawy i zajmujący referat na temat „Młodzież a kwestja żydowska", który wygłosi p. Kulczak Stefan

— **K. S. „Grom" Poznań.** Plenarne zebranie odbędzie się w sobotę 17 bm o godzinie 19,30 w sali p. Jezierskiego przy ul. Wronieckiej 13.

— **Kółko Wycieczkowo - Muzyczne im. Mozarta.** Lekcja odbędzie się w sobotę 17 bm o godz. 20 w lokalu klubowym przy ul. Masztalarskiej 7. Po lekcji zebranie plenarne.

— **Sodalicja Pań Zawodu Kupieckiego.** W sobotę 17 bm. o godz. 7 rano odprawi się msza św w kaplicy św. Józefa w intencji ks. moderatora z okazji jego imienin.

— **Baczność! Czeladź ciesielska!** Wobec nieprzybycia przepisowej liczby członków na roczne walne zebranie Cechu Czeladzi Ciesielskiej, odbędzie się wspomniane zebranie powtórnie 18 września r. b. o godz 11 w lokalu p. Koniecznego przy ul Masztalarskiej 2. O liczny udział prosi Zarząd

— **Komitet Tow. Dzielnicy Wildeckiej** wzywa wszystkie Towarzystwa, do wzięcia udziału w uroczystości 10-lecia Towarzystwa kształcącej się Młodzieży pod wezw. św. Antoniego Poznań Wilda w niedzielę 18 bm. Zbiórka wszystkich Tow. o godzinie 8 przy Rynku Wildeckim.

Za ogłoszenia i reklamy odpowiada administracja w osobie Antoniego Leśniewicza w Poznaniu.

W „Złotej Księdze Ofiar" na Pomnik Najśw. Serca P. Jezusa w Poznaniu

250 **w dalszym ciągu zapisali się do dnia 8. 9. 32 r.** 611 I mp

A. Świstak, Poznań 2.—
Red. A. Konieczny, Poznań 10.—
Urzędnicy Cukrownictwa Ostrowy 15.—
Biuro Parafji św. Marcina:
N. N., Poznań 1.—
Drowa Kellerowa 10.—
K. z podz. za odebr. łaski 10.—
M. Zelawska, Poznań z podz. za powrót do zdrowia 10.—
Razem zł 31.—

Łukomski, Łomża 20.—
L. Chimiezewski, Milec 1.—
M. Moczyńska, Parzęczewo z podz. za odebr. łaski z prośbą o dalszą opiekę 5.—
Wł. Piotrowska, Bytków 9.—
Wł. Gliszczyński, Wejherowo 3.—
St. sierż. J. Krzywosądzki, Wejherowo 3.—
J. i J. Markowscy, Świecie 2.—
Fr. Filipowski, Dachówka Wisł. 0.50
Jaszczyński, Iwno 5.—
A. Farulewska, Pieranie 5.—
J. Tarnowski, Wróblewo 20.—
A. Reichelt, Bydgoszcz 2.—
A. Cieślikowska, Ostrów 3.—
J. Rybczyński, Wielkie Hajduki 5.—
X. J. Czekajski, Łomża 2.—
X. Bogucki, Sokołów 3.—
Dyr. J. Woźnicki, Poznań 10.—
Stow. Młodz. Polskiej, Kicin z prośbą o błog. i podz. za dotychczasową opiekę 5.—
Dyrkecja Arcybractwa Straży Honor. N. Serca P. J. w Krakowie 30.—
W. Kostuj, Jarocin 5.—
P. Sarnecka, Budzyń 3.—
H. Bugnówna, Bydgoszcz 5.—
X. M. Szulberst, Płońce 3.—
Z. Stojanowska, Lipowica 10.—
E. i T. Burkiewicz, Tłumacz w int. dobrych wyników w nauce 2.—
X. Kulejewski, Dobra 5.—
Jan Saryusz Bielski, Lwów 5.—
Z. Kluzowa, Krzemienica z prośbą o zdrowie 2.—

Por. M. Zatko, Nisko 5.—
T. Cilmska Truskawiec 1.—
M. Talarek, Miedzychód 3.—
W. Piehura, Tarn. Góry 15.—
Julja Plegańska, Wilejka zebr.
S. Plegańska 1.—
J. Plegańska 1.—
P. Ostrowska 2.—
M. Ossowska 1.—
M. Bilewiczówna 1.—
J. Piotrowska 0.50
H. Sielewiczówna 0.50
Z. Kulczycka 0.50
W. Muraszkówna 0.50
H. Gryszkiewiczówna 0.50
F. Juczewska 0.50
T. Sarnecka 0.50
M. Zebrowska 0.50
G. Wollowiczowa 0.30
St. Radziewiczowa 0.30
F. Jurejciowa 0.20
T. Ciepolek 0.20
Razem zł 11.—

X. J. Kalicki, Szpikołosy 3.—
Al. Nartowski, Końskie 2.—
Cz. Olszewski, Grodzisko z prośbą o zdrowie 5.—
St. Hendel, Szczawnica 5.—
Z. Czerewko, Szczawnica 10.—
G. Gaca, Czarnków 2.—
W. Ligmanowska, Osowo 1.—
P. Drobik, Bytomska 5.—
H. Kawczanka, Bydgoszcz 2.—
J. Staroszczyk, Warszawa 2.—
C. Pawłowicz, Warszawa 2.—
J. Krasnodębska, Warszawa 6.—
K. K., Warszawa 2.—
Wł. Obmińscy, Stryj 4.—
N. N., Kotlin 5.—
M. Grochowska, Wągrowiec 1.50
G. Nawracołówna, Wągrowiec 1.50
L. Michalski, Tczew 10.—
Wł. Bensch, Osieczna 10.—
C. Malkowa, Katowice 5.—
X. Prob. A. Sieweński, Szynwałd 3.—
X. H. Grochulski, Czarnea 2.—
Al. Antoniewicz, Kuty 1.—
B. Kierczyński, Poznań 10.—
Kl. Strojny, Poznań 5.—

X. M. Radziszewski, Łumna 5.—
Księża w Radoszycach 3.—
M. Lewaj, Weiliczka 5.—
E. Adamska, Milanówek 5.—
J. Iwanicki, Inowrocław 5.—
X. Prob. Fr. Dratwa, Jutrosin 5.—
A. Knioła, Poznań 5.—
J. Pujanek, Leszno 2.—
J. Jezierski, Bydgoszcz z prośbą o zdrowie i błog. 10.—
T. Zielińska, Wągrowiec 10.—
St. Kalinowska, Spas 1.—
X. W. Grochola, Mała 7.—
P. Maślanka, Kraków 3.—
X. Prof. Fr. Kwiatkowski, T. J. Kraków od Apost. Modlitwy przy kośc. N. S. Jez. 30.—
W. Schleichertówna, Drzęczewo 3.—
M. Wakareccy, Toruń 20.—
J. Knopiński, Połajewo zebr.
Z. Zdanowska, z prośbą o zdrowie w rodzinie 5.—
J. Erdman z prośbą o zdrowie dla całej rodziny 20.—
St. Krzemieniewski, z podz. za odebrane łaski 4.—
Jan Janc I. 1.—
Jan Grabicki, Krosin w pewnej intencji 1.—
Wojciech Szczęch z prośbą o zdrowie w rodzinie 3.—
Wojciech Jarosz z prośbą o o zdrowie w rodzinie 2.—
Antoni Erdman w pewnej intencji 10.—
Razem zł 46.—

K. Hutt, Kraków 3.—
Parafja Łopacin 5.—
St. Wilkowska, Radziechów 5.—
N. N., Sieraków 3.—
Marcainiakowie, Sieraków z prośbą o posadę dla syna 2.—
J. Pietrzyńska, Września 5.—
I. Nowicka, Poznań 10.—
Zb. Świątkowski, Wągrowiec 2.—
L. Dawicki, Starogard 1.—

Konto P. K. O. 207 470. Sekretarjat św. Marcin 69.

Za spokój duszy ś. p.

Romualda Ottowicza

50-letniego jubilata firmy „Józef Fraget"

zmarłego w dniu 11 sierpnia r. b. w Katowicach i tamże na wieczny odpoczynek złożonego, odprawiona zostanie w sobotę, dnia 17 września b. r., o godz. 9 rano

msza św.

w kościele św. Florjana na Jeżycach, o czem życzliwych pamięci drogiego Zmarłego zawiadamiają

pogrążeni w nieutulonym smutku

zw 15 893 **żona, córki i zięć.**

Msza św. za spokój duszy ś. p.

Tadeusza Łucjana Petzena

zmarłego nagle 4 września b. r. w Hołosku pod Lwowem, tamże pochowanego, odprawi się w sobotę, 17. IX., w kościele na Głównej o godzinie 8 rano, o czem zawiadamia

rodzina.

Poznań, 14. IX. 1932. zw 15 910

Przedsiębiorstwo budowlane

w tem tartak, grunt ca 8 mórg, dom wielkopański, ogród i t. d., w południowej części Wielkopolski, **sprzedam** z powodu przeniesienia się do Niemiec. Cena 100 000 zł, spłaty na dogodnych warunkach. Zgłoszenia do Kurjera Poznańsk. pod **zw 15 904**

Duży skład

w śródmieściu, z piwnicą, 2-ma pokojami i garażem, **zaraz do wynajęcia.** Oferty Kurjer Pozn. pod **zw 15 885**

†

We wtorek, 13 września 1932 r., o godz. 7.45, zasnęła w Bogu po długich cierpieniach, opatrzona Sakramentami św., nasza najdroższa i najtroskliwsza matka, teściowa, babka, ś. p.

Marjanna Pańczak

z domu **Marcinkowska**

przeżywszy lat 62. Pogrzeb odbędzie się w sobotę 17 b. m., o godz. 16-tej, z Zakładu św. Józefa na cmentarz święto-marciński przy ul. Bukowskiej, o czem zawiadamiają

w ciężkim smutku pogrążeni córki, zięciowie i wnuki.

Poznań, Al. Marcinkowskiego 14. zw 15 912

Gimnazjum im. Bergera zaprasza na

nabożeństwo żałobne

za spokój duszy, ś. p.

ks. dr. Jerzego Kozłowskiego

które się odbędzie w piątek, dnia 16 b. m. w kościele pobernardyńskim o godz. 10. dw 1 165

Ratunek dla skórno-chorych!

Krem na skórę „HEILWUNDER", patent gdański Nr. 1919 Niezwykła kosmetyka do pielęgnacyj skóry skutkuje z powodu swoich właściwości w rozpaczliwych wypadkach wszystkich liszajі nawet liszaji ropnych ranach u nóg, egzemie, pryszczach, wyrzutach, wszelkiego rodzaju czerwoności twarzy i nosa, odmrożeniach itd. Przy zamówieniach uprasza się o cel użyteczności. Świetne uznania. Jeżeli bez skutku zwrot pieniędzy. Cena 8.60 zł. Wysyłka za zaliczką. Przy wysyłce sumy zgóry bez portorjum. nw 5 259

Chem. Kosm. Laboratorjum „KLOSSIN", Gdańsk 2, Hundegasse 43

Korzystnie zaraz do wynajęcia

SKŁAD

Poznań, ul. Nowa 2, Centrum.

2 duże okna, szerok. 2½ i 5 m., front 10 m., skład 130 m. kw. Nadaje się na każdą branżę, jak: konfekcję, galanterję damską, bławaty i in. Także skład parter i I piętro z kompl. urządzeniem. — Spieszne oferty do „The Gentleman", Poznań, 27 Grudnia 4, tel. 31-69. Pw 4 427-37,71

Posadzkę parkietową

wyborowej jakości, absolutnie suchą z fachowem układaniem pod gwarancją dostarcza Pw 18 609-55.310

Reprezentant na Poznań **E. Kampe Strzelecka 19.**

Fabryka parkietu Inż. G. Chojnacki, Sp. z o. p. Reda, Pomorze

---

15. 9. 1887 **45** 15. 9. 1932

SKÓRY

obuwnicze, siodlarskie, pantoflarskie I-a wykrój skór podeszwowych oraz wszelkie przybory obuwnicze po bardzo niskich cenach

poleca

JAN ZABŁOCKI, Poznań, ul. Wodna 2

najstarsze przedsiębiorstwo tej branży na miejscu.

zw 15 913/4

SAMOZATRUCIE

NA TLE WĄTROBY.

SAMOZATRUCIE bywa przyczyną wielu dolegliwości (bóle artretyczne, łamanie w kościach, bóle i zawroty głowy, wzdęcia, odbijania, bóle w wątrobie, niesmak w ustach, brak apetytu, swędzenie skóry, skłonność do obstrukcji, plamy, zmarszczki i wyrzuty na skórze, skłonność do tycia, podenerwowanie i bezsenność, nerwowe bicie serca, mdłości, język obłożony). TRUCIZNY wewnętrzne wytwarzające się we własnym organizmie, zanieczyszczają krew, niszczą organizm, i przyśpieszają starość. Choroby z samozatrucia i złej przemiany materji LECZĄ NIE LEKARSTWA A KREW CZYSTA. Wątroba i nerki są organami oczyszczającemi krew i soki ustroju. Najracjonalniejszą i zgodną z naturą kuracją jest unormowanie czynności wątroby i nerek, 20-letnie doświadczenie i najwyższe odznaczenia wykazały że zioła lecznicze

„CHOLEKINAZA" H. Niemojewskiego

jako żółcio-moczopędne są jedynym naturalnym czynnikiem odciążającym soki ustroju od trucizn własnych i zapewniającym szybki powrót do zdrowia. Bezpłatne broszury Dr. med. T. NIEMOJEWSKIEGO otrzymać można w labor. fiz.-chem. „CHOLEKINAZA" H. NIEMOJEWSKIEGO, Warszawa, N.-Świat 5- (L) na prowincję wysyłka pocztą.

Dr. T. Niemojewski przeniósł przyjęcia chorych w Warszawie z ulicy Litewskiej nr. 3 na ulicę Koszykowa nr 1 (róg Alei Ujazdowskiej) nw 5 374

Jedna z większych nad Bałtykiem

WĘDZARNI RYB

poszukuje w każdem większem mieście odbiorców na wędzone węgorze, flondry, śledzie, sielawki i łososie. Dostawa punktualna i świeży towar. Zgłoszenia pod „Wędzarnia" do Ekspozytury Kurjera Poznańskiego w Gdyni. nw 5 381

FUTRA: W dużym wyborze Karakułowe, Pizmakowe, Źrebakowe, Łapki Karakułowe, Bibrety, Seale, Piszczaniki i inne. Także duży wybór **SPODÓW** pod futra męskie damskie i różne **SKÓRY.** Kto teraz kupi to **tylko za połowę ceny** u zw 15 848

Braci Milskich, Poznań, Al. Marcinkowskiego 15, tel 31-38

Kapelusze Damskie

Filcowe i Aksamitne

Modne czapki i berety po niskich cenach poleca

T. LUDWIG

POZNAN SZKOLNA 9

Kapelusze żałobne stale na składzie

Pw 4 163-35.63

SKŁADNICE

na Przeładowni miejskiej, dogodnie położone w halach nad Wartą i przy bocznicy kolejowej, możliwe bezpośrednie ładowanie z wagonów, wydzierżawimy na dogodnych warunkach od 1. 10. 1932 r. Oferty z podaniem ceny składać należy do Magistratu, Ratusz II p. pokój 33, gdzie też otrzymać można informacje i to do dnia 25 września 1932 r. nw 5 377/8 **MAGISTRAT VII.**

100000

na I i jedyną hipotekę potrzebuje majątek 3500 morgowy z pszenną ziemią. Oferty Kurjer Poznański zp 15 895

PRZEDSTAWICIELE

rejonowi potrzebni na województwa wschodnie, zachodnie i warszawskie na patentowany artykuł codziennego użytku — nowość bezkonkurencyjna. Do objęcia przedstawicielstwa na województwo wymagany kapitał zł 3 000.— Zgłoszenia biur agenturowych i technicznych posiadających personel akwizycyjny — Łódź, Nawrot 32. „AMERYKANKA". nw 5 376

TAPETY

Ceraty

Linoleum

sprzedaje bardzo korzystnie

Zb. Waligórski

Pocztowa 31, naprzeciw poczty.

P 4 176/7-35.83/4

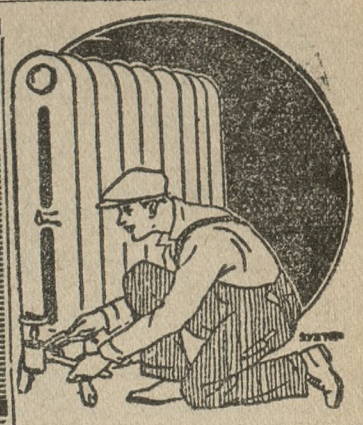

Czas największy skrontrolować

ogrzewania centralne

przed zimą

W. i St. Hedinger

inżynierowie

POZNAN

ul. św. Marcin 26.

Tel. 20-68 — 20-71.

dw 1 078

Drut

do prasowania słomy
Wagi decymalne
Okna żelazne
Lemiesze i odkładnie
Osie do wozów
Gwoździe i łańcuchy
Śruby i nity
Kuchnie westfalskie
Kuźnie polowe

poleca korzystnie

JAN DEIERLING

skład żelaza

Poznań, Szkolna 3

Tel. 35-18 i 35-43.

Pw 4 428-37.78

W sprawie zapobiegawczej nad majątkiem firmy **„Hafeza" Sp. z o. o. w Poznaniu,** ul. Gen. Chłapowskiego 23/24, wyznacza się w celu uzupełniającego ustalenia listy wierzycieli po myśli art. 43 Rozp. Prez. Rzeczypospolitej z dnia 6 marca 1928 r. (Dz. Ustaw nr 27 poz. 244) **dodatkowy termin do sprawdzenia wierzytelności na dzień 5 października** 1932 r., od godz. 10—12. w lokalu firmy. Lista sprawdzonych wierzytelności wyłożona będzie w Sądzie Grodzkim w Poznaniu, pokój 30, od dnia 8 października 1932 roku. Od daty wyłożenia listy osoby zainteresowane mogą zaskarżyć w terminie 7-dniowym postanowienia nadzorcy sądowego co do wciągnięcia lub odmowy wciągnięcia wierzytelności na listę do wymienionego Sądu, który spór ostatecznie rozstrzyga. Wierzyciele, posiadający akcepty wzgl. żyra na wekslach klientowskich, — winni takowe przedłożyć nadzorcy sądowemu w dodatkowym terminie, inaczej nie nastąpi uznanie pretensji.

Nadzorca sądowy (—) Andrzej Thiel
Dyplom. i przysięgły rewizor ksiąg.

Pw 4 429-37,79

Nagłówkowe słowo (tłusto) 25 groszy, każde dalsze słowo 15 groszy, 5 liczb = jedno słowo, i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 100 słów, w tem 5 nagłówkowych.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-łamowy milimetr 50 groszy

Znak oferty (naprzykład: n 2395, z 21205, d 1811 i t. d. = 1 słowo.

Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 11.

1 SPRZEDAŻE

Sypialnie
dębowe materacami 330; jadalnie dębowe 390; kuchnie 100. Gwarancja. Fabryka Mebli, Rynek Śródecki telefon 19-59. zdw 94 257/8

Magiel
domowa tanio. Słowackiego 48, mieszkanie 6. zdw 99 546

Sypialnie
sprzedaje najtaniej — Stolarnia, Rybaki 15. nw 4 147/8

Parcelę
nowym domem, las, woda, szosa Puszczykowo sprzedam okazyjnie 2 700. Grajewski Lasek Podgórna, pod Poznaniem. zdw 99 851/2

Dom
masywny, 7 ubikacyj, ogrodem, przy Poznaniu, 7000 wpłaty 2000 złotych. Błoch Poznań, Długa 5 zdw 99 661

Koń
klacz ciężka, 6 lat sprzedam. — Górna Wilda 73, m. 26. zdw 99 932

Pies
wilk ostry na sprzedaż. Zgłoszenia św. Marcin 57, skład, prawo. zdw 25 011

Wózek
dziecięcy, niklowy sprzedam. — Młyńska 5, mieszk. 6. zdw 25 003

Uwaga: Włościanie!
Z parcelacji maj Czerwonawieś poczta Krzywiń pow. Kościan są do sprzedania, osady z budynkami i bez ziemia pszenno-buraczana. Warunki kupna i spłaty dogodne. Wiadomość na miejscu w każda środę. Pw 4413-56.485

Maszyny
2 damskie Singera sprzeda Warsztat Kraszewskiego 5. zdw 25 068

Krawaty
olbrzymi wybór, bajecznie tanio. Cegłowski Pocztowa 5. nw 5 085

Jadalnię
sprzedam Wrzesiński, plac Sapieżyński 7 zdw 99785

Parcele
budowlane w Puszczykówku obok dworca. Zgłoszenia Puszczykówko 60. zdw 99 140

„Antyki"
meble używane sprzedaje kupuje. Wielkie Garbary 39. Pw 4171-56.452

Gramofony-Mechanizmy Reparacje
najtaniej F. Bałoń, Wożna 12. — Płyty gramofonowe — nowe od 95 groszy Pw 4 164-36.9

Powielacz
Gastetnera tanio sprzedam. — Oferty Kurjer Poznański zdw 99 283

Męskie
futro sprzedam. Oglądać 9—2 i 4—7. Ogrodowa 5, m. 3. zdw 99 743

Na jesień i zimę materjały
męskie, damskie oraz wojskowe w najprzedniejszych gatunkach i najnowszych deseniach nie ustępujących wyrobom angielskim po cenach ściśle fabrycznych poleca od przeszło stu lat istniejąca fabryka sukna Karol Jankowski i Syn Bielsko, oddział w Poznaniu Plac Wolności 2, I. piętro. zdp 98 520

Koszule
kolorowe, białe po cenach fabrycznych. Cegłowski. Pocztowa 5 nw 5 084

Meble
tanio wprost z składnicy poleca K. Bakoś ul. Wenecjańska 1, Most Chwaliszewski przy krzyżu. zdw 97 777

Sprzedam
interes rzeźnicki w Poznaniu nadający się na filję lub Bacon w dobrem położeniu. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 99 872

Piece
kuchenki kaflowe przenośne tanio poleca Milich Dolna Wilda 21. zdw 98 962

Drzewka i krzewy owocowe
ozdobne oraz róże po cenach zniżonych. Szkółki Drzew A. J. Jeske Jeżyce, poczta stacja kolej. Złotniki k. Poznania. Telefon 3. Cenniki na żądanie. Dojazd autobusami z ul. Szyperskiej w kierunku Obornik. P 3 569-33,4

Nowy
Dom Komisowy, Wożna 16, sprzedaje i kupuje meble używane, garderobę, różne inne przedmioty. Pw 4 165-56.431

Chcesz kupić? sprzedać lub oddać w komis meble używane?
załatwisz najlepiej w firmie Poznański Dom Komisowy, Poznań Dominikańska 3, tel. 2442. Pw 4 166 36.14

Szkatuła srebra stołowego
12 osobowa 650.— taca srebrna ciężka 800.—; taca mahoniowa 150.— sztuciec 6 osobowy 260.—; cukiernica srebrna 80.—; żardiniera srebrna 350.—; serwis niklowy 60.—; lichtarze srebrne 80.—; wybór różnych sreber tanio poleca Antoni Pióro. Aleje Marcinkowskiego 28 Pw 4351-36.68

Skład
z urządzeniem konfekcyjnem i towarem w centrum Poznania za 3 500 do sprzedania. Dzierawa roczna 1 200 zł. Oferty Kurjer Poznański zdw 99 919

Kapelusze
największy wybór, najniższe ceny. Cegłowski Pocztowa 5. nw 5 086

Za
2 000 sprzedam skład naczyń kuchennych z mieszkaniem. Adres Kurjer Poznański zdw 99 495

Sprzedam
korzystnie nocny stolik, umywalkę, szafę do ubrań, stół. Bukowska 23, m. 4. zdw 25 034

Radjo
3-lampowe sprzedam tanio. Plac Nowomiejski 5 m 4. zdw 25 167

Platformę
30 ctr. sprzedam. Zwierzyniecka 28. jw 1653/4

Jadalkę
tanio. Kochanowskiego 23 mieszkanie 5. zdw 25 009

Niebywała
okazja daje możność każdemu zaopatrzyć się każdemu w obuwie nietylko solidne i krajowego wyrobu lecz również po niebywałych niskich cenach. Bo damskie już od 8 zł. męskie od 12 zł znajdziesz tylko we firmie Kurczewski. Wożna 1. zdw 25 030

Gospodarstwo
53 morgowe rentowe pod Poznaniem z kompletnym żywym i martwym inwentarzem, ziemia buraczana, pszenna. Zabudowanie twardo kryte. Cena 30 tys., wpłata 22 tysiące. Józef Broński, Sarbinowo, pocz. Paczkowo, powiat Poznań. zdw 25 025

Salon
elegancki, bibljotekę, tapczan tanio sprzedam. Grobla 19 m. 9. zdw 25 189

Elegancki
utrzymaniem lub bez, elektryczność, centralne, łazienka, fortepian. Jeżycka 45, m.4, narożnik Mickiewicza zdw 25 018

Jadłodajnia
ruchliwa ulica tanio sprzedam natychmiast. Górna Wilda 32 mieszkanie 1. zdw 25 184

Parcele
dwie po 700 m boczna Dąbrowskiego przed Aleją Żeromskiego ulica skanalizowana 7 złotych. — Wiadomość Maciejewski, Dąbrowskiego 88. Telefon 62-66. zdw 25 176

Lekarskie
szafy sprzedam. Stolarnia plac Bernardyński 2 zdw 25 093

Salonik
antyczny na sprzedaż. Dolna Wilda 71, m. 1. Pw 4 362 56,466

Fortepian
i leżankę tanio. Tama Garbarska 3 Szpichrz. zdw 25 216

Linoleum
sprzedam bardzo dobre. Matejki 57 mieszkanie 2. zdw 99 890

Foksterjerki
Piekary 22 mieszk. 52. zdw 25 203

Restauracja
na sprzedaż. Adres Kurjer Poznański zdw 25 139

85 złotych tylko Sztuciec czysta Alpaka
— 60 części — sprzedaje wyłącznie Hurtownia Porcelany Wroniecka 24 (podwórze). zdw 99 830

Dom
pół morgi ogrodu 9 000, wpłaty 4 000 złotych. — Błoch, Poznań, Długa 5. zdw 99 660

Resztówka
300—400 mórg, ziemia pszenno-buraczana budynki solidne, cena przystępna. Warunki spłaty dogodne. Wiadomość inż. Buryan, ul. Cieszkowskiego 8 I. Pw 4 424-56 483

Specjalny
skład wędlin małopolskich specjalność „Kabanos" poleca Kowalik, Podgórna 10. zdw 25 210

Od 25 groszy
Największy wybór parcel. Kredyt. Budowa. DEKAHA. Marcinkowskieo 13. zdw 25 197

Koń — resorkę
lekką, półszorek sprzedam. Filipiak, Pałacza, wylocie Grunwaldzkiej. zdw 99 877

Meble
jadalnie, sypialnie gabinety, biurka, wykonanie pierwszorzędne po niebywałych cenach. Za trwałość długoletnia gwarancja, proszę o zwiedzenie bez obowiązku kupna. Szczaniecki Tama Garbarska 3. zdw 99 882

Maszyny do pisania
liczenia, powielania, numeratory, perferatory, spinacze dziurkacze, pióra wieczne, ołówki automatyczne i wszelkie inne aparaty biurowe naprawia najtaniej „Mechanika" Poznań 27 Grudnia 20 telefon 41-52. zdw 99 843

Książki
powieściowe polskich pisarzy i tłumaczenia 600 tomów sprzedam Adres wskaże Kurjer Poznański zdw 99 859

Wełny
włóczki zefirowe, czesankowe, zgrzebne, wełny z jedwabiem do robótek ręcznych, trykotarstwa. Wielki wybór, niskie ceny. Hurtownie, detalicznie. Przemysł Wełniany, św. Marcin 56 I ptr. Pw 4426-56.493

Sprzedam
damską maszynę. Dąbrowskiego 98, m. 15. jw 1659

Restaurację
eleg. urządzoną sprzedam lub kompl. urządzenie, bilardy. Polexpres Philateli, Toruń Kopernika 5 zdw 25 161

„National"
kasę nowoczesną sprzedam za 1/3 ceny wartości. Nowy Dom Komisowy Woźna 16. rw 3 184

Matejki
68 m. 1. 1—2 obiadami — bez spokojnym domu. jw 1660

Kluby skórzane
jak nowe sprzeda okazyjnie Nowy Dom Komisowy, Woźna 16, rw 3185

Fiat 505
limuzyna 6 osobowa sprzedam tanio. Oferty Kurjer Poznański zdw 25 168

Posługaczka
zaraz potrzebna. Dolna Wilda 10. zdw 25 244

Motocykl
„Scott" dwucyl. 7 HP bardzo tanio Bittner. Garaże. Dąbrowskiego 79. zdw. 25 130

Puszczykówko
parcele na sprzedaż. Wiadomość Skarbowa 15 mieszkanie 8 od 8—10 rano. dw 1 137

Karoserja
limuzyna na Fiata 503 lub 505 w dobrym stanie na sprzedaż. — Niesiołowski, św. Marcin 46. zdw 99 862

Skład
z urządzeniem bez. Wskaże Kurjer Poznański zdw 25 014

Fortepian
za bezcen sprzedam. Staszica 26, mieszkanie 6. zdw 25 008

Wilka
czystej rasy czujnego, ładnego, okazyjnie sprzedam. Focha 61, mieszkanie 2. zdw 25 004

Futro
kurtka piżmowce. Podgórna 14, mieszkanie 7. zdw 99 954

Stół
dębowy rozciągany tanio sprzedam. Kręta 5, mieszkanie 2. zdw 99 955

Skład
(owocu nabiału) dużym pokojem, kuchnią, zapłaconą rok dzierżawą, odstąpię tanio. Olszewski, Umińskiego 25. zdw 99 966

Maszynę
do pisania z stolikiem sprzedam. Polna 1 mieszk. 21. zdw 99 974

Maszynę
do pisania Remington, Adler, Ideal sprzedam tanio. Józefa 6 m. 6. zdw 25 188

Jadalnia
dębowa, rzeźbiona krajobraz Wywiórskiego, garnitur klubowy skórzany, pokój męski, elegancki sprzedam. Młyńska 12 a, II ptr. zdw 25 017

Repinczerki
pieski po 6 tygodni po 100 złotych. atajczaka 29 m 5. zdw 25 067

Plac
handlowy dzierżawa 30. szopy, stajnie, domek 1 000 Wedzikowski, Piekary 11. zdw 25 056

Losy
wygrane 5 klasy zamieniam lub wypłacam. Tabelki wygranych u mnie bezpłatnie do przejrzenia. Kędziora, Poznań, Sieroca 5/6. zdw 25 050

Maszyny do pisania
dobre, okazyjnie, z gwarancją od zł 80, nowe od zł 550, również zamianę, naprawę oraz części oferuje Skóra i S-ka Poznań, Aleje Marcinkowskiego 23. Pw 3 562-31.47

Interes
fryzjerski i galanterja Poznaniu, ruchliwa ulica od lat 27, jeden właściciel do sprzedania. Potrzeba 10—12 000 Oferty Kurjer Poznański zdw 25 105

5 KUPNA

Jabłka
kupię za gotówkę dobre gatunki ilość i cena. Oferty Kurjer Poznański zdw 99 441/2

Wózek
ręczny czterokołowy kupię. Kowalik Podgórna 10. zdw 25 211

Rower
dobry kupię Oferty Kurjer Poznańsk: zdw 99 092

Antyki
kupuje sprzedaje. Pocztowa 22. zdw 96 899

Kupię
dom z ogrodnictwem przy Poznaniu lub w powiatowem mieście. Oferty Kurjer Poznański zdw 99 341

Kupię
siodło męskie i dryling. Reflektuję na rzeczy tylko w b. dobrym stanie i po przystępnej cenie. Zgł. do Kurjera Pozn. zdw 99 961

Kompletne pokoje
jadalnie sypialnie gabinety kluby skórze gobeliny pianina saloniki dywany kilimy oraz inne przedmioty kupuje płaci dobre ceny Poznański Dom Komisowy. Dominikańska 5 telefon 2442. Pw 4 361-36.95

Maszynę
do pisania w dobrym stanie kupię. Oferty z podaniem systemu i ceny Kurjer Poznański zdw 99 912

Powózkę
lekką w rodzaju parkowca na gumach ewentl. półkrytą nową lub mało używaną kupię. Oferty Kurjer Poznański zdw 99 873

Kupię
parcela pod budowę przy ruchliwej ulicy, z gotówką. Oferty Kurjer Poznański zdw 99 458

Karoserję
limuzynę dobrze utrzymaną na Fiat 501 kupię. Automontaż", telefon 73 44. zdw 99 841

Szafę
do książek-bibljotekę w dobrym stanie kupię. Oferty z ceną Kurjer Poznański zdw 99 995

Łóżko
żelazne białe tylko dobrym stanie. Oferty Kurjer Poznański zdw 99 963

Dom
willę dwumieszkaniową po 3 pokoje, łazienką, ogrodem, wartości do 25 000 kupię. Oferty Kurjer Poznański zdw 25 019

Fortepian
względnie pianino możliwie mahoń używany w dobrym stanie za gotówkę kupię. M. Jankiewicz, Nowy Tomyśl. zdw 25 049

Parcelę
około 1 500 metrów Jeżyce kupię. Oferty Kurjer Poznański zdw 25 177

Radjo
4 lampkowe, dobre kupię Oferty Kurjer Poznański zdw 25 207

Meble
pokój męski garnitur klubowy, meble biurowe, jadalnę kupię. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 25 205

Gospodarstwo
kupię, wpłata 15 000 złotych. A. Teubert Łódź Główna nr. 49. zdw 25 250

Magiel
używany, dobrym stanie kupię. Oferty Kurjer Pozn. zdw 25 239

Wannę
łazienkową kupię. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 25 219

Kupię
sypialnię używaną. Oferty Kurjer Poznański zdw 25 218

Fuzję
kupię gotówką. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 25 116

Kupuję
złoto stare, płacę dzienne ceny — Chwilkowski, Św. Marcin 40. zdw 25 112

Tokarkę
dobrze utrzymaną oraz wiertarkę kupię. Oferty Kurjer Pozn. zd 25 095

6 KAMIENICE

Willa
z ogrodem owocowym w Puszczykówku na sprzedaż Zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdw 99 141

Willę
wielkopańską 16 pokojową, przy Teatrze wpłaty 40 000 sprzedam. Pośrednicy wykluczeni. Oferty Kurjer Poznański zdw 99 793

Kamienicę
nową dobrą lokatę kapitału, dochód 12 tysięcy, wpłaty 50 tysięcy sprzeda właściciel bez pośredników. Oferty Kurjer Poznański zdw 99 931

Kupię dom
czynszowy rent. w Poznaniu. Pośrednik wykluczony. Oferty Kurjer Poznański zdw 99 893

Kamienicę
komfortową I. klasy budowy początek Jeżyc dochód 37 000 cena 310 000 wpłaty 100—130 000 reszta amortyzacja 32 lata 7% spiesznie sprzeda „Krakus". Poznań Pocztowa 30. zdw 99 992

Kamienicę
Łazarz korzystnie sprzedam. Dochód 12 000, 75 000, wpłata umowa. Tomczak, Wierzbięcice 31. zdw 25 532

Kamienica
narożnikowa w śródmieściu przynosząca ca 33 tys. złotych czynszu rocznie korzystnie do oddania. Wpłaty 150 000 zł. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 25 185

Willa
trzymieszkaniowa, dochód 3 200, cena 34 000; wpłaty 10 000, reszta amortyzacja. Kossmann, Fredry 6. zdw 25 129

Willę
z wolnem mieszkaniem kupię zaraz. 20 000 zł. Oferty Kurjer Poznański zdw 25 103

Kamienicę
wolną od podatku, dochód 12 000, sprzedam 70 000. Czarnecki, Marcina 62, II. zdw 25 235

Willę
czynszową trzy mieszkania, wolne 6 pokoi komfort, za 75 000, wpłaty 40 000 sprzedam. Popielski, Piekary 18 I. zdw 25 223

Dom
piętrowy z ogrodem za 35 000 ul. Marszałka Focha 178 sprzedam. zdw 25 111

Kamienice
wille, Poznaniu prowincji, wielki wybór. Ratajczak Plac Sapieżyński 4. zdw 25 149

7 PIENIĄDZ

Stawów rybnych
eksploatacji sto mórg poszukuję wspólnika z 15 000 złotych. Dom. Żelazno, p. Lubiń, powiat Kościan. zdw 99 856

Wspólnika
(czkę) czynnego z gotówką 3 do 5 tysięcy zł do doniosłego interesu zaraz poszukuję Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 99 802

Dyktandem
biegle pisząca maszynistka poszukuje posady ewentl. dorywczo.— Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 99 879

Pożyczki
do 2 tysięcy na I hipotekę (ziemia i przemysł). Oferty Kurjer Poznański zdw 25 070

Przedsiębiorstwo
dobrze zaprowadzone poszukuje wspólnika lub wspólniczki z gotówką 2 000 zł. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 25 026

Panienka
poszukuje 200 pożyczki, znajduje się krytycznem położeniu. — Oferty Kurjer Pozn. zdw 25 138

„Patent"
Poszukuje wspólnika na produkowanie wynalazku, względnie odstąpienie firmie produkowanie na okręg Poznański i Pomorski lub cała Polskę. Oferty pod 202 J. S. poczta Lubliniec G/Śl. zdw 25 163

500 zł
poszukuję solidne przedsiębiorstwo. Gwarancja. Wysoki procent. Oferty Kurjer Poznański zdw 25 234

8 DO WYNAJĘCIA

Dwa garaże i warsztat
z kanałami wydzierżawię korzystnie. Garaże Polonia, Drużbackiej 2, park Wilsona. zdw 98 194

Willi
dwa duże południowe pokoje, kuchnia wanna balkon, piwnica, ogródek 1. X. Zgłoszenia Sołacz, Mazowiecka 8. zdw 98 628

Mieszkanie
dwupokojowe, wygody nowy dom ogrodowy czynsz naprzód. Gospodarz Dąbrowskiego 4. zdw 99 151

4 pokoje
kuchnia, II. front w centrum w nowo odbudowanym domu zaraz do wynajęcia, wolne od podatku. Wojciechowski Stawna 13. Pw 4 363-56.468

Willa Sołaczu Wołyńska 4
6 pokojowe z wszelkiemi wygodami i ogrodem, pięknie położona, z centralnem ogrzewaniem, przystanek tramwaju przed domem, zdrowa, sucha, słoneczna. Czynsz miesięczny 350 od 1. 10. wprost od gospodarza do wynajęcia. Pośrednicy wykluczeni. — Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 25 053

Trzypokojowe
odstąpię. Focha 76, mieszkanie 5. zdw 99 939

Mieszkania
6 pokojowe na III. piętrze przy ul. Fr. Ratajczaka do wynajęcia. Bank Piekary 1. zdw 99 865

2 lub 5
pokoi dla stałego lokatora od 1 października. Puszczykówko Gorazdowska zdw 99 886

Dwupokojowe
mieszkanie za czynsz wynajmie gospodarz. Adres wskaże Kurjer Poznański zdw 99 959

Mieszkanie
5 pokojowe, I piętro, do wynajęcia od października. Oferty Kurjer Poznański zdw 98 954

2
próżne pokoje z używaniem kuchni w komfortowem mieszkaniu od 1 od 3—5 Nowicki, Małe Garbary 4. zdw 25 182

Swarzędz
Dwa pokoje kuchnia, frontowe, widok ogrody wprost gospodarza od zaraz Adres Kurjer Pozn. zdw 25 087

2 mieszkania
6 pokojowe, komfortowe, hol, centralne ogrzewanie do wynajęcia zaraz. Chełmońskiego 1. Wiadomość u portjera. Pw 4 430 56.496

Wołyńska 4 (Sołacz)
mieszk. 2. dwa duże pokoje kuchnia, łazienka, parter, ładnie w ogrodzie położone, przystanek tramwaju przed domem, czynsz miesięczny 125.— od 1 10. bezdzietnemu małżeństwu wynajmie gospodarz. Oferty Kurjer Poznański zdw 25 051

Mieszkanie
2 i 3 pokojowe do wynajęcia. Piórko, Focha 137. zdw 25 204

3
pokojwe mieszkanie z jadalką do oddania. Adres wskaże Kurjer Poznański. Stary Rynek rw 3177

Komfortowe
4-pokojowe do wynajęcia w willi. Sołacz, Śląska 11. rw 3178

Sołacz
dobrze umeblowane. Sypialnia, mieszkalny, kuchnia 125, sypialnia, salonik, gazokuchenka 100 — Śląska 2. rw 3174

Sołacz, Wołyńska 4
4 pokojowe komfortowe I ptr., słoneczne, pięknie położone, centralne ogrzewanie z kuchnią, łazienka, elektryka, gaz, czynsz miesięczny 250 zł wprost od gospodarza od 1. 10. do wynajęcia. Pośrednicy wykluczeni. Oferty Kurjer Poznański zdw 25 052

Trzypokojowe
kuchnia czynsz 52, dwupokojowe kuchnia czynsz miesięczny wynajmie „Pawilon" Marsz Focha 15. zdw 25 100

Pokoik
próżny podwórze, parter. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 25 224

Mieszkanie
trzypokojowe, łazienka ogród. Osiedle Warszawskie zaraz wolne. Kossmann, Fredry 6. zdw 25 128

Mosina
dwupokojowe przedpokój elektr Schildknecht Poznań Mielżyńskiego 22. zdw 25 124

Trzypokojowe
kuchnia, łazienka, elektryczność, gaz Wielkie Garbary od 1. 10. — Oferty Kurjer Poznański zdw 25 121

2 pokoje
do wynajęcia od zaraz; do objęcia 800 zł zaliczeniem czynszu. Gospodarz, Chwaliszewo 18. zdw 25 085

9 SZUKA MIESZK.

Pokój
próżny z kuchnią lub dwa poszukuje bezdzietne małżeństwo. — Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 25 132

Poszukuję
4, 5 lub 6 pokoi komf centrum. Łazarz lub Jeżyce od gospodarza Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 25 106/7

Mieszkania
1—2 pokojowego z kuchnią od gospodarza poszukuje młodsze spokojne małżeństwo za czynszem miesięcznym punktualni płatnicy lepsza stała posada. — Łaskawe oferty pod zdw 97 776 do ekspedycji Kurjera Poznańskiego. Pośrednicy bezwzgl. wykluczeni

Poszukuję trzech pokoi
z kuchnią i łazienką ewentualnie umeblowane. Oferty z warunkami do Kurjera Poznańskiego zdw 98 923

4
lub 5 pokojowego mieszkania, komfortem najchetniej Jeżyce poszukuję. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 98 890

Poszukuję
małego lokalu z mieszkaniem lub 2—3 pokoi parter z łazienką centrum, Jeżyce Łazarz. Oferty Kurjer Poznański zdw 99 899

2—3
pokoi poszukuje w śródmieściu lub Górna Wilda i Łazarz urzędnik na stałym stanowisku, czynsz miesięczny. Oferty Kurjer Pozn. zdw 99 906

4 ewentl. 5
pokojowego mieszkania od gospodarza poszukuję zaraz lub później. Oferty Kurjer Poznański zdw 99 867

Emeryt
poszukuje 2—3 pokojowego mieszkania kuchnia, przynależytościami od gospodarza — Jeżyce, Łazarz. Czynsz miesięczny regularny. Zgłoszenia: Swarzędz ul. Dworcowa 9 a. Bukowska. zdw 99 871

Administrator
domów rutynowany szuka mieszkania za administrację dopłaci. Oferty Kurjer Poznański zdw 99 822

1 — 2
pokoi kuchni poszukuję wprost od gospodarza śródmieście, od października. Dzierżawa gwarancyjna miesięczna. Oferty Kurjer Poznański zdw 25 005

5 pokoi
do II. piętra poszukuję od 1 października. Oferty z podaniem czynszu do Kurjera Poznańskiego zdw 99 944

Kolejarz
szuka pokoju kuchni od gospodarza. Oferty Kurjer Poznański zdw 99 968

Trzypokojowego
mieszkania poszukuje profesor gimnazjalny. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 99 977

Mieszkanie
jedno- lub dwupokojowe wprost od gospodarza tylko za miesięcznym czynszem. Pośrednik wykluczony. Oferty Kurjer Pozn. zdw 99 984

4 do 5 pokoi
nie wyżej 2 p. piece tylko od gospodarza od 1. 10. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 99 983

Bezdzietne
małżeństwo poszukuje pokoju od gospodarza. Płace zgóry. Oferty Kurjer Poznański zdw 99 956

Poszukuję
1 lub 2 pokojowego mieszkania. Płacę rok naprzód. Oferty Kurjer Poznański zdw 99 937

Pokój
kuchnia dam zgóry. Oferty Kurjer Pozn. zdw 99 986

Pokój
kuchnie rok zgóry Oferty Kurjer Pozn. zdw 25 101

Czteropokojowe
komfortowe możliwie w willi poszukiwane. Oferty Kurjer Poznański zdw 25 227

4 — 5 pokojowego
czynsz do 160 zł poszukuje, w mieście. Pośrednicy wykluczeni. Oferty Kurjer Pozn. zdw 25 220

Jednopokojowego
za dzierżawę poszukuje urzędnik. Oferty Kurjer Pozn. zdw 99 924

10 ZAMIANA MIESZKANIA

Centrum
4 pokojowe, komfortowe zamienię na 3—2. Oferty Kurjer Poznański zdw 99 584

Centrum
pięciopokojowe, komfortowe tanią dzierżawa zamienię na 3—4 pokojowe. Oferty Kurjer Pozn. zdw 99 098

5 pokoi
komfortowych, słoneczne mieszkanie przy ul. Mickiewicza zamienię na 3 pokojowe Jeżyce lub Łazarz. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 99 933

Zamienię
frontowe mieszkanie dwupokojowe na trzypokojowe Łazarz. — Oferty Kurjer Poznański zdw 99 908

11 POKOJE UMEBL.

Ładny
Śniadeckich 30 mieszkanie 4. zdw 99 003

Pokój
umeblowany frontowy elektryka osobne wejście wynajmę Romana Szymańskiego 8 parter prawo zdw 99 298

Dwuosobowy
słoneczny, elektryczność od 15-go wynajmę. Wielkie Garbary 36 m. 22 zdw 99 157

Pokój
umeblowany, Dąbrowskiego 52, mieszkanie 5. zdw 99 404

Frontowy
osobne wejście panu, Wielkie Garbary 48 m. 10. zdw 99 392

Pokój
umeblowany z ogrzewaniem Niegolewskich 12 m. 8 zdw 98 851

Dla pani
pokój, Kochanowskiego 17 mieszkanie 6. zdw 99 474

Dwuosobowy
słoneczny, czysty, utrzymaniem bez. Jackowskiego 21 m. 11. zdw 99 675

Pokój
2—3 panienkom z utrzymaniem, bez. Śniadeckich 3 m. 5. zdw 99 558

Pokój
dla 2 panów wynajmę. Żupańskiego 2 m. 3. zdw 99 621

Pokój
frontowy, łazienką, telefonem z utrzymaniem. Plac Wolności 14a m. 8. zdw 99 668

Niekrępujący
elektryczność zaraz, Stroma 7, mieszkanie 7. zdw 99 915

Pokój
umeblowany do wynajęcia. Kwiatowa 7, mieszkanie 4. zdw 99 921

Dąbrowskiego
36 mieszkanie 15 czysty, spokojny zaraz. zdw 99 929

Pokój
Popilińskich 12 a mieszkanie 15. zdw 99 935

Tanio
2 pokoje osobne wejście używalność kuchni. Zwierzyniecka 9 II. od 7—9 wiecz. zdw 99 891

Niekrępujący
2 osobom. Słowackiego 62 mieszkanie 1. zdw 99 895

Prusa
17 mieszkanie 9. zdw 99 896

Bezwzględnie czysty
parter front elektryczność fortepian (dwuosobowy) z utrzymaniem lub bez w kulturalnym domu. Konopnickiej 9 parter. zdw 99 869

Męski
Jackowskiego 30 m. 9. parter. zdw 99 880

Panom
Konopnickiej 15. I. zdw 99 884

Pokój
z wejściem osobnem, Piotra Wawrzyniaka 13 podwórze, I. m. 22 Jeżyce. zdw 99 742

Romana
Szymańskiego 3 III. prawo. zdw 99 837

Jedno-
dwuosobowy Łakowa 16 m. 8. zdw 99 839

Czysty
niekrępujący inteligentnemu. — Wierzbięcice 18 mieszkanie 9. zdw 99 849

Pokój
słoneczny niekrępujący. Wyspiańskiego 12, m. 7. zdw 99 854

Pokój
niekrępujący, wolny zaraz. Jankowski, Kręta 23. zdw 25 013

Na biuro
2 frontowe parter zaraz. Babińskiego 7 mieszkanie 1 (plac Sapieżyński) zdw 25 010

1 — 2
używaniem kuchni, bez. Żupańskiego 18 mieszk. 8. zdw 25 007

Pokój
zaraz. Szewska 9 mieszkanie 10. zdw 25 006

Pokój
dwom panom. Półwiejska 29 parter prawo. zdw 99 999

Czysty
elektryczność. Żupańskiego 14, mieszkanie 11. zdw 99 998

Pokój
panienkom. Strzałowa 3 parter lewo. zdw 99 996

Pokój
klatki schodowej. Marcin 64 mieszkanie 26. zdw 99 994

Dwuosobowy
front zaraz Marcina 5 II., mieszkanie 11. zdw 99 993

Pokój
umeblowany solidnej osobie od 15 względnie 1 Spokojna 27 II. wejście mieszk. 9 I. godz. 7—8. zdw 99 940

Frontowy
niekrępujący elektryczność (przy Kaponierze) Zwierzyniecka 3, II piętro zdw 99 945

Pokój
dwuosobowy Kozia 18/19 II. zdw 99 947

Zaraz
studentowi pokoik. Śniadeckich 9 — 2. zdw 99 952

Pokój
Poznańska 26, m 9. zdw 99 953

Panom
jednemu lub dwom Staszica 5, mieszkanie 17 wejście drugie. zdw 99 957

Pokój
umeblowany osobie inteligetnej dobrem utrzymaniem bez. Strzelecka 25 mieszk. 4. zdw 99 962

Nowomiejski
5 mieszkanie 10 podwórze lewo, czysty duży. zdw 99 964

Krasińskiego
3 parter prawo panu na stanowisku światło elektryczne łazienka ogrzanie. zdw 99 965

Jedno - dwuosobowy
utrzymaniem obiadami, wygody, pianino telefon. Plac Działowy 6 mieszkanie 6. zdw 99 970

Pokój
dwuosobowy z utrzymaniem. — Składowa 1 m. 21. zdw 99 975

Szkolna
7/8, zaraz Cichocka. zdw 99 976

Frontowy
odświeżony panom. Kwiatowa 13, 10. zdw 99 978

Dwuosobowy
słoneczny elektryczność zaraz. — Wierzbiecice 13, m. 20. zdw 25 015

Pokój
Ogrodwa 12 m 11. zdw 25 016

Ładny
Jerzego 5, II lewo zdw 99 990

Czysty
dwu- jednoosobowy dobrze umeblowany elektryczność łazienka. Szkolna 11 m 8. zdw 99 987

Pokój
niekrępujący Grobla 19 m. 8. zdw 99 985

Pokoik
skromny, elektr., bez pościeli zaraz. Śniadeckich 11 m. 7. zdw 99 941

Pokój
1—2 osobowy, słoneczny, utrzymanie, obiady, elektryczność. — Ul. Grunwaldzka 17 m. 3. zdw 25 064

1 — 2
Ratajczaka 3 m. 7. zdw 25 062

Pokój
Różana 10 parter zdw 25 063

Klatki
elegancki. Prusa 17 m. 3. zdw 25 055

Dwa
pokoje, biurko elektryka Strzelecka 31 II lewo zdw 25 048

Pokój
dwuosobowy. Ratajczaka 13 m. 5. zdw 25 044

Czysty
niekrępujący spokojnym domu. Małeckiego 26 II zdw 25 043

Niekrępujący
Kręta 6 m. 18 podwórze lewo. zdw 25 041

Pokój
dwom panom wynajmę. Rybaki 7 m 25. zdw 25 040

Pokój
Żupańskiego 19 mieszkanie 6. zdw 25 038

Pokój
1—2 osoby, zaraz lub później. Ul. Działyńskich 7 mieszkanie 5. zdw 25 037

Dwuosobowy
elektryczność Seweryna Mielżyńskiego 5 mieszkanie 9. zdw 25 036

Pokój
umeblowany panu lub dwom zaraz. Osobne wejście pościel pożądana Wrocławska 13 m. 13 Borowska zdw 25 035

Pokój
umeblowany ciepły słoneczny. Fredry 4 II zdw 25 033

Niekrępujący
św. Marcin 62 m. 6. zdw 25 029

Pokój
1—2 osobowy. Wierzbięcice 46 m. 6 (Rynek Wildecki). zdw 25 061

Półwiejska
2 m. 6 (utrzymaniem) pianino. zdw 25 194

Dwuosobowy
utrzymaniem (bez). Pocztowa 28 m 6. zdw 25 187

Studentkom - studentom
Trzeciego Maja 6 m 11. zdw 25 181

Elektrycznością
przejściowy Marcina 41 m. 10. zdw 25 180

Pokój
Marszałka Focha 15 a m 3 wejście podwórze zdw 25 175

Pokój
Kwiatowa 5 m 9. zdw 25 172

Elegancki
czysty, niekrępujący. Patr Jackowskiego 11 m 2 zdw 25 171

Pokój
dwuosobowy, telefon utrzymanie Ratajczaka 29 m 9 zdw 25 096

Jednoosobowy
z obiadami utrzymaniem pianino telefon Rzeczypospolitej 4. m. 8. zdw 25 091

Słoneczny
elektryczność telefon Kwiatowa 3, mieszkanie 3 zdw 25 089

Półwiejska
5. m. 9. zdw 25 086

Ładny
niekrępujący, inteligentnemu. — Woźna 14b. 15. zdw 25 081

Pokój
do wynajęcia od zaraz Bóżnicza 15. II. piętro zdw 25 077

Frontowy
Długa 18 m 3. zdw 25 076

Pokój
Półwiejska 4 m 10 parter. zdw 25 075

Dom
ogrodem, 7 lokatorów 16 000.— wpłaty 10 000 Małecki, Rybaki 20 a zdw 25 071

Cieszkowskiego
1. m. 5. dwa pokoje umeblowane. łączne zdw 25 024

Pokój
św. Marcin 27 III lewo. zdw 25 023

Dwa
frontowe Focha 49 m. 9. zdw 25 022

Dwuosobowy
Śniadeckich 4 m 8. dw 1166

Pokój
umeblowany, Krasińskiego 14, m. 9. zdw 25 135

Przecznica
4 m 5. pokój frontowy słoneczny zdw 25 133

Szwajcarska 16
mieszkanie 3 2-osobowy. zdw 25 214

Grunwaldzka
20 a, mieszkanie 7 pokoje godz. 5—7. zdw 25 208

Niekrępujący
zaraz, Półwiejska 9 b mieszkanie 4. zdw 25 206

Frontowy
elektryka bez pościeli. Ratajczaka 9 mieszkanie 10. zdw 25 137

Pokój
dwom panom Szkolna 9, m. 8. Pw 4425-56.492

Dwuosobowy
Dąbrowskiego 36 m 7. jw 1665

Kraszewskiego
19. III., prawo. jw 1663

Pokój
elegancki zaraz Fr Ratajczaka 11a 7 wejście mieszkanie 103 I. jw 1664

Ładny
pokój naprzeciw Parku Wilsona Matejki 59 m 6 jw 1662

Pokój
panom paniom lub małżeństwu. Dąbrowskiego 98 m 15. jw 1658

Kraszewskiego
8. m. 21. frontowy panom. jw 1655

Pokój
Wszystkich Świętych 5 m 7. rw 3182

Tania
stancja Klasztorna 4. mieszk. 7. rw 3175

Jasna 16
m. 10. rw 3176

Pokój
jednemu lub dwom panom. Adres Kurjer Poznański Stary Rynek rw 3170

Pokój
Słowackiego 42 m 5. zdw 25 102

Słoneczny
Małeckiego 10. (Kędzia. zdw 25 166

Dwuosobowy
jeden elektryczność (pianino). — Wielkie Garbary 44 m. 7. zdw 25 123

Urzędniczki
studentki, gimnazjastki na wspólny lub osobno z utrzymaniem i opieką przyjmie Iza Wichrowska. Nowy Rynek 5 II m 3 od 10—12 i od 5—7 zdw 99 640

Pokój
czysty dwuosobowy balkon, łazienka utrzymaniem, bez kulturalnemu Ratajczaka 28 mieszkanie 11. zdw 25 241

Plac Wolności
10 mieszkanie 13 elegancki, frontowy 1—2 osobom utrzymaniem elektryka lift. zdw 25 229

Przyjezdnej
inteligencji centrum niekrępującej. Ratajczaka 38 mieszkanie 3. zdw 25 147

Pokoju
próżnego 1—2 poszukuję. Oferty Kurjer Poznański zdw 25 209

Urzędniczka
poszukuje pokoju czystego słonecznego w śródmieściu cena 35 zł Oferty Kurjer Poznański zdw 25 232

13 LOKALE

2 ubikacje
suterynowe jasne na cele handlowe poszukuję. Okolica obojętna. Oferty Kurjer Poznański zd 99 299

Biuro
1—2 pokoi. Św. Marcin 68 m. 4 zdw 25 193

Składnicę węgla
opłotowaniem przy głównej ruchliwej ulicy wydzierżawię. Olszewski Umińskiego 25. zdw 99 967

Skład
nadający na skład cukierków przy ruchliwej ulicy Oferty Kurjer Poznański zdw 25 242

Gospodarstwo
100 mórg budynkami, inwentarzem wydzierżawię, objęcie 5 000, kontrakt 10 lat Sowiński. Poznań. św. Marcin 22 telef 18 97. zdw 25 118

3
ubikacje warsztatowe z biurem, piwnicą. 1. października do wynajęcia. Gospodarz Matejki 3. zdw 25 115

Ogłoszenia „drobne“

doznały w piśmie naszem niebywałego liczebnie rozrostu Tłumaczy się to wielką poczytnością największej w Zachodniej Polsce gazety, wychodzącej dwa razy dziennie a także i tem, że ogłoszenie „drobne“ zastępuje często, zwłaszcza w dobie panującego obecnie kryzysu gospodarczego reklamę handlową wielu przedsiębiorstw przemysłowych i kupieckich.

Ten rozrost spowodował nas do usunięcia przeszkody, utrudniającej inserentowi nadanie ogłoszenia „drobnego“ na ten sam dzień, a wydawnictwu wydrukowanie ogłoszenia jeszcze tego samego dnia. Z żalem musieliśmy nieraz odmawiać przyjęcia ogłoszenia na ten sam dzień, jeśli nadane zostało w porze spóźnionej, a mianowicie po godzinie 11-tej. Od

soboty, 17 września 1932 r.

przyjmować będziemy ogłoszenia „drobne“ do godz. 12-tej w południe z zapewnieniem wydrukowania jeszcze tego samego dnia. Ta rozbudowa technicznej strony naszego warsztatu przyjęta zostanie niezawodnie przez Szanownych Inserentów naszych z zadowoleniem. Prosimy o jak największe skorzystanie z niej.

Oczywiście

zalecamy gorąco, aby nie zwlekano z nadaniem ogłoszenia do ostatniej chwili, lecz załatwiano to możliwie w wczesnych godzinach porannych (od godz. 8-mej), by wielki nawał nie stworzył nowych komplikacyj.

Administracja.

P. S. Panom Kupcom i Przemysłowcom podajemy ponownie do łaskawej wiadomości, że objętość jednego ogłoszenia „drobnego“ powiększyliśmy do 100 słów.

Pokój
wolny. Jeżycka 45 mieszkanie 9. zdw 25 146

Słoneczny
dla dwóch lub jednej osoby. Łąkowa 10 mieszkanie 9 zdw 25 142

Podgórna
2 a III. prawo, utrzymaniem bez. zdw 25 238

Romana
Szymańskiego 9. m. 9. zdw 25 228

Dwa
niekrępujące (używalnością kuchni) u samotnej. Małeckiego 6. mieszkanie 11. zdw 25 222

Dwuosobowy
pościel pożądana. Śniadeckich 21, mieszk 4 zdw 25 126

Centrum
duży elegancki fortepian. Kręta 6 wysoki parter. lewo. zdw 25 141

Ładny
Wielkie Garbary 5 mieszkanie 9. zdw 25 117

Czysty
ciepły elektryczność łazienka. — Śniadeckich 28. m. 3 zdw 25 114

Balkonowy
ładnie umeblowany elektryczn. dla 1—2 panów Skryta 8 m. 3. zdw 25 153

Dwuosobowy
utrzymaniem Św Marcin 27. m. 5 zdw 25 148

12 SZUKA POKOJU

Pokój
umeblowany z kuchnią poszukuje bezdzietne małżeństwo. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 25 131

Pokoju
ewentualnie częściowo umeblowanego poszukuje panienka. Oferty z podaniem warunków do Kurjera Poznńskiego zdw 99 910

Próżnego
pokoju poszukuję. Oferty Kurjer Poznański zdw 99 913

Pokoju
niekrępującego, centrum lub Jeżyce do 40 zł przyjezdny Oferty Kurjer Poznański zdw 99 897

Absolwentka
Uniwersytetu b. nauczycielka gimnazjum szuka pokoju za lekcje z matematyki Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 99 883

Panienka
wspólnego taniego Oferty Kurjer Poznański zdw 99 857

Pokoju
słonecznego z utrzymaniem telefonem łazienką w śródmieściu poszukuje pan Oferty Kurjer Poznański zdw 25 001

Próżnego
pokoju okolicy Starego Rynku. Oferty Kurjer Pozn. zdw 25 217

Krawcowa
1 lub 2 próżnych centrum, dzierżawa zgóry. „Modnisia“ Pocztowa 20. zdw 25 144

Poszukuję
w śródmieściu lokalu składowego małego dużem oknem wystawowem. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 98 889

Składnicy
parterowej suchej na artykuły cukrowo-czekoladowe w śródmieściu z przyległą ubikacją na biuro poszukuję. Zgłoszenia z rozmiarami i ceną Kurjer Poznański zdw 99 934

Sala
duża oraz trzy pokoje z przynależytościami zaraz do wynajęcia przy Al. Marcinkowskiego 3 — Zgłoszenia do Izby Przemysłowo-Handlowej w Poznaniu ul. Mickiewicza 31. dw 1160

Poszukuję
parterowej ubikacji na cichy warsztat. Oferty Kurjer Poznański zdw 99 905

Pokój
Słowackiego, II piętro, obszerny, próżny telefon, odpowiedni na biuro. Oferty Kurjer Pozn. zdw 25 084

Sklepu
poszukuje na branże zakresu bielizny, okolica Św Marcin Ratajczaka. Fredry Agenci wykluczeni. Oferty cena od właścicieli domów do Kurjera Poznańskiego zdw 25 021

Lokal parterowy
4 pok. kuchnią z przynależnościami na cele biurowe ewent suterenami na składnicę lub warsztat przy ul św Wojciecha 30 do wydzierżawienia. Dowiedzieć w biurze firmy A Gaede Wojciech 29/30. zdw 25 125

Skład
kolonjalny, przedmieście Poznania odstąpię; 3 pokoje kuchnia, objęcie 1 600 zł. Sowiński Poznań, św Marcin 22 telefon 18-97 zdw 25 119

14 DZIERŻAWY

150 mórg
buraczanej tenuta 150, dom 8-pokojowy, park objęcie 7 000 Wierzchowski Wały Królowej Jadwigi 2 zdw 25 079/80

Skład
z mieszkaniem w mieście blisko Poznania do wynajęcia. Oferty Kurjer Poznański zdw 99 340

Willę
w Puszczykowie 8 pokojową, ogród wydzierżawię sprzedam, zamienię na lepsze gospodarstwo lub wezmę większą dobrą dzierżawę gospodarstwa. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 99 799

Restauracja
z salą bez konkurencji z powodu zmiany stosunków zaraz bardzo korzystnie do wydzierżawienia. Koncesja pewna. Egzystencja zapewniona Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 99 960

Skład
żelaza od przeszło 100 lat istniej. dobrze zaopatrzony oddam w dzierżawę lub sprzedam wraz z nieruchomością Oferty tylko poważnych reflektantów do Kurjera Poznańskiego zdw 25 158

15 LETNISKA i UZDROWISKA

Pobyt na wsi
z okazją do wędkowania i pierwszorzędnem polowaniem na jelenie (ze stanowisk) 5 zł dziennie. Friske Rożnowo Młyn p. Parkowo (Wielkopolska). zdw 99 211

16. OSOBISTE

Fryzjerka
Seweryna Mielżyńskiego 25 a, I. piętro. Ondulacja trwałe farbowanie brwi i rzęs manicure po 0.80. zdw 99 894

20 326
list wysłany. zdw 25 174

Za
długi mej żony Stanisławy Małęckiej z domu Bartoszewskiej nie odpowiadam. Józef Małecki. Wielkie Garbary 52 zdw 25 930

21 ZGUBY

Panią
która wysiadła w Szczepankowie pozostawiając portmonetkę z pieniędzmi w autobusie uprasza się o przybycie do biura Komunikacji Autobusowej Polna 24. zdw 25 061

22 ROZMAITE

Warszawska
pierwszorzędna pracownia sukien okryć i futer polecają były krojczy firmy Herse Franciszek i Matylda Olszewscy piękne fasony dobrą robotę ul. Fredry 4. I. piętro zdw 99 490

Każda
pani może mieć najpiękniejszy model kapelusza od Kempińskiej. Poznań 27 Grudnia 19. zdw 92 351

Piwo
Grodziskie, dobrze odleżałe 45 gr. poleca restauracja. Górna Wilda 160 zdw 97 476

Płaszcze
jesienno zimowe piękne modele po cenach najniższych poleca P Szczawińska S-ka Wodna 1 Przyjmuje my asygnaty Kredytu“ Pw 41 58-35.95

Futra
gotowe i na miarę spody pod futra i skóry wszelkiego rodzaju poleca najtaniej Józef Dawid Poznań ul. Nowa 11 — Firma Chrześcijańska. Przyjmuje asygnaty Tow Kredyt“. Pw 4 172-36 86

Student
poszukuje pokoju jednoosobowego, taniego z fortepianem. Cena Kurjer Poznański zdw 25 065

Futra
damskie męskie wszelkiego rodzaju wykonuje podług najnowszych modeli solidnie tanio pod gwarancją Warszawski Salon Mód Matejki 51 zdw 91 616

Baczność młynarze!
Wykonuję prace kamieni sztucznych i francuskich na miejscu oraz wykłady łuszczarki i perlaki z własnego materjału Falender. Suchary poczta Nakło. zdw 99 928

Czytelnia Dippla
posiada wszystkie nowości polskie, francuskie, niemieckie, angielskie. Plac Wolności 11. zdw 25 083

Przedstawicielstwa
poszukuje samochód i gwarancję posiadam. Oferty Kurjer Poznański zdw 99 376

Masażystki
wykwalifikowanej poszukuje Łazarz. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 99 399

1,45

pończochy jedwabne do prania Ia jedwab 2.90 złoty Bemberg od 3.25 pończocha jedwabna niedoścignionej trwałości od 3.90 pończochy macco od 45 gr jedwabny flor od 95 gr Ia pończocha poczwórna od 1.90 fil d'ecosse od 2.90 poczwórny fil d'ecose od 3 25. Dziecięce nr 5 od 60 gr 10 nr. od 80 gr skarpety męskie od 45 gr deseniowe od 75 gr poleca po znacznie zniżonych cenach w wielkim wyborze specjalny magazyn pończoch i fabryka bielizny J. Schubert Poznań ul. Wrocławska 3. Ceny niskie — towar trwały Pw 4 178-37.74

Wypożyczam
wozy ciężarowe. Bittner, Autogaraże Dąbrowskiego 79. telefon 68-83 zdw 25 122

23 OŻENKI

Ożeni
się 60-letni posiadający interes trochę gotówki z upodobania. — Oferty Kurjer Pozn. zdw 99 494

Piekarz - cukiernik
szuka panny która dopomoże się usamodzielnić. Cel matrymonjalny. Oferty Kurjer Poznański zdw 99 902

Poszukuję
wspólniczki gotówką 1 000 zł do założenia przedsiębiorstwa handlowego. Ożenek zapewniony. Oferty Kurjer Poznański zdw 25 186

Wdowiec
dozorca, lat 41 właściciel małego gospodarstwa inwalida wojenny, z dziewczynką lat 11, pragnie poznać przystojną i inteligentną osobę do lat 32 z posagiem do 20 tysięcy zł Cel matrymonjalny. Łaskawe oferty z fotografją pod J P. Poste restante. Świętochłowice. Górny Śląsk. zdw 25 162

Dwaj
inteligentni panowie lat 29, kupiec samodzielny i urzędnik samorządowy kaw. poznają z powodu braku znajomości panie do lat 25 przystojne o miłym charakterze, z dobrych rodzin z posagiem do 30 tys. w celu matrymonjalnym Zgłoszenia z fotografją należy skierować pod zdw 25 156 do Kurjera Poznańskiego. Sprawę traktuje się honorowo. Dyskrecja zapewniona.

24 NAUKA

Kursy
kroju szycia po zniżonej cenie wyucza Marji Magdaleny 1 narożnik Raczyńskich. dpw 999

Cours
de français pour les enfants d'au moins 6 ans Mickiewicza 15. Melle Dardenne zdw 97 066

Lekcje śpiewu solowego
wznawia prof. Krasińska Rudnicka. Metoda włoska stawianie głosu, dykcja, styl przygotowanie do występów estradowych i opery. Zgłoszenia 14—16. Plac Nowomiejski 5 a mieszkanie 9. zdw 98 494

Student
poważny energiczny udzieli lekcyj w zakresie 8 klas gimn. Specjalność języki: grecki łaciński, francuski niemiecki. Także za pokój i utrzymanie Oferty Kurjer Poznański zdw 98 837

Pomoc
łacina, francuskie udziela maturzystka 1 zł Oferty Kurjer Poznański zdw 98 976

Francuzka
rodowita pierwszorzędnemi referencjami poszukuje posady. — M-lle Marie Mokotowska 8 — 6. telefon 648 11 Warszawa. np 5 229

Dam
pokój za pomoc 3 kl. gimnazjum z francuskiem Adres Kurjer Poznański zdw 99 903

Konwersacji
u rodowitej Francuzki poszukuję. Zgłoszenia z podaniem ceny do Kurjera Poznańskiego zdw 99 870

Szkoła tańców Baletmistrza Szczurka
Dom Rzemieślniczy. zdw 99 727

Szkoła Tańców Jarosława Średzińskiego
nowy kurs rozpoczyna 20. Zapisy Strzelecka 3. zdw 25 198

Kursu
kroju-szycia udziela Nowak, ul. Wrocławska 33. dw 1164

Dr. Arend
lektor U. P. udziela lekcyj języka angielskiego The Fona Shool of English. 27 Grudnia 5. zdw 99 771

Korepetycji
z prawem nauczania udzielę w zakresie 3 klas gimn najchętniej na wyjazd. Roeslerówna. Żórawia 4 I., prawo. jw 1652

Nauczycielka
udziela lekcyj matematyki w zakresie wszystkich klas gimn. — Oferty Kurjer Pozn zdw 25 104

25 MUZYKA

Lekcyj
gry fortepianowej udziela. Wielkie Garbary 48, mieszkanie 10. zdw 99 397

Kontrabisista
puzon, saksofon wolny Bartz, Bydgoszcz Prady 21. nw 5 342

„Duet“
z dobrym repertuarem potrzebny do pierwszorzędnego hotelu w mieście powiatowem. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 99 840

Jazzbandzista
pierwszorzędny śpiewem(wolny. Oferty Kurjer Poznański zdw 25 196

Orkiestrę
dancingowa kwartet od 1. X. poszukuje kabaret „Pomorzanka“ w Gdyni nw 5 380

26 ROZRYWKA

Kino Wilsona, Łazarz
Triumf Miłości. Nancy Carroll, Charles Rogers. zdw 99 878

Kino „Muza“
Łazarz Focha 23: Porucznik Armand Ramon Novarro w roli głównej. zdw 25 221

27 SZUKA PRACY

Ogłoszenia do 30 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych.

Gorzelany
(Ślązak) z dobremi świadectwami poszukuje posady Miejscowość obojętna — Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 98 077

Osoba
w średnim wieku znająca gospodarstwo miejskie i wiejskie szuka posady do samotnej osoby za skromnem wynagrodzeniem. — Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 93 650

Kupiec
lat 45, wykształcenie akademickie przyjmuje przedstawicielstwo poważnych firm. Oferty Kurjer Poznański zdw 98 932

Ratunku błaga
ojciec 3 dzieci szuka jakiegokolwiek zajęcia lub chleba dla dzieci Oferty łaskawe Kurjer Poznański zdw 98 840

Emerytowany
urzędnik Instytucji Krajowej poszukuje posady jako administrator domów woźnego lub jakiegokolwiek zajęcia biurowego miejscowość obojętna. Upraszam łaskawe oferty do Kurjera Pozn. zdw 99 378

Uczeń drogeryjny
5 kl. gimnazjum szuka posady. Miejscowość obojętna. Zgłoszenia proszę kierować: J Mleczak. — Chorzewo poczta Pniewy powiat Międzychód. zdw 99 353

Poszukuję
posady ucznia biurowego, ukończone 4 kursy Sem. Naucz. Oferty Kurjer Poznański zdw 99 330

Praczka
i prasowaczka poszukuje prania poza dom Skarbowa 13 m. 1. zdw 99 321

Ogrodnik
w średnim wieku bezdzietny, obeznany wszechstronnie z wszelkiemi pracami ogrodniczemi może się okazać dobremi świadectwami poszukuje posady 1 10. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 99 433

Ekspedjentka
starsza, pracowitą szuka posady kolonjalce rzeźnictwie. Oferty Kurjer Poznański zdw 99 827

Technik dentystyczny
biegły w złocie kauczuku, operatywie, samodzielny poszukuje zaraz posady. A. Fröhlich Inowrocław ul. Świętokrzyska 63. zdw 99 805

Osoba
inteligentna, wesoła z dobrej rodziny niezależna pensja obojętna znająca doskonale gospodarstwo domowe i wiejskie poprowadzi wzorowo gospodarstwo u samotnej osoby lub na probostwie. — Umie pielęgnować chorych. Miejscowość obojętna. Oferty Kurjer Poznański zdp 97 438

Wychowawczyni
szuka pracy do noworodka od zaraz. Bardzo dobre świadectwa i referencje. Łaskawe zgłoszenia Szpital Przemienienia Pańskiego, Helena Sobańska. zdw 97 789

Asyst. dent.
zdolna tylko w operatywie poszukuje posady najchętniej w Poznaniu. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 99 214

Agronom
zarządca, lat 28, średnia szkoła rolnicza, siedmioletnia praktyka, energiczny, sumienny, poszukuje posady na ordynarję. Dysponuje kilkoma tysiącami złotych. Łask. oferty Kurjer Poznański zdw 98 452

Kucharka
młodsza, samodzielna umiejąca dobrze gotować, zaprawiać idrób chować przyjmie posadę w majątku od 1. 10. Oferty Kurjer Poznański zdw 99 911

Osoba
starsza, inteligentna szuka samodzielnej posady zarządczyni z wszelką praca domową u samotnej osoby. Oferty Kurjer Poznański zdw 99 914

Dziewczyna
uczciwa poszukuje posługi. Wilda. Oferty Kurjer Poznański zdw 99 918

Dziewczyna
skromna sierota szuką posady do wszystkiego zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdw 99 922

Książkowy
przyjmie posadę wynagrodzenie bezgotówkowe. Oferty Kurjer Poznański zdw 99 925

Uczciwa
dziewczyna poszukuje posługi lub posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 99 926

Starsza
dziewczyna z gotowaniem do wszystkiego poszukuje posady. Oferty Kurjer Pozn. zdw 99 927

Magistra
farmacji bez praktyki poszukuje posady. Łaskawe zgłoszenia proszę adresować Kurjer Poznański zdw 99 892

Maturzysta
poszukuje posady sekretarza na wójtostwie. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 99 901

Dziewczyna
sumienna i pracowita szuka posady do prac domowych jako przychodnia. Oferty Kurjer Poznański zdw 99 904

Absolwent
Szkoły Handlowej znający dobrze księgowość korespondencje stenografje itd. poszukuje zajęcia popołudniowego. Oferty Kurjer Poznański zdw 99 907

TEATRY

Teatr Wielki: Niedziela, 18. 9. II koncert symfoniczny. — Dyrygent Bronisław Wolfstal, solista Enrico Mainardi (wiolonczela).

Teatr Polski: Dziś — „Nowa umowa małżeńska".
Piątek, 16. 9. — „Lady Frederick".
Sobota, 17. 9. — „Błędny Bokser", premjera.
Niedziela, 18. 9. wieczorem: „Błędny Bokser".
Niedziela, 18. 9. po południ.: „Obrona Częstochowy" — po raz ostatni.
Poniedziałek, 19. 9. — „Błędny Bokser".

Teatr Nowy: Dziś — „Rozkosz uczciwości", występ A. Różyckiego.
Piątek, 16. 9. — „Rozkosz uczciwości", występ A. Różyckiego.
Sobota, 17. 9. — „Rozkosz uczciwości", występ A. Różyckiego.

Teatr Narodowy: Niedziela, 18. 9. Godz. 15. — „Powrót królewny" (bajeczka).
Niedziela, 18. 9. Godz 20: „Azya Tuhay-bejowicz".

DZISIAJ w KINIE

Apollo: „Przedziwna sprawa Klary Deane".
Aurora: „Djabelski Pazur".
Corso: „Niewinny morderca" i „Wstydź się, Ossi".
Calosseum: „Gdy północ wybije..."
Metropolis: „Żona na jedną noc".
Muza: „Porucznik Armand".
Odeon: „Złota Pantera".
Orzeł: „Żółta kontrabanda".
Roxy: „Księżniczka Jazzbandu".
Renaissance: „Tajniki San-Francisco".
Sfinks: „Mała niewolnica" oraz „Harold Lloyd prezydentem".
Słońce: „Król to ja".
Tęcza: „Trujący Kwiat".
Wilsona: „Triumf miłości".

Panienka
do dzieci i prac domowych z praktyką szuka posady. Wymagania skromne. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 99 863

Pielęgniarka
inteligentna, zna szycie poszukuje posady do prowadzenia domu jednej osoby. Oferty Kurjer Poznański zdw 99 868

Dziewczyna
uczciwa i pracowita szuka posady z gotowaniem do wszystkiego — najchętniej u starszych osób możliwie u państwa z Małopolski lub Warszawy. Oferty Kurjer Poznański zdw 99 874

Panienka
uczciwa z porządnego domu poszukuje posady do dzieci najchętniej na prowincje od zaraz lub 1. 10. Oferty Kurjer Poznański zdw 99 885

Osoba
inteligentna przyjmie posadę do zarządu domem lub opiekę nad dziećmi. Puszczykówko Gorazdowska. zdw 99 889

Panienka
dochodząca zaradna, zajmie się najserdeczniej dziećmi. Oferty Kurjer Poznański zdw 99 751

Służąca
poszukuje posady do dzieci. Oferty Kurjer Poznański zdw 99 836

Samodzielna
gospodyni - kucharka poszukuje posady od 1. 10. Oferty Kurjer Poznański zdw 99 838

Kucharka
samodzielna z dobremi świadectwami długoletnią praktyką poszukuje posady od 1. 10. Oferty Kurjer Poznański zdw 99 842

Dziewczyna
kochająca dzieci do wszystkiego szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 99 855

Karmelkarz czekoladziarz
poszukuje jakiejkolwiek pracy. Oferty Kurjer Poznański zdw 99 860

Chłopiec
lat 16 do posyłek poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznań. zdw 25 012

Dziewczyna
poszukuje posady praniem, gotowaniem od 1. 10 Oferty Kurjer Poznański zdw 25 002

Bardzo
tanią i dobra krawcowa poszukuje posady także na wieś. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 99 951

Kucharz
młody 8-letnią praktyką, dobremi świadectwami poszukuje posady za skromnem wynagrodzeniem zaraz lub od 1. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 99 958

Pokojowa
która pracowała w lepszych domach poszukuje posady do dzieci lub do wszystkiego od 15. lub 1. 10. Oferty Kurjer Poznański zdw 99 979

Dziewczyna
samodzielna z dobremi świadectwami poszukuje posady od 1. 10. Oferty Kurjer Pozn. zdw 99 988

Wdowa
inteligentna w średnim wieku poszukuje posady u samotnej osoby w małym gospodarstwie domowym. Miejscowość obojętna. Oferty Kurjer Poznański zdw 99 980

Zegarmistrzowski
pomocnik poszukuje pracy łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 25 201/2

Szofer - mechanik
zwolniony z powodu śmierci właściciela od 1. 10 gdzie był 7½ lat zajęty szuka posady na samochodzie osobowym lub ciężarowym, obojętnie gdzie. Świadectwa na żądanie. Jan Krawczyk Pakość. zdw 96 965/6

Dziewczyna
z porządnej rodziny poszukuje posady do prac domowych i pomocy w składzie. Oferty Kurjer Poznański zdw 25 072/73

Dziewczyna
z gotowaniem, język niemiecki, polski poszukuje posady bez spania. Oferty Kurjer Poznański zdw 25 066

Posługaczka
z dobrem poleceniem poszukuje posługi lub prania. Oferty Kurjer Poznański zdw 25 054

Posługaczka
uczciwa poszukuje posługi. Oferty Kurjer Poznański zdw 25 047

Posługi
po południu szukam. Oferty Kurjer Poznański zdw 25 045

Służąca
z prowincji z cośkolwiek gotowaniem szuka posady zaraz. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 25 042

Krawcowa
szuka posady w dom. Oferty Kurjer Poznański zdw 25 028

Posługaczka
poszukuje posługi. Oferty Kurjer Poznański zdw 25 027

Praczka
młoda, czysto, tanio pierze. Oferty Kurjer Poznański zdw 25 098

Posługaczka
czysta, prędka, poszukuje jakiejkolwiek posługi, skromnem wynagrodzeniem Oferty Kurjer Poznański zdw 25 057

Uczciwa
starsza samodzielna osoba z dobrą kuchnią, prasowaniem, zna język niemiecki poszukuje posady najchętniej do 2 osób. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 25 074

Szukam
posługi z gotowaniem praniem, 6-letnie świadectwa. Łaskawe oferty Kurjer Pozn. zdw 25 200

Gospodyni - kucharka
poszukuje posady do kasyna lub restauracji zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdw 25 226

Poszukuję
posady woźnego lub inkasenta, dam gwarancji 3 000 zł. Oferty Kurjer Poznański zdw 25 225

Biuralistka
z kaucją kilkoletnią praktyką referencje szuka posady maszynistki, kasjerki ewentl. jako nauczycielka ma również praktykę. Zgłoszenia Agencja Kurjera Poznańskiego Gniezno 189. nw 5 379

Osoba
z szyciem, praniem, gotowaniem od 15 szuka posady. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 99 700

Młodsza
inteligentna osoba przyjmie zarząd domu. Jest fachowo przygotowana. Wymagania bardzo skromne Oferty Kurjer Poznański zdw 99 704

Nowe formularze Funduszu Bezrobocia

1. Wyciąg z ksiąg płacy
2. Zawiadomienie o robotnikach nowoprzyjętych
3. Zawiadomienie o robotnikach zwolnionych
4. Formularz do zgłoszenia prawa do korzystania z zasiłków Funduszu Bezrobocia

po **2 grosze** za egzemplarz loco drukarnia. Przy zamówieniach zamiejscowych należy doliczyć na porto

przy	50	egzemplarzach	25 groszy
„	100	„	50 „
„	200	„	60 „
ponad	200	„	70 „

Drukarnia Polskiej S. A.
Poznań, św. Marcin 70.

2
osoby żeńskie szukają wspólnie pracy sprzątania biur lub podobnej. Oferty Kurjer Poznański zdw 25 134

Praczka
uczciwa czysto pierze. Oferty Kurjer Poznański zdw 25 213

Posługaczka
szuka posługi. Oferty Kurjer Poznański zdw 25 982

Poszukuję
posługi w okolicy Jeżyc. Oferty Kurjer Poznański zdw 25 199

Dziewczyna
uczciwa i sumienna poszukuje posady do wszystkiego od zaraz. Oferty Kurjer Pozn. zdw 25 140

Dzielna ekspedjentka
z długoletniemi świadectwami, uczciwa, pracowita poszukuje samodzielnej posady w piekarni, cukierni lub składzie kolonjalnym od 1. 10. lub później. Kaucja 500 zł do dyspozycji. Oferty Kurjer Poznański zdw 25 126

Dziewczyna
uczciwa, pozamiejscowa poszukuje posady od 1 października. Oferty Kurjer Poznański rw 3171

Inteligentna
panienka z ukończoną szkołą wydziałową praktyką biurową, kursem pisania na maszynie, kochająca dzieci poszukuje stosownej posady. Najchętniej na majątku. Oferty Kurjer Poznański zdw 25 170

Drogerzystka
dyplomowana poszukuje posady jako siła pomocnicza. Adres wskaże Kurjer Poznański zdw 25 164

Inteligentna
z maturą, znajomością książkowości, pisania na maszynie, szycia, robótek, szuka posady książkowej, korespondentki, wychowawczyni, zastępczyni, do towarzystwa i t. p. Oferty Kurjer Poznański zdw 25 160

Panna
która pracowała u rodziców pragnie przyjąć zaraz miejsce w składzie kolonjalnym lub pieczywa z przyłączeniem do rodziny. Oferty Kurjer Poznański zdw 25 157

Poszukuję
posługi za pokój. Oferty Kurjer Poznański zdw 25 231

Poszukuję
posady do wszystkiego dobrem gotowaniem. Oferty Kurjer Poznański zdw 25 230

Gospodyni - kucharka
poszukuje posady od 1. 10. 32. Zna dobra kuchnię, pieczenie ciast, prasowanie sztywnej bielizny i hodowle drobiu. Oferty Kurjer Poznański zdw 25 127

Inteligentna
młoda panienka przyjmie posadę jako laborantka, lub asystentka przy lekarzu za skromnem wynagrodzeniem. Oferty Kurjer Poznański zdw 99 685

Marszantka
samodzielna poszukuje posady na prowincję. Zgłoszenia agentura Kurjera Poznańskiego, Leszno, Komeniusza. nw 5 369

Poszukuję
posługi z gotowaniem i dobremi świadectwami zaraz lub 1. Oferty Kurjer Poznański zdw 99 821

Dziewczyna
uczciwa z cośkolwiek gotowaniem poszukuje posady zaraz lub 1. Oferty Kurjer Poznański zdw 99 820

Uczciwa
poszukuje prania lub posługi. — Oferty Kurjer Pozn. zdw 99 817

Młynarz
samotny z kilkoletnią praktyką dzielny fachowiec uczciwy pracownik poszukuje posady zaraz lub później S. Poliński Studzienki, poczta Lipiory pow. Szubin. zdw 99 800

Inteligentna
panienka (sierota z prowincji) znająca wszelkie prace kobiece prosi o posadę do dzieci lub gosposi. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 99 806

Wykwalifikowana
młodsza gospodyni przyjmie samodzielną posadę. Oferty Kurjer Poznański zdw 99 708

Posługaczka
za pokoik poszukuje posługi. — Oferty Kurjer Poznański zdw 99 456

Marszantka
zdolna, pracowita szuka posady Proszę oferty z podaniem warunków. Matejk 54, m 1. zdw 99 452

Dziewczyna
uczciwa z Wildy szuka posługi. Oferty Kurjer Poznański zdw 99 611

Krawcowa
domowa szuka pracy 1.50 dziennie. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 99 604

Posługaczka
poszukuje posługi. Oferty Kurjer Poznański zdw 99 627

Dziewczyna
szuka posady do cukierni. Oferty Kurjer Poznański zdw 99 408

Książkowa
długoletnia praktyka, wszelkie prace biurowe, maszyna biegła w polskim i niemieckim poszukuje posady z powodu likwidacji przedsiębiorstwa. Oferty Kurjer Poznański zdpw 99 382

28 WOLNE MIEJSCA

Pomocnik
fryzjerski zaraz potrzebny. — B. Wyskok Luboń zdw 25 094

Poszukuje
się uczciwej dobrze poleconej praczki Kreta 23, m 3. zdw 25 092

Panienka
na kurs ondulacji Adres Kurjer Poznański zdw 25 090

Posługaczka
potrzebna zaraz. Gąsiorowskich 12, m. 20 zdw 25 078

Fryzjerka manikurzystka
dzielna siła do nowo otwartego zakładu w Poznaniu może się zaraz zgłosić. Zgłoszenia pomiędzy godz. 6—7 wieczorem przyjmuje Małeckiego 5 mieszkanie 3 II piętro u pani Kokotkiewicz. zdw 25 154

Marszantka
samodzielna potrzebna Marszałka Focha 57 zdw 25 145

Dziewczyna
do dziecka lekkich prac. Adres Kurjer Pozn zdw 25 143

Uczeń
ślusarski potrzebny Sienkiewicza 11. zdw 25 169

Ekspedjentka
robotnik do składu rzeźnickiego potrzebni Kaucja Ofetry Kurjer Poznański zdw 25 237

Sprzedawców
tanich pokupnych aparatów do prania poszukuje. Kompra św. Wojciecha 6 zdw 25 215

Fryzjer
damsko-męski potrzebny Mostowa 14 a zdw 25 212

Posługaczka
na popołudnia potrzebna zaraz. Poznań Patrona Jackowskiego 19 mieszkanie 10. zdw 99 861

Dwie
dzielne ekspedjentki mogą się zgłosić W Potocki mistrz rzeźnicki Półwiejska 36 zdw 99 997

Krawcowe
stałe, dobre siły do futer potrzebne. Romana Szymańskiego 9 III zdw 99 981

Stałą
pensję zapewnią sobie inteligentni i chętni do pracy obejmując zastępstwo poważnej instytucji bankowej Zgłoszenia: Krajowy Związek Spółdzielczy — Lwów. dw 1 131

Potrzebujemy
na każdy powiat depozyterów bezkonkurencyjny artykuł codziennej konsumcji Pewna egzystencja Kaucja 200 zł. Firma St Raphael Poznań, Bukowska 9. zdw 99 920

Bona - wychowawczyni
inteligentna, sumienna b. czysta z znajomością języka niemieckiego i szycia potrzebna do 2 dziewcząt w wieku 3 i 6 lat na prowincji. Zgłoszenia z odpisem świadectw oraz podaniem warunków do Kurjera Poznańskiego zdw 25 069

Uwaga!
Przyjmę kilka pań panów do wprowadzenia artykułów pierwszej potrzeby bez konkurencji. Dochody dzienne 30 zł i wiecej. Przy zdolnościach pensja i awans na wyższe stanowisko zapewniony. Zgłoszenia tylko osobiste Wały Jana 12 m. 6. zdw 25 192

Pani
która pracowała barze, przystojna, wymowna. Zgłoszenia 2 po południu. Cukiernia Półwiejska 30. zdw 25 179

Kuśnierka
maszyniarka potrzebna zaraz. Stary Rynek 89, mieszkanie 3. zdw 99 740

Dziewczyna
potrzebna. Wawrzyniaka 39, m. 7 jw 1657

Sierota
uczciwa, sumienna szuka posługi zaraz. Oferty Kurjer Pozn. zdw 25 108

Wspólnika (czkę)
trochę gotówki do założenia składu fasonowania kapeluszy. Oferty Kurjer Poznański zdw 25 110

Zastępców
na poszczególne powiaty na bardzo dobrze zaprowadzone artykuły potrzebuje. Pilni i obrotni bardzo dobry zarobek. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 99 803

Uczeń
z odpowiedniemi wykształceniem, język niemiecki pożądany potrzebny zaraz. Specjalny skład narzędzi i maszyn precyzyjnych, Pałkowski św. Marcin 18. zdw 99 923

Służąca
potrzebna Żupańskiego 5 m. 6. zdw 99 950

Wypomóżkę
na soboty do składu rzeźnickiego. Niegolewskich 6. zdw 99 948

Dziewczyna
chętna do wszystkiego możliwie z pościelą potrzebna od zaraz — Zgłoszenia Kraszewskiego 30, mieszkanie 15 zdw 99 982

Uczennica
do kwiatów potrzebna W Garbary 4 m 8 zdw 25 060

Inkasent
poważny z kaucją natychmiast potrzebny do poważnego przedsiębiorstwa na teren miasta Poznania. Oferty Kurjer Poznański zdw 25 236

Agenci — Nowość
Kto pracuje lub pracował w dziale obligacji nadzwyczajne możliwości zarobkowania. Zgłoszenia „Gozakred" Lwów Wałowa 11 Pw 4310 72.49

Posługaczka
z gotowaniem zaraz. Zgłoszenia Górna Wilda 44 skład. zdw 99 936

Akwizytorzy
inteligentni dla nowości bardzo pokupnej potrzebni Dobry zarobek. Gwarancja 75 zł konieczna. Adres wskaże Kurjer Poznański zdw 99 807

Gosposi
do wszystkiego poszukuję. Adres Kurjer Poznański zdw 99 900

Dziewczyna
do wszystkiego. Św. Marcin 55, m. 5. zdw 99 876

Kelner
potrzebny od zaraz do pierwszorzędnej restauracji w miejscu, ewentl. z uczniem, utrzymanie ucznia gospodarz za udzielenie pożyczki 3 000 zł krótkoterminowej procent według ugody. — Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 99 853

Wychowawczyni
mówiąca doskonale po niemiecku do trojga dzieci (8, 6 i 2 lata) od 1 lub 15 października potrzebna. Zgłoszenia z odpisem świadectw i poleceń oraz podaniem warunków proszę nadesłać listownie. Przy umowie wymagane świadectwo zdrowia. J. Kurnatowska, Sobiałkowo p. Mejska Górka. zdw 99 422

Dam
mieszkanie za obsługę. Adres Kurjer Pozn zdw 99 496

Służąca
potrzebna. W. Garbary 5 m. 4. zdw 25 046

Posługaczka
młoda może się zgłosić. Kozia 27, m. 4. r 3181

Dziewczyna
zdrowa pilna z gotowaniem potrzebna. Skład Górna Wilda 59. zd 25 178

Humor zagraniczny

Skutki gorąca w sklepiku jaj.
(Die Woche, Berlin) S. F.

Przedpłata na miesiąc październik 1932 r. za oba wydania razem w Poznaniu w ekspedycji zł 3.20, w agencjach w mieście zł 3.50, z odnoszeniem do domu w Poznaniu zł 3.70, z odnoszeniem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie zł 4.14, kwartalnie zł 12.40, pod opaską miesięcznie w Polsce zł 7.50, w innych krajach zł 9.50. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków i t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

Ogłoszenia na stronie 6-łamowej 25 gr, na stronie 4-łamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 60 gr, na stronie czwartej 100 gr, na stronie drugiej 120 gr, przed wiadomościami potocznemi 200 gr od 1-łamowego milim. Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18.30, w nagłych wypadkach do godz. 22 u stróża; do wydania wieczornego „drobne" do godz. 11, większe dłużej według możności. Drobne ogłoszenia (najwyżej 100 słów, w tem 5 nagłówkowych): słowo nagłówkowe (tłuste) 25 gr, każde dalsze słowo 15 gr. Za różnice między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałe wskutek matrycowania, wydawnictwo nie odpowiada.

W wydaniach wielkoświątecznych i uroczystościowych poprzedza normalną codzienną część numeru z reklamami i ogłoszeniami materjał poświęcony danej uroczystości.
Telefony do Redakcji i Administracji: 4461, 1476, 3307, 3524, 3525, 4072, w niedziele, święta i nocą tylko 1476, 3524 i 4072, filja Stary Rynek 2305. — P. K. O. Poznań nr. 200 149.